Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

PAZARTESİ 2 Haziran 1980

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

10 LİRA

Adana Merkez Komutanı eri öldüren MHP'lileri "insanlık düşmanı" olarak niteledi

● Öldürülen inzibat erinin cenazesi Çaykara'da toprağa verildi.

KEMAL DEMİREL (ADANA)

FAŞİSTLERCE katledilen er Mehmet Aygün'ün cenaze töreninde bir konuşma yapan Adana Merkez Komutanı Albay Fikret Emiroğlu "Vatana, bayrağa, Türklüğe, İslama saygı duymakla halkına, askerine, polisine silah sıkmak arasındaki mantık tezadı nasıl izah edilebilir" dedi.

CHP Merkez İlçe Başkanı Doktor Fevzi Giritçi'nin muayenehanesini basarak içerde bulunan üç kişiyi yaralayan faşistleri yakalamak isterken karşılaştığı yaylım ateş sonucu yaralanan ve kaldırıldığı hastanede ölen inzibat eri Mehmet Aygün'ün cenaze töreni yapıldı. Törene Adana Valisi Metin Dirimtekin, 6. Kolordu ve Adana Sıkıyönetim Komuta-

(Devamı sa. 6 sü. 8'de)

Petrol tankı patladı, rafineride yangın çıktı

Evlerin üstüne saçılan tankın parçaları, bir ana-kızın ölümüne neden oldu

Patlama sırasında yedisi jandarma eri, on kişi de yaralandı

Batman büyük tehlike atlattı

HABER MERKEZİ

BATMAN'da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPA) ait dolum tesislerinde sıvılaştırılmış petrol dolu bir gaz tankının patlaması sonucu iki kişi öldü., Batman büyük bir tehlike atlattı. Patlamadan sonra rafineride üretim durdu.

Cumartesi gecesi saat 00.15 sıralarında henüz tespit edilemeyen bir nedenle patlayan tankın parçalarından biri Sanayi Mahallesinde bir evin çatısına isabet etti. Evde bulunan Şaide Ata adlı anne ile sekiz yaşındaki kızı Asal Ata öldüler.

Patlayan tankın parçaları çevreye yayılarak büyük hasar meydana getirdi. Olay sırasında 7 jandarma eri ile üç yurttaş yaralandılar. Patlamanın yol açtığı yangın ancak sabaha karşı 00.30 sıralarında söndürülebildi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Esat Kırathoğlu rafinerideki patlama olayı ile ilgili olarak soruşturmayı yürütmek üzere Ankara'dan bir ekibin yola çıkarıldığını ve rafineriye herhangi bir zarar gelmemesi için rölantiye alındığını söyledi.

Cop darbeleri sonucunda, sırtlarında neredeyse çürümedik yer bırakmadılar.

Komando saldırısı beklerken, polisin hışmına uğradılar

Eskişehir'de Takkalı Mahallesini basan polisler, aralarında kadınların da bulunduğu 50 Alevi yurttaşı döverek gözaltına aldı

"Çocukları bile copladılar!"

ESKİŞEHİR (ÖZEL)

ESKİŞEHİR'de 30 Mayıs günü Takkalı Mahallesini basan polisler, içlerinde çocukların da bulunduğu 50 kadar Alevi yurttaşı sıradayağına çektiler. Gözaltına alınan ve aralarında kadınların da bulunduğu yurttaşlardan çoğu daha sonra serbest bırakıldı.

Takkalı Mahallesindeki bir okulda görevli bir öğretmen, polisin saldırısını şöyle anlattı:

"Önce mahallemize bir grup polis, ellerinde silahlarla girdiler. Sivildiler ve yaya olarak gelmişlerdi. Mahalle halkı tümüyle Alevi idi, 30 Mayısın gergin ortamında her an bir faşist saldırı bekliyorduk. Kendilerini tanıtmadan gelen bu silahlı şahıslar önce faşistlerden sanıldı ve kendilerine tepki gösterildi. Bunun üzerine emniyetten ek kuvvet istemişler, iki yüz kişilik bir kuvvetle yeniden geldiler. Çoluk, çocuk herkesi meydanda topladılar. "Kızıl komünistler, fahişeler" diyerek bizleri tartakladılar, hakarette bulundular. Mahalle halkından elli kadar kişiyi otobüse doldurdular. Otobüsün içinde yerlere yatırıldık. Daha otobüsün içindeyken polisin dayağı başladı, üzerimizde dolaşıyor, hem kıyasıya vuruyor, hem de küfür ediyorlardı.

"Daha sonra emniyete götürüldük. Polisin bu tutumu orada da devam etti. Neden sonra içimizden 14 kişiyi alıkoyarak bizleri serbest bıraktılar. Şimdi soruyorum: Madem suçsuzduk, ne diye dövüldük. Yok suçlu isek neden serbest bırakıldık?"

Polisin saldırısı sırasında gözaltına alınan bir bayan ise şunları anlattı: "Evde çocuğumla oturuyordum. Bir şeyden haberim yoktu. Birden kapı açıldı ve içeri beş polis girdi. Biri kolumdan tuttu. Diğerleri de beni ve çocuğumu döve döve dışarı çıkardılar."

CHP ESKİŞEHİR İL ÖRGÜTÜNDEKİ TOPLANTI

Polisin Takkalı Mahallesine yaptığı saldırı üzerine 1 Haziran günü CHP Eskişehir İl binasında bir değerlendirme toplantısı düzenlendi. Toplantıda yapılan konuşmalarda, Gün Sazak'ın öldürülmesi de bahane edilerek Eskişehir'de faşist saldırıların yoğunlaştırıldığı ve Vali ile Emniyet Müdürünün saldırılar karşısında önlem almadıklarına değinildi. Konuşmacılar, tersine polisin olaylar sırasında MHP'lilerle birlikte saf tutttuğunu ve şehirde devlet terörü estirildiğine işaret et-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Çoluk çocuk sahibi kadınları bile sıradayağından geçirdiler. (Fotoğraflar:Aydınlık)

Üzerinden Hacettepe kimliği çıktığı için

MHP'liler, AP'li bir işçiyi kurşuna dizdi

ANKARA (ÖZEL)

30 Mayıs günü Kayaş Köstence Mahallesi tren istasyonunda öldürülen Necati Kandemir'in, AP yanlısı bir kişi olduğu bildirildi. Hacettepe çalışanları, mesai arkadaşlarının üzerinde Hacettepe kimliği çıktığı için faşistler tarafından öldürüldüğünü söylediler. Çalışanlar olayı şöyle anlattılar: "30.5.1980 günü saat 00.30'da Ankara-Kayaş Mahallesi Köstence tren istasyonunda komandolar, aralarında Necati Kandemir'in de bulunduğu

(Devamı sa. 6 sü. 8'de)

MHP yöneticisi Taha Akyol'a göre:

32 yurttaşın öldürülmesi, doğal bir tepkiymiş!

ANKARA (ÖZEL)

3 gündür yurtçapında cereyan eden olaylar ve 32 yurttaşımızın ölüm nedeni anlaşıldı. Yankı dergisinin sorularını cevaplayan MHP Genel İdare Kurulu üyesi ve Hergün gazetesi yazarlarından Taha Akyol "Bu olaylar doğa yasalarının bir tepkisidir" dedi.

Yankı dergisinin "Yurt çapında Sazak'ın öldürülmesine tepki niteliğinde olaylar görünüyor, bunların nasıl değerlendiriyorsunuz?" şeklindeki sorusuna karşılık Akyol şöyle diyor:

"Bu olaylar, toprak işgalin-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

YORUM

«Doğa yasaları»nın tepkisi

YURDUN dört bir yanından gelen MHP saldırıları haberlerinin nedeni anlaşıldı. Kuşkularımız da giderilmiş oldu. Üç gündür haber bültenlerini "bugün kimin ve kaç kişinin canına kıydılar" diye bekleyen insanlarımızın yüreğine su serpti Taha Akyol. Meğer, olan biten bir tertip, bir intikam ya da "organize" hareketler değilmiş. Gayet ılımlı, masumane "doğa yasaları"nın bir tepkisi imiş. Ne diyor Taha Akyol, bir toprak işgalinden, jandarma ile çatışmadan çok daha mutedil olaylar. Yapılan, katliam, pusu kurarak adam öldürme, geceleri yapılan ev baskınları.

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Faşist propaganda yapan kitap, Bakanın özel emriyle satılıyor

● Fersoy, "Komünizmin İç Yüzü, Ülkücü Ali" kitaplarının özellikle satılmasını istiyor.

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİ Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy bir genelge yayınlayarak CHP döneminde yayınlanan bütün kitapların satışının durdurulmasını istedi.

Fersoy'un genelgesinde CHP döneminde yayınlanan kitapların yerine, "Komünizmin İç Yüzü, Maarif Davamız, Ülkücü Ali" kitaplarının özellikle satışının yapılması isteniyor.

Schmidt: "Moskova'ya dostluk ziyareti için gitmiyorum"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BATI Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, Afganistan'daki durum yüzünden, bu ayın sonunda SSCB Devlet Başkanı Brejnev'le Moskova'da yapacağı görüşmelerin bir dostluk teması olmayacağını söyledi.

Schmidt, Alman hükümetinin başka devletlerin işgalini kabul edemeyeceğini belirtti. Batı Alman Başbakanı, Basra Körfezi bölgesinde barış ve kuvvet dengesi kurulmadıkça, Batının Doğu ülkeleriyle bir diyaloğa girişmeyeceğini sözlerine ekledi.

Erkmen ve Sezgin Paris'e gitti

OECD Bakanlar Konseyi Toplantısı başlıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

DIŞİŞLERİ Bakanı Hayrettin Erkmen ve Maliye Bakanı İsmet Sezgin Paris'te başlayacak olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı(OECD)Bakanlar Konseyi Toplantısına katılmak üzere Fransa'ya hareket etti.

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

PAZARTESİ 14 NİSAN 1980 10 LİRA

"Kacak arıyoruz" diyerek Bayramiç'te çok sayıda köylüyü kahveye kilitlediler

İki jandarma başçavuşu köylüleri sıradayağına çekti

"...kardeş aynı ...yu ortaklaşa ...iyiyoruz"

Bayramiç Jandarma Komutanı Assubay Mehmet Göçmen, Beşik köylüleri kahveye hapsederek sıradayağına çekmişti. Yukarda, gazetemizin konuyla ilgili yayınının küpürü.

Bayramiç Jandarma Komutanı, Bozcaada'ya atandı

● Savcılık, assubay Mehmet Göçmen hakkında, "kişi hürriyetini tahdit" suçundan dava açılmasını istedi

Köylüleri sıra dayağına çeken jandarma komutanı görevden alındı

BAYRAMİÇ (ÖZEL)

KAÇAK arama bahanesiyle gittiği Bayramiç'in Beşik köyünde aralarında köy muhtarının da bulunduğu köylüleri sıra dayağına çeken Bayramiç Merkez Karakol Komutanı Mehmet Göçmen, Bozcaada ilçe jandarma birlik komutanlığına atandı.

İlçedeki AP yönetiminin bu atamayı durdurmak istediği öğrenildi.

Öte yandan Cumhuriyet Savcılığı, köylülerin şikayeti ve yayınımız üzerine açtığı soruşturmayı tamamladı. Savcılık, "kişi hürriyetini tahdit ve efkar üzerinde baskı yaptığı" için dava açılması istemiyle, dava dosyasını Bayramiç Sorgu Hakimliğine gönderdi.

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Afganistan'da Sovyet işgaline karşı mücadelede Karmel ordusunun askerleri de sessiz kalmıyor. Fırsatını bulan birlikler ayaklanıyor. Geçen yıl ordu saflarını terkederek, direniş kuvvetlerine katılan askerler kurtarılmış Şıgıl bölgesinde görülüyor. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Rusya en kısa zamanda çekilmezse

İran, Afganlı direnişçilere askeri yardım yapacak

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İRAN Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'daki birliklerini geri çekeceği tarihi kısa zamanda bildirmemesi halinde Afganlı direnişçilere yar-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak:

"Tekel maddelerine zam var da diyemem, yok da diyemem"

ANKARA (ÖZEL)

HAFTALIK Yankı dergisinin "Tekel maddelerine yeni bir zam düşünülüyor mu" şeklindeki sorusuna Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak, "Bir şey diyemem" dedi. Gümrük ve Tekel Bakanı bu konuda şunları söyledi:

"Zam var denmez. Yok deseniz 'yok diyor ama, zam yapacak onun için böyle diyor' diye değerlendiriyorlar. Sesinizi çıkarmasanız 'sükut ikrardan gelir, zam yapacak' diyorlar. Onun için bu sualinizi sorulmamış kabul ediyorum."

Ağrı'da belediye otobüsünün taranması sırasında yaralanan yolculardan biri öldü

● Ankara'da misafirliğe giden kadın eve açılan ateş sonucu öldü.

HABER MERKEZİ

AĞRI'da bir belediye otobüsünün taranması sırasında ağır yaralanan yolculardan Binali Tan kaldırıldığı hastanede öldü.

Kağızman Caddesindeki Karaca Un Fabrikasının önünden geçmekte olan bir belediye otobüsü taranmış, üç yolcu yaralanarak hastaneye kaldırılmıştı.

ANKARA'DAKİ OLAYLAR

Önceki gece Müjgan Aldemir isimli bir kadın misafirliğe gittigi Türközü Ziya Orbay Caddesindeki bir evde, Sivas Mahallesinden uzun menzilli silahlarla ateş edilmesi üzerine öldü.

Altındağ Babür Caddesinde devriye gezen polis ekibine açılan ateş sonucu Süleyman Karabıyık isimli polis memuru ağır yaralanırken, Etlik Piyangotepe'de bir polis arabasına ateş açıldı. Arabada bulunan Seyit Aydoğan isimli polis ağır yaralandı.

Piyangotepe Yayla Mahallesinde 47 yaşındaki Mustafa Yılmaz ile 24 yaşındaki Yusuf Akarca da açılan ateş sonucu yaralandılar.

Çalışkanlar Mahallesinde 27 yaşındaki bir genç de saldırıya uğrayarak ağır yaralandı. Ayrıca Abidinpaşa Mahallesinde bir kişinin sağa sola ateş etmesi üzerine evinin penceresinde oturmakta olan Fatma Yılmaz yaralandı. Fatma Yılmaz'ın durumunun ağır olduğu bildirildi.

Bu arada önceki gün saat 14.30'da Kayaş Şahap Gürel Mahallesinde 15 yaşındaki Vehbi Polat'a ateş edildi. Polat'ın ağır yaralandığı öğrenildi.

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

"TRT'nin çocuğu" "TRT babana ne yaptın?"

Demek ki ilgililer ve bilgililer, uzmanlar ve azmanlar bu çizgiyi yeterli buluyorlar, TRT de...

– Doğal olarak yeterli buluyorlar. Yaşamlarında başarıya ulaşmak için daha yüksek bir çizgi gerekmemişti yeterli bulmasınlar!

Ey uzmanlar ve azmanlar, ey TRT'nin çocuğu hele sen inle ve dinle görünmez sunucu ve herhalde metnin hazırlayıcısı, ağlamaklı bir hamaset keserek konuşmasını sürdürüyordu.

Topkapı Sarayını anlatıyordu, özüne özgün, benim turp sıkacağım bir stilde. Kendimi psikiyatrik kilinikte sanıyordum babam, psikiyatrik klinikte.

Yeter be yeter!..

Orta insana neyi öğretiyor ki bu konuşma? Bilgili insana ne katıyor ki?

Yeter be yeter!..

Topkapı Sarayı insan olsa

Topkapı Sarayı (ki, büyük bir aşiret karargahı gibidir, her devir karargaha bir yeni çadır ekler.gibi bir kol bir kanat bir kasır eklemiştir) canlansa intihar ederdi, bu ağlamaklı konuşmayı duysa kendi hakkında!

Yeter, yeter be!

O Sevr porsöleninde bebe, Cem zamanında,bunca düşük çizgide Topkapı Sarayını anlattırmazdı, nice kabuklarla oynasa, nice bugün rahatsız olduğumuz tohumları atmış olsa, TRT'de..

Sunucunun ağlamaklı metininde, silme ve kara bilgisizlik egemendi. Onun için Topkapı'da "Çobanın yaylasının güzelliği" keşfediliyordu birdenbire. Atların semerleri, insanların değil, gösterilirken şöyle maytap kelimeler sıralanıyordu, "Osmanlılar atları beslemekle kalmamış, süslemiş de"...

– Memnun oldum bilakis!...

Yeter be yeter! Bundan beteri olmaz. Beter de beter!...

Öyle oturdum zırvalamayı not ettim. O kadar kendimi kaptırmışım ki dün akşamki notlarımı güç sökebiliyorum, delirmiş bir yazıyla kaleme alınmış.

Tanrım sen yardımımıza koş, çünkü saraylar dahi hepimiz fıttırıyoruz galiba. Çeşmeler şaşıyor, sütunlar yoruluyor, saatler gülümsüyor ve ben bu uydurukluğun karşısında şıkıdam şıkadam göbek atıyorum...

Bu bir manevi katldir yahu... Bakın sunucu ne söylüyor, "Hiç padişahlar kumaların zurnaların TRT ekranında yansıyacağını düşünmemişler mi?"

– Vah vah vah! Bak düşüncesizlere sen! Bu Topkapı psikiyatrik tedaviye muhtaçmış, kurnaları şaşkınmış, avluları suskun, eşyaları birbirini kıskanırmış... Tam melankoli ve manie de resif!...

Arap dermiş ki:

– Deliliğin kırk çeşiti vardır

– Ayıbettin Nimet Arzık'çım, yüzlerce çeşidi var. Arap ancak yazık kırkını sayabilmiş. Bir de ekran deliliği varmış, hesaba katmadığı!

Vatandaş olarak, protestoyu çekiyorum:

– Yeter, yeter be... Bu seviyeyi mi reva görüyorsunuz, vatandaşa, yönlendirme, eğlendirme, eğitmek bu mu?...

TRT'nin çocuğu, vefasız dost, gel seninle beraber, "sultani bir "yuh" çekelim, biraz daha sesli, biraz daha sesli, ha cesaret,,, her şey idareyle olmaz, ha biraz cesaret, kimse duymaz!

– Ne istiyorsun adamdan.

– Ben ulusum, malımı iyi kullanmasını, iyi kullandırmasını istiyorum.

– Yeteneği, anlayışı o kadarsa, o kadarcıksa...

– E yok, olamaz.

Dönelim, baygın Topkapı metnine

Hamamda, haşa huzurdan, hem sıcaklık, hem soğukluk varmış,

– Bunca soğukluklu, metin hazırlamak ta marifet...

"Hamam hamam gel bana"

"Derdini anlatsana"...

"Zaman nakışlamış, şaşkın kurnaları"... diye metin sürüyor... İnsan ancak böyle saçmalar, fazla bilmezse, konusuna egemen değilse...

Bir de "ürperme" faslı var... Her şey ürperiyor Topkapı'da, bizimle beraber, sunucuyu dinlerken bizi yalnız bırakmamak için ürperiyor, Topkapı! Ay durun bir şahaser daha:

"Öbür kasrlar, Bağdat kasrına kıskanarak", şaşkaloz şaşkaloz bakıyorlar.

Ben de dize paralıyorum işte.
"Kurnalar hayret içinde",
"Kapılar şaşkın",
"Hele sütunlar öyle yorgun ki".. (Tıpkı bizler gibi)
"Revaklar da suskun"....
. . . .
TRT'nin, ey sen"
Yeni doğan çocuğu
"Onlar kadar şaşkın mısın"?... Söyle!
– Vaktim yok, bey abla vaktim yok!
Mavi boncuk dağıtıyorum"...

N'apalım, biz bu ülkenin kırkbeş milyonda bir "hissementiyiz", 3.Selim'in, 2. Mahmut'un sevdiği bir deyimle, onun için TRT'nin de hissementiyiz, öyle değil mi, TRT'nin yeni doğan çocuğu?... Gel seninle, porsölenler Kısmını gezelim, gene dize yakalım:

"Gelinlik kızlar gisi endamlı vazolar,"
"Diye söz kesiyor ahbap ekranda!
"Sıra sıra kahveler, kaynasın kaynasın,"
"Vazoların göbeği, keman olup oynasın" diyorum ben!
Yeter, yeter be... Ali'ciğim!
Bu mu seviye?...
Bu mu şu yaralarıyla bile zengin, Türkiye'yi anlatmak?...

– Kardeşim, sana diyorum ki, bu çizgi, doğal çizgi, kimsecikleri de ırgalamıyor... Çok bile!

Unutmamışken, hissementi olduğu TRT için, bir komutumu daha ileteyim, ko-mu-tu-mu!

Şu aradabir, ekranda, hiç gereği yok iken, "Madaaam...madaaam" diye

TRT'deki, burnumuza gülüp, garip bir kadana Frenkçesi ayıp bir Frenkçe paralatılıyor ya...ondan vazgeçilsin!

– E arap, deliliğin kırk çeşidi var, dememiş mi?...

– O, o kadar sayabilmiş, hem de saydığı zararsız delilikler...

Yahu, Rum aksanıyla, neden madama Spikerlerin çoğu, Türkçe paralıyor ki?

Kes artık, saymakla bitmez...
"TRT'nin çocuğu"
"TRT' babana n'aptın"?...
N'aptın? N'aptın? N'aptın?

PAZARTESİ DENEMELERİ
İsmet Zeki EYUBOĞLU

Prof.TİMURTAŞ

İstanbul Üniversitesi Senatosuna Duyuru

ÜNİVERSİTE, kendi alanında, bağımsız bir bilim kurumudur. Onun taşıdığı önem, değer, saygınlık bilim konusundaki araştırmalarıyla, bilgi edinmek isteyenlere verdikleriyle, ülkeye, ulusa sağladığı uygarlık ışığıyla bağlantılıdır. Üniversitenin bağımsız, özerk olması birtakım bilim sanlarını gelişigüzel dağıtmasını, gerçek bilim erlerine verilmesi gereken bu sanları sudan ucuza indirmesini yerinde göstermeye yetmez. Yalnız parmak sayısına dayalı sanlara güvenerek bilimsel yükümü bir yana atıp, üniversite anlayışıyla bağdaşmayan düşünceleri öne sürmek, onun çatısı altında bulunan görevlilerden çok, kurumun özüne yıkım getirir, değerini düşürür.

Bu girişin biraz ağır olduğunu biliyorum. Ancak aşağıda anlatacağım olay, vereceğim örnekler üniversitenin dağıttığı sanların ne denli yetersiz, tutarsız, beceriksiz, başarısız ellerde oyuncak olduğunu, halkı kandırma aracı niteliğinde kullanıldığını gösterecektir. Bir bilim eri bir düşünceye karşı çıkabilir, bir görüşü benimsemeyebilir. Ancak tutumunu ortaya koyarken önce kendi yeteneğinin sınırlarını bilmesi gerekir. Bilimsel san, bilgisizliği, yetersizliği, boşluğu örtmek için bir kadın başörtüsü olmamalı, değildir de. Üniversitede görevli, üstelik prof. sanını taşıyan bir kimsenin bilmediğini bilir görünmesi, kendi alanında gerekli ilkel bilgilerden bile yoksun olduğunu gösterecek biçimde yazılar yazıp, halkı kandırması, içinde bulunduğu bilim kurumuna da, Türk ulusuna da, Türk diline de saygısızlıktır.

İmdi sayın Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş birkaç aydır yetersiz, yetkisiz başarısız, beceriksiz kimseleri çatısı altında toplayıp devrimlere saldırmakla övünen Tercüman gazetesinde "Yaşayan Türkçemiz" başlığı altında yazılar yazıp kendini sergilemektedir. Dilci olduğu, bu alanda bir de prof. sanı taşıdığından konuya yabancı kalanları çok kolay kandırmaktadır. Adı geçen kişi, Tercüman gazetesinin 1.5.1980 sayısında, "Yaşayan Türkçemiz" başlığı altında yayımladığı bir yazıda: "Orhon, Uygur Türkçesinde, eski Anadolu Türkçesinde, XIX. yy.dan önce, Divan ve Halk edebiyatında örnek kelimesi yoktur. Bu kelime XIX. asırdan sonra geçmektedir" demekte, tanık olarak da Ş. Şami'yi, Bedros Keresteciyan'ı, Nihad Sami Banarlı'yı göstermektedir. Oysa, elimizde bulunan Divanlar, yazılı kaynaklar "örnek" sözcüğünün XIV. yy.dan bu yana kullanıldığını, Divan yazınında yaygın olduğunu ortaya koyuyor. Bunun en açık örneği Prof. Timurtaş'ın görevli bulunduğu bölümce yayımlanan bir yapıtta geçen, onun başkalarından önce okuyup öğrenmesi gereken:

Süzen-i ateş-i ahun feleke nakşını gör
Sana ay pire-zen-i çarh bu bir örnek olur

dizeleridir (Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan, Divan Şiiri, Haveri, 1949. fas. 4). Bu dizeleri yazan Haveri'den (XVI.yy) önce Kaadı Burhaneddin (XIV. yy) bir şiirinde:

İsi'yile Meryem'den örnek al-u dak dutma
Şol serv-i revanunda bitdisiye rümmanı

demekte, örnek sözcüğünü kullanmaktadır. Mustafa Çelebi (XVI. yy) ise:

Kıssadan gel akıla al örneği
İster isen Hak rızasın görmeği

diyor. Beliğ'de (XVI. yy.) bir dörtlügünün sonunda şunları söylüyor:

Ömr-i güzerani fikr eyle cuya bakub
Al gayret ile ab-ı revandan örnek

Divan yazının en büyük ozanları arasında yer alan, sayın Prof. Timurtaş'ın değil ortaokul öğrencilerinin bile tanıdıkları Şeyh Galib de (XVII. yy.)

Bakub her rengden bir örnek almış
Televvünde işi Allah'a kalmış

———

Pür-huni-i pirahen-i Yusuf'dan al örnek
Hem-reng-i muhabbet görün ihvan arasında

demektedir. Örnek sözcüğünü daha bir çok divan ozanında buluruz. Sözgelişi Sünbülzade Vehbi (XVIII. yy.) ünlü "Sühan Kasidesi"nde:

Başka örnek de olur kala-yi zer-beft-i Acem diyor. Bununla da yetinmiyor:

Nakşun alurdi bakub örneğine
Semt-i Yağlıkçı'da zen demeğine
Benekli kala bendergah-ı hüsne başka örnektir dizelerinde örnek sözcüğünü kullanıyor. Bu da bize örnek sözcüğünün Divan yazınında çağlar boyunca söylendiğini gösterir. Nitekim Enderuni Vasıf (XIX. yy)

Al elden örnek işle geçin kut-i layemut
Olma sokak süpürgesi kadın kadıncık ol

İzzet Molla (XIX. yy) bu konuda eskilerden geri kalmaz pek, örnek sözcüğüne gazellerinde geniş bir yer verir:

Her ne örnek cami giysen yarsın bildim seni
Aşıka reng eyleyen dildarsın bildim seni
Bin dallı şerha örneği bir nev-kumaşdan
Giydin biri biri üzerine kaba-yi iyd

Konu bununla da bitmiyor. Prof. Timurtaş, kendi alanındaki yetersizliğini bilgisizliğini taşıdığı sanın örtüsü altında saklamaya çalışırken başka örneklerle veriyor kendini ele. 27.5.1980 günlü Tercüman gazetesinde, gene "Yaşayan Türkçemiz" başlıklı yazısında: "Son zamanlarda yeğlemek kelimesi tercih etmek karşılığında kullanılıyor...... fakat hiç bir zaman yeğlemek kelimesi kullanılmamıştır" demekte, "bu kelime de yanlıştır" yargısını vermektedir. Oysa "yeğlemek" sözcüğü XIII. yy.dan bu yana dilimizde geçmekte, "üstün tutmak", "üstün görmek", "tercih etmek" anlamında söylenmektedir. Şeyyad Hamza (XIII yy.) günümüze kalan ünlü yapıtında:

Yusuf aydur ben sizi ağırlayu
Buğday virdüm kamu halktan yeğleyu

*

Kiçimiz kurt yidi bil anlayu
Anı severdi atamuz yeğleyu

demekte, "yeğlemek" sözcüğünü kullanmaktadır. "Kelile ve Dimne" (XVI yy. çevirisinde de: "Yalnızlığı halka karışmak üzere yeğlemişler,..... Anı ileri getirmiş ve anın üzerine yeğlemiş." XV. yy. da ortaya konan "Münebbihür Rakıdin" adlı yapıtta: "Bizim peygamberimizi cem-i enbiya üzerine yiğledi" diye geçer. Gene XV. yy.da "Tezkiretü'l-Evliya" çevirisinde: "Ademiler hoşnutluğun yeğlemek..." deniyor. "Cevahirü'l-Esdaf" (XV. yy) da: "Şol kafirler ki severler dünya dirliğini yeğlediler." Bunların dışında 'Tuhfetü'l-Letaif" (XV. yy), "Cevahirü'l-Ahbar" (XVI. yy.), "Menazimü'l-Cevahir" (XVII. yy) gibi yapıtlarda: "Uçmak anı yiğleyenlerün evi olsun", "Nefsini anın üzerine yeğlemeye", "Şükr-ü sipas ol insanı Tanrıya yeğledi" alıntılardan "yeğlemek" sözcüğünün ne denli yaygın olduğu anlaşılmaktadır.

Tercüman gazetesinin devrimlere saldırmak için birer canlı araç olarak kullandıkları arasında Uygur Türkçesinde geçen "yanıt, yanut" sözcüğünün uydurma olduğunu söyleyenler bile çıkmıştır. Burada ilginç olan bu yetersiz, yeteneksiz kişilerin üniversite topluluğu içine hangi yolla sızdıkları, "cehl" ile bilgin geçinme olanağı bulduklarıdır. Sağduyulu bir kimsenin Prof. Timurtaş ile Tercüman gazetesinin çatısı altında toplananların yetersizliğine başka örnek isteyeceklerini sanmıyorum. İmdi Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı da anlaşarak bir "Dil Akademisi" kuracaklarmış. Peki bu kuruma alınacak üyeler de hep sayın Prof. Timurtaş gibi "seçme kişiler"den mi olacak? Yeryüzünün neresinde, hangi üniversitesinde böylesine "cehl" adı ile san kazanılır dersiniz? Kendi dilini bilmeyen, uzman geçindiği dil konularına yabancı dil prof.u olur mu?

İmdi İstanbul Üniversitesinin yetkili kuruluşlarına soruyoruz: Bilimsel sanları halkı kandırmak, kimi yakınlara iş bulmak, kazanç sağlamak için sudan ucuza getirme yetkisini nereden aldınız? Bayazıt Meydanı'ndan geçmek Prof. sanı kazanmaya yetiyor mu?

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Van Cezaevinde sağır ve dilsizlerin feryadı

Yığınla sorunlarımız var. Sorunlarımızı dile getirmek için sözcük yetmiyor, bırakın sözcüklerin yetmesini, sesimizi çıkarmaya izin vermiyorlar; ama yine anlatmaya ve sesimiz çıktığınca bağırarak sorunlarımızdan birkaçını yazacağız. Yalnızca birkaç sorunu. Zira tümünü yazamayız. Cahil bırakıldığımız, işkenceye hasret çekmediğimiz ve başkalarının çıkarlarına ters düştüğümüz için. Ama şu birkaç sorunu dilimizle, sesimizi gürleştirerek duyursanız, sağır ve dilsizlere yardım etmiş olursunuz.

1— Bizler Van Kapalı Cezaevinde yatan aç ve hasta mahkumlarız. Toplumdaki özgürlüklerin tümü bizim için olmayacağını biliyoruz; zira suçluyuz. Suçlu olmamıza rağmen, cezaevinde de insanca bir yaşam hakkımız. Bunun için cezaevleride kaloriferin düzenli su, elektriğin, banyonun kütüphanenin, iç öğün yemeğin, sinemanın, çalışma olanaklarının sağlanması, okulun ıslahı yerine getirebilecek eğitim kadrosu vs. bulunması lazımdır. Ama Van Cezaevinde bunların hiç biri yoktur. Üstelik işkence, rüşvet, zorla çalıştırma ve katliamları tertipleme vardır. Açıkçası aç insanların esir kampı yapılmıştır. Van Cezaevinde bir de firar var diye baskılar kat kat artırılıyor. Ama firar edenlerin ne dertleri olduklarını bilmek istemiyorlar, onlar açlıktan, işkenceden kaçtılar. açlıktan Kaçan İbrahim isminde biri dağda donarak ölmedi mi? ama bizim bay parlamenterlerimiz köşelerine sinmiş sesleri yok.. Ve lakin iştahınızı açan "oyları" bu mahkumların analarının babalarının oylarını düşünün. Bölgenizde ve hatta sattığınız arsada yapılmış cezaevinde olan olayları ve yapanları kınamanız gerekmez miydi? Kaybolmanızdan veya dilsiz sağırlar olmanızdan kuşku duyuyoruz.

2— Diğer bir başka sorumuz: Görüştür; görüşümüze anamız, babamız, kardeşimiz ve yarimiz gelir. Köyde başka kim gelecek görüşe akrabalardan başka... Ama bazen aylarca bu görüşcü akrabaların yüzünü görmüyoruz. Gelmek istemiyor değiller, gelirler gelmesine... gelmedikleri gün. Ya o gün cezaevinin idaresi görüş vermez, ya da köye jandarma baskın yapmış.. ve o anamız, babamız, yarimiz ve bacı-kardeşlerimiz kentteki nezarettedir. Bu çok önemli bir derttir. Bir köyde bir kaçak olur. Jandarmalar köye vardılar mı yaş-kuru demeden herkesi günlerce gözaltına alıyorlar. Zaten Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki bu asker çokluğu başka neye alamet olur? Soygunlar mı yapılıyor? Devlete karşı ayaklanmamı var? Allah aşkına söyleyin ne var? Ağa parlamenterlerimiz bilirler Doğu ve Güney Doğuda ne var ne yok. Sorun onlara dilsiz değiller ya, sağır değiller ya, olsunlar, yine sağır dilsizleri anlayan eğitmenler var ama kayıp olduklarını ve ortada görünmediklerini söyleseniz.. Bu başka... O zaman bizim tüm hiç gerçekleşmeyen hayallerimiz boş olur. Bize baskı yapılacaksa parlamenterlerimize söyleyeceğinizi düşünürdük yine kendimizi aldattığımızı düşünmeden ve eminiz ki ağa parlamenterlerimiz sağ değiller. Sağ olsalardı bu baskı ve zulümleri kınamak için en azından bir vızıltı ederlerdi.

3— Bilhassa Doğu bölgesinde devletin tüm personelleri arasında rüşvet yaygındır. Suçlu-suçsuz karakola düştün mü rüşvet vermezsen suçlusun... Örnekler çok bu hususta çünkü biz cezaevinde olduğumuz için çok iyi biliyoruz. Bir de kaçakçılık sorunu halkımızın başına bela olmuş. Zaten Mafia ile ilişkisi olan hiç bir kodaman kaçakçının yakalandığını gördünüz mü? Asla bu olanaksızdır... Ama kaçakçılığı önlemek bahanesiyle halkımıza büyük maddi zararlar verilmektedir. Örneğin Hakkari ile Van illeri arasındaki yolda bir esnafımız un, bir bakkalımız portakal-elma götürmektedir. Bu yüklerin içinde kaçak mal taşınıyor diye jandarmalar kasaturalarla un ve benzeri torbaları yırtmaktadır. Bazen de yollardaki karakollarda indirilen yükler yükleyecek adam bulamadığından günlerce kar yağmur altında kalarak mahvolmaktadır. Arasıra da portakal ve elmalar bıçakla yarılmaktadır. Portakal ve elmaların içinde silah taşınıyormuş (....) Tabiki bu arama metodları da karakol komutanlarına bir ek gelir sağlıyor: Rüşvet. Ama sırada yolcuların payına da bolca dayak düşüyor.

"Van Kapalı Cezaevindeki Hükümlü ve Tutuklular"

Tekel direnişinin ardındaki gerçek

54 gün süren Tekel direnişi bazılarına göre kazanç, bazılarına göre ise kayıplara, zararlara neden olmuştur. İki görüşte özünde doğrudur. Objektif olarak baktığımızda direniş:

1- Her işçiyi 35 bin lira zarara sokmuştur.

2- Milli ekonomiyi 12.5 milyar zarara sokmuştur.

3- 85 işçi arkadaşı işyerinden başka işyerine sürgün etmiştir.

4- 2 işçi öldürülmüş, onlarca işçi yaralanmış, yüzlercesi tehdit edilmiştir.

5- İşçiler büyük bir yılgınlığa sürüklenmiştir.

Kimlere fayda getirmiştir:

1- Anarşinin kaynaklarına. (MHP ve TKP'ye)

2- Özel sektöre sigara imalatı için izin alınmıştır.

3- Mafia milyonlarca sigara karaborsacılığından kâr etmiştir.

Bu direnişin esas olarak kökeni AP azınlık hükümetinin kurulmasına dayanır. Ve hükümetin de direnişte rolü büyüktür.

CHP döneminde oldukça güç kaybeden MHP ise sahte sol ve Gıda-İş'i provokasyona getirme, devlet içerisindeki eski gücünü yeniden kazanma siyasetini sürdürdü.

CHP ise AP ile dalaşmaktan başka bir siyaset gütmedi.

Tabii kısa zamanda meyvasını verdi bu siyasetler.

Bakanlık, MHP'li komandolar tarafından basıldı. Bakan ise anarşiye hizmet eden bir açıklamada bulundu. Bu olay ve açıklama provokasyon niteliğini taşımaktaydı. Amaç Tekel'de çalışan memurları işçileri harekete geçirmekti, fakat memur ve işçiler bu oyuna gelmediler. TKP ve sahte solun tüm uğraşlarına rağmen MHP'nin de emeli kursağında kaldı.

İkinci bir plan daha tertiplendi. K. Maraş katliamının yıldönümünde tüm sağcı basın 'solcular eylem yapacak' propagandasını yaparak sahte sola çanak tuttu. Sahte solda sanki bütün bunları kanıtlarcasına çeşitli eylemlere girişti. Ve senaryo hazırlanmış oldu. MHP'liler Tekel'de bir kitle önderini öldürecek, sahte sol işçileri direnişe çıkaracak, böylece MHP aklanacak. AP de kıyım listelerini hazırlayarak binlerce insanın hayatıyla oynayacaktı. Plan uygulandı.

Bugün sürülen, kıyılan, işçi ve memurların yüzde 90'ı direnişle bir alakası olmayan insanlardı.

Sonuç olarak AP hükümeti Tekel'de anarşinin kaynaklarına yönelmemiş tam tersine anarşiye hizmet etmiştir.

Bir okuyucu

ZMIS yöneticilerine soruyorum
Aksaklık ve noksanlık olduysa, yeni mi farkına vardınız?

Yeni toplu iş sözleşmesi dönemine girerken sağolsunlar sendika yönetici lerimiz sözleşme süresi olan iki yıllık kış uykusundan uyanırlar ve 55 bin maden işçisine sorarlar.

Şimdi sendika yöneticilerimize soruyorum? Bu soruyu sorarken biraz ayıp etmiş olmuyor musunuz? 8. dönem toplu iş sözleşmesinde aksaklık ve noksanlık olmuşsa bunun yeni mi farkına vardınız pes doğrusu, iki yıl boyunca bu soruyu sormaya vaktiniz olmadı ya da haliniz elvermedi olsa, olsa size böyle iki yılda bir ilham geliyor. Bu kadarını da sorma zahmetinde bulunduğunuz için bakın maden işçileri ne diyor. Bize her iki yılda bir bu soruyu soruyorlar, bizimle alay mı ediyorlar, iki yıl boyunca bunların akılları neredeydi? Aksaklık ve noksanlık olmuşsa bunları bize zamanında niye sormuyorlar, diyelim ki aksaklık ve noksanlıkları sıraladık, zaman mı kaldı ki sorunlarımıza çözüm getirsinler diyor maden işçileri. Sanıyorum yeni toplu iş sözleşmesi dönemine girerken sendika yöneticilerimizin kafaları henüz berraklaşmış değil, şayet iki yıl boyunca 55 bin maden işçisinin sorunlarıyla yakından ilgilenselerdi ne aksaklık ne de noksanlık kalırdı.

EKİ Merkez Atölyelerinden Bir İşçi

15 Mayıs ve Mustafa Kemal'e saldırı

15 Mayıs akşamı misafirlikten geldim ve televizyonun düğmesine bastım. Mevlit yayını devam ediyor. Duahan ırkçılık ve gericilik dolu bir konuşma ile Fatih Sultan Mehmet'i övdü de övdü. Ardından Mustafa Kemal Atatürk için birkaç kelime söyledi. Bu sırada televizyona kadar yansıyan bağırışlar, çağırışlar, protestolar başladı.

Mustafa Kemal'e saldırıyorlardı. Oysa 61 yıl önce aynı gün (15 Mayıs 1919'da) emperyalistlerin kışkırttığı Yunan orduları İzmir'e girmişti. Bu günlerde padişah emperyalistlere teslim olmuş, Damat Ferit Paşa hükümeti ise hainlik yapıyordu. Bunlar kurtuluş savaşı boyunca aynen bu kara düşünceli güruh gibi Mustafa Kemal ve çevresine saldırdılar. Onları karaladılar. Haklarında fermanlar çıkardılar. Ancak millet kaderini bunların eline teslim etmedi.

80'li yıllara geldik. Yine ülkemizin, halkımızın geleceğini karartmak isteyenler var. Gerçek bir buhranla karşı karşıyayız. Bugün için kargaşalık ağır basmakta. Bu durumu fırsat bilen bazı siyasi mihraklar güçleri ne olursa olsun, sansasyonel eylemler yapabiliyorlar.

Yüzyıllar öncesinin hayalleriyle yaşamak boştur. Ülkemiz laiklik demokrasi, yenilikçilik yolunda önemli adımlar atmıştır. Vahdettinler Abdülhamitler bir daha dirilmemek üzere tarihe gömüldüler.

Bayram Sakın

Geçtiğimiz Hafta

Gün Sazak'ın öldürülmesi ve bütün yurtta MHP terörü

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesinden sonra MHP'liler bütün yurtta terör estirdiler. Çorum'da evlerinden işe giden polislere saldıran komandolar iki polis memurunu öldürdüler, birini de ağır yaraladılar. Çeşitli illerde dükkanları tahrip eden ve birçok yurttaşı öldüren MHP'li komandoların eylemleri üzerine bir çok ilde sokağa çıkma yasağı konuldu, okullar tatil edildi. MHP Meclis Grubu ise sine-i millete dönüş kararı aldıklarını açıklayarak, Genel İdare Kurulu karar alıncaya kadar Meclis çalışmalarına katılmayacaklarını bildirdi.

MHP'liler geçtiğimiz hafta Trabzon'da da faşist bir katliam denemesine giriştiler. 23 Mayıs gecesi Trabzon ÜYD kurucusu Ekrem Çamaş'ın KTÜ'ye attığı bombanın elinde patlayarak ölmesinden sonra, pazar sabahı da Fatih Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin üzerine ateş açan komandolar iki öğrenciyi öldürdüler, birçok öğrenciyi yaraladılar.

MHP'li caniler geçtiğimiz hafta, Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Üyesi, 1951 TKP Davası sanığı ve Türk Solu dergisi kurucularından Dr. Sevinç Özgüner'in evini basarak, Sevinç Özgüner'i katlettiler, eşini de yaraladılar.

DEMİREL-ECEVİT DİYALOĞU VE ECEVİT'İN KOALİSYON ÖNERİSİ

Cumhurbaşkanlığı seçimi konusunda Demirel ile Ecevit geçtiğimiz hafta yeni bir diyalog başlattılar. Demirel'in Anayasa değişikliği teklifini reddeden CHP Grubu, Demirel'e yeni bir teklif götürdü. Bu teklifin de AP tarafından reddedilmesine rağmen iki lider arasındaki görüşmeler yeni uzlaşma zemini arayarak sürüyor.

Öte yandan, bir basın toplantısı düzenleyen CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, bugünkü ortamda tek çözümün MHP'nin katılmadığı geniş tabanlı bir hükümet olduğunu söyledi. Devleti ve demokrasiyi uçurumun kenarına getirmiş anarşi ve terör karşısında ortak tavır alabilmenin en geçerli yolunun hükümet sorumluluğunu ortaklaşa üstlenmek olduğunu söyleyen Ecevit, şiddet eylemleriyle doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunmayan siyasi partilerin ve güçlerin birlikte oluşturacakları ve destekleyecekleri bir hükümetin gerekliliğini vurguladı.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TARTIŞMALARI ARASINDA ANAYASA BAYRAMI

27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı bu yıl Anayasa değişikliği tartışmalarının yoğunlaştığı bir dönemde kutlandı. Demirel ve TRT 27 Mayıs Bayramı kutlamalarını geçiştirmeye çalışır, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil bayram mesajında "27 Mayıs"tan hiç söz etmezken, demokrasi güçleri Anayasa değişikliği isteyenlerin amaçlarını açıklayarak 27 Mayıs'a sahip çıktılar. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Türk Silahlı Kuvvetlerine hitaben yayınladığı mesajda, Silahlı Kuvvetlerin 20 yıl önce Cumhuriyetin saptırılmasına karşı sorumluluğunu yerine getirdiğini belirtti. Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu'nun açıklamasında ise halkın 1961 Anayasasını savunacağı bildirildi.

KADAYIFIN ALTI KIZARDI MI KIZARMADI MI?

Kadayıfın altının kızarıp kızarmadığını tartışmak üzere toplanan MSP İl Başkanlarına hitaben bir konuşma yapan MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, AP'ye sert bir dille çatarak, "AP'nin himayesindeki anarşistler Kırşehir ve Yozgat'ı kurtarılmış bölge haline getirdiler. Irkçıların İmam Hatiplerdeki faaliyetlerine hükümet göz yumuyor" dedi.

Bu arada, MSP İl Başkanları toplantısında, kadayıfın altının kızardığı ve durumun dayanılmaz hale geldiği görüşüne varıldığı öğrenildi. MSP il yöneticileri "en radikal aksiyon" olarak niteledikleri hükümeti düşürmenin zamanını ve biçimini 2 Haziranda toplanacak olan MSP Genel İdare K. uluna bıraktılar.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cagaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 795

"Anarşiyi Önleme Komitesi" kurulacak

CHP, AP ve TİKP Köyceğiz'de anarşiye karşı birlikte mücadele edecek

● Köyceğiz Kaymakamının düzenlediği toplantıda CHP, AP ve TİKP İlçe Başkanları sık sık bir araya gelip gelişmeleri değerlendirmeyi kararlaştırdılar.

ORTACA (ÖZEL)

MUĞLA'ya bağlı Köyceğiz ilçesi Kaymakamının önayak olduğu ve TİKP, AP ve CHP ilçe başkanlarıyla 50'yi aşkın yurttaşın katıldığı, Ortaca'daki bir toplantıda TİKP, AP ve CHP, anarşiye karşı ortak tavır almayı kararlaştırdılar.

24 Mayıs Cumartesi günü düzenlenen toplantıda konuşan ilçe Kaymakamı Akif Tığlı, "Türkiye bir darboğazdan geçmektedir. Anarşinin önü henüz alınamamıştır. İlçemiz anarşik olayların en az olduğu yerlerden birisidir. Ama yine de halkın huzurunu bozanlar var" diyerek ilçenin sorunlarını anlattı ve huzuru bozanların 15-20 kişiyi geçmediğini kaydetti. İlerde daha büyük toplantılar düzenleyeceğini açıklayan Köyceğiz Kaymakamı Akif Tığlı sözü toplantıya katılan siyasi parti temsilcilerine verdi.

CHP İlçe Başkanı Av. Coşkun Köksal, "Biz parti olarak, anarşi nereden gelirse gelsin ister aşırı sağdan, ister aşırı soldan gelsin, her zaman karşı çıkmışızdır. Yine de karşı çıkıyorum" diyerek AP İlçe Başkanından öğretmen ve memur sürgünü yapılmayacağına dair söz istedi. Köksal ayrıca AP'yi aşırı sağdan gelen saldırılara karşı çıkmaya çağırdı. Bunun üzerine söz alan AP İlçe Başkanı Mehmet Özkaya ise, "Anarşi ister sağdan gelsin, ister soldan her ikisine de karşı çıkıyorum" diyerek görevini kötüye kullanan öğretmenler dışında hiç kimse sürülmeyecektir" görüşünü savundu.

Daha sonra söz alan Türkiye İşçi Köylü Partisi İlçe Başkanı Şemsettin Şimşek anarşinin kaynağının MHP ve Rusya olduğunu belirterek şöyle konuştu:

"Ortaca'da ise MHP ve sahte soldur. Bugün MHP Rusya'yı güçlendirmektedir. Türkiye'nin en büyük ihtiyacı Rusya'ya karşı birleşmektir. Ortaca'daki anarşi çıkartanların sayısı 15'i geçmez. Onların üzerine gidilmelidir."

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Tersane işçilerine silah çeken komando Sadık Çelikkan

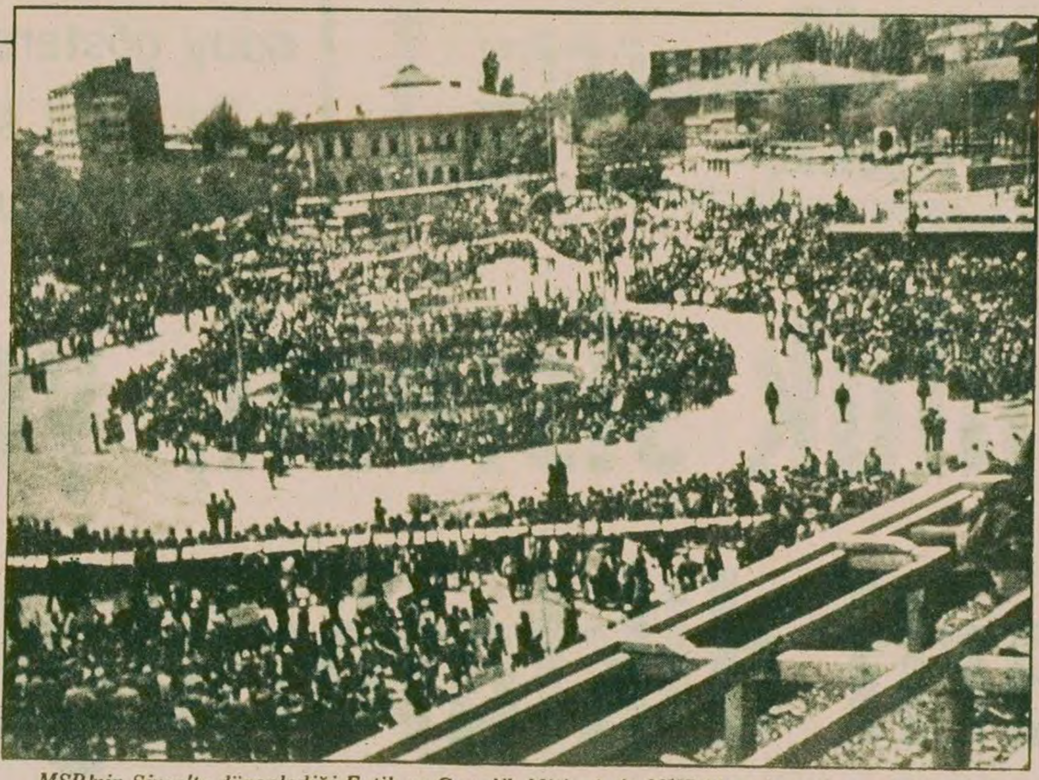
Sazak'ın öldürülmesini bahane eden MHP'liler, tersane işçilerine silah çekti

İSTANBUL (ÖZEL)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesini bahane eden MHP'li komandolar Denizcilik Bankası'nın Haliç Tersanesinde işçilere saldırıyorlar.

Gün Sazak'ın öldürülmesinin ertesi günü, elli yaşlarındaki Mustafa Keskin adlı bir işçi Cumhuriyet gazetesi okuduğu gerekçesiyle Tersanede-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

MSP'nin Sivas'ta düzenlediği Fetih ve Gençlik Mitinginde MHP'liler olay çıkarmak istediler.

Sivas'taki Fetih Mitinginde olay çıkarmak isteyince

MSP'liler, MHP'lileri "Kahrolsun Faşistler" diye kovaladı

SİVAS (ÖZEL)

MSP'nin Sivas'ta düzenlediği Fetih ve Gençlik Mitingine saldıran MHP'liler, "Kahrolsun faşistler" sloganlarıyla kovalandı.

MSP'nin Sivas'taki mitinginde yürüyüş kolunun önü dört yerde MHP'li komandolar tarafından kesilerek müdahalede bulunuldu. ÜYD binası önünde MSP'lilere sataşan MHP'lilerle yürüyüşçüler arasında kavga çıktı. Daha sonra miting alanında toplananlara da müdahale eden MHP'liler burada "Kahrolsun faşistler" sloganlarıyla kovalandılar.

ABD ile Avrupa arasında Ortadoğu konusundaki görüş ayrılığı derinleşiyor

ABD, Avrupa'nın FKÖ'yü taraf kabul eden önerilerini veto edecek

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD yönetimi, Avrupa Ekonomik Topluluğuna, Ortadoğu barış görüşmelerine karışmaması konusunda yeni bir uyarı yaptı.

Başkan Carter, bir Amerikan televizyonunun kendisiyle yaptığı söyleşide, Avrupa'nın Filistin Kurtuluş Örgütünü da barış sürecine katma yönünde yaptığı hazırlıkları kaygıyla izlediğini, böyle birşeyi kabul edemeyecek-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Pars Ajansına göre

İran, üçüncü Irak saldırısını da püskürttü

● ABD ve Şahın suçlarını inceleyecek bir uluslararası konferans toplanacak.

TAHRAN

İRAN birlikleri çarpışmaların üçüncü gününde, Irak birliklerini geri püskürttü.

Resmi Pars ajansının bildirdiğine göre, Irak birlikleri Kirmanşah'taki sınır karakollarına saldırdılar. Ancak Irak birlikleri geri çekilmek zorunda kaldı. Bu arada can kaybı hakkında bir açıklama yapılmadı. fakat bazı Iraklı sivillerin ele geçtiği kaydedildi.

Öte yandan İspanya Sosyalist Partisi lideri Felipe Gonzales, İran-Irak ilişkileri konusunda bilgi edinmek üzere Bağdat'a gidiyor.

ULUSLARARASI KONFERANS

İran Devlet Başkanı Abdülhasan Beni Sadr, ABD ve devrik Şahın suçlarını inceleyecek bir uluslararası konferansın son hazırlıklarının yapıldığını duyurdu.

BM çerçevesinde oluşturulan Uluslararası Soruşturma Komisyonu üyesi Suriyeli Davudi de, Beni Sadr ile gizli bir görüşme yaptı. Davudi daha sonra da Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade ile görüştü. Görüşmeler hakkında ayrıntılı bilgi verilmedi.

Askeri Savcının, 266 sanık hakkında idam cezası istediği Maraş duruşmalarından biri. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Davanın görülmesine bir yıl önce başlanmıştı

K.Maraş katliamı davası, savunma aşamasına geldi

ADANA (ÖZEL)

KAHRAMANMARAŞ olayları davası duruşmaları savunma aşamasına geldi. Bu sabah yeniden başlayan duruşmalarda sanıklar ve sanık avukatları savunmalarını yapacaklar.

Bir yıl önce 4 Haziran 1979 günü başlayan duruşmalarda, son olarak, mahkeme heyeti esas hakkındaki iddialarını belirtmeleri için müdahil avukatlara ve Askeri Savcıya süre tanımıştı.

12 Mayıs günü tekrar başlayan duruşmalarda müdahil avukatlar Barış Yiğit, Ali Kalan, Nusret Senem ile CHP adına müdahil olarak katılan Av. Emin Değer esas hakkındaki iddialarını ortaya koyarak, tek tek sanıklar hakkındaki iddiaların yanısıra, olaylarda kesin sorumluluğu ortaya çıkan MHP hakkında C.Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasını talep etmişlerdi.

Esas hakkındaki mütalaasını okuyan Askeri Savcılar ise 274 sanığın idamını, birçok sanığın 6 ile 24 yıl arasında değişen hapis cezalarıyla cezalandırılmalarını istemişti.

Sanık avukatlarının talebiyle duruşmalara 2 Haziran gününe kadar ara verilmişti.

Emniyet teşkilatında eski Pol-Derli polislere karşı baskılar artıyor

Diyarbakır'da Pol-Der üyesi 4 polis gerekçesiz gözaltına alındı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

EMNİYET teşkilatı içinde, eskiden Pol-Der üyesi olan polislere karşı, Demirel hükümeti döneminde başlatılan baskılar artarak devam ediyor. Diyarbakır'da 4 polis ve 2 bekçi gerekçesiz olarak gözaltına alındılar. Diyarbakır'da 31 Mayıs günü, içlerinde Pol-Der Ankara Şubesi eski Başkanı Hüseyin Arıkan'ın da bulunduğu, Cavit Beldan, Davut Öcal ve İlyas Doğan adlı polisler ile Şehzade Ozan ve M. Halim Çiğdem adlı bekçiler gözaltına alındılar. Öğrenildiğine göre, Hüseyin Arıkan ve Cavit Beldan evlerinden, Davut Öcal ve İlyas Doğan adlı polisler ise, Çarşı karakolunda görevleri başında iken götürüldüler. Polis ve bekçileri, merkez komutanlığında görevli olan ve Komando Kemal lakabıyla anılan Asb. Başçavuş gözaltına aldı. Gözaltına alınan polislerden Hüseyin Arıkan'ın evinde arama da yapan görevli, evde hiç bir suç unsuru bulamayınca, Gelişim ansiklopedilerinin ciltleri ile, Demokrat gazetesinin bazı sayılarına suç unsuru diye el koydu. Eskiden Pol-Der üyesi olan polisler, Demirel hükümetinin işbaşına gelmesiyle birlikte, görevli bulundukları yerlerden alınarak, pasif görevlere atanmışlardı. Ancak hükümetin bu partizanca

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

● AP hükümetinin partizanca tutumundan cesaret alan MHP'liler, Pol-Der'li polislere karşı baskıları artırıyor.

● AP Milletvekili Mehmet Celal Bucak'ın evini arayan polislere baskılar sürüyor.

Bombalı silahlı saldırıya uğrayan muhtarlık arabasında 2 kişi yaralandı

Anarşinin girmediği Atışalan köyü de MHP'lilerin saldırı hedefi haline geldi

MHP'li canilerin silahlı saldırısında ön ve yan camları paramparça olan ve kaportası kalbura dönen Atışalan Köyü Muhtarlık arabası.

İSTANBUL (ÖZEL)

ATIŞALAN köyü muhtarlık arabasına 30 Mayıs gecesi silahlı ve bombalı saldırı düzenleyerek iki kişiyi yaralayan MHP'liler, şimdiye kadar anarşinin girmediği İstanbul'un bu köyünü de hedef haline getirdiler.

"Köyümüzde bugüne kadar anarşi görülmedi diyen" Atışalan Muhtar Vekili, köyün yakınlarındaki Esenler semtinde üslenen MHP'lilerin, Esenler'de sık sık sağa sola bomba atıp kurşunladıklarını, burayı kendi kurtarılmış bölgeleri olarak gördüklerini belirterek, "Muhtarlık arabamızın saldırıya uğradığı Fatih Mahallesi Esenler'e bağlıdır. Esenler'de bulunan köyümüzün su vanasını açmak için sık sık bu bölgeye gideriz. Ancak ilk defa böyle bir saldırıyla karşılaşıyoruz" dedi.

Saldırıdan yara almadan kurtulan Burhan Filiz de olayı şöyle anlattı:

"Su vanasını açıp dönerken gece saat 22 sıralarında Fatih Mahallesinde birden silahlar patladı. Araba durunca da üzerimize doğru bomba fırlattılar. Bomba oradaki bir eve isabet etti ve büyük tahribat yaptı. Ben arabanın içine yattığımdan isabet almadan kurtuldum.

Saldırıdan yara almadan kurtulan Burhan Filiz, "Arabanın içine yatarak kendimi kurtardım" diyor. Ancak su ustası İlyas Karamanlı 4, şoför Hıdır Yıldız ise 2 kurşun yarası aldılar.

Ancak su ustası Ilyas Karamanlı 4, şoför Hıdır Yıldız da 2 kurşunla yaralandılar. Etraf boş ve karanlık olduğundan saldıranları göremedik."

Bu arada bir açıklama yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Bakırköy İlçe Başkanı Ali Dölek, saldırı olayını kınayarak Atışalan ve Esenler halkını MHP'ye karşı birleşmeye çağırdı. Açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Bu saldırının esas hedefi Atışalan köyü muhtarı Ali Halbiş ve şahsında bütün Atışalan halkıdır. Saldırıyı lanetliyor, saldırıda yaralanan işçi arkadaşlara geçmiş olsun diyoruz. Bu tür saldırılar emekçi halkın mücadelesini engelleyemeyecektir. MHP'nin faşist yüzünü tanımayan kalmamıştır. Bu katillerin yakasını bırakmayacağız. Atışalan ve Esenler halkını MHP'ye karşı birleşmeye ve mücadeleye çağırıyoruz.

"Ayrıca yetkilileri yeniden uyarırız. Esenler Üçyüzlü mevkii halka saldırı bölgesi haline gelmiştir. Gerekli güvenlik tedbirleri zaman geçirilmeden alınmalıdır. Saldırganlar ve yuvalandıkları yerler bellidir. Devlet görevlileri halka baskı ve terör uygulayanları kollamayı bırakmalıdır. Halkın haklarını ve can güvenliğini korumalıdır.

"Partimiz, Esenler'de MHP terörünü halkla birleşerek yenecektir."

Atışalan Köyü Muhtar Vekili Sevdakar Demir, köyün yakınlarındaki Esenler semtini 'kurtarılmış bölge'leri haline getiren MHP'lilerin, şimdiye kadar anarşinin girmediği Atışalan'a yönelik ilk saldırıları olduğunu söylüyor.

Bolivya'da askeri müdahale yeniden gündeme geldi

LA PAZ

BOLİVYA silahlı kuvvetlerinin yayınladığı bildiride, "aşırı uçların" kışkırtıcı girişimlerinin sürmesi halinde ordunun siyasi yaşama müdahale edeceği açıklandı.

Bildiride silahlı kuvvetlerin olağanüstü durum ilan ettiği, siyasal sorumluların ve "aşırı uçlarda" yer alan kuruluşların baskılarının ordu tarafından hoşgörü ile karşılanmayacağı kaydedildi. Bildiride siyasal sorumluların "saldırgan" tutum ve davranışlarını sürdürmede ısrar etmeleri halinde silahlı kuvvetlerin en kısa zamanda "gerekli gördüğü önlemleri" alabileceği ileri sürüldü.

Öte yandan Bolivya'daki siyasi partiler ve sendikalar üyelerini uyanık bulunmaya çağırdı. Geçici Devlet Başkanı Bayan Cullier, birlik çağrısında bulundu ve demokratik sürece olan inancını belirtti.

Aşırı sağcı subayların gönişlerini, yansıtan bildirinin, parlamento ile ordu arasındaki ilişkilerin bozulduğunu gösterdiği, ayrıca 29 Haziranda yapılması kararlaştırılan seçimleri tehlikeye düşürmeye yönelik olduğu siyasi gözlemciler tarafından ifade ediliyor.

● Kimi işsizlikten, kimi anarşiden, kimi yoksulluktan kaçan binlerce insan, istasyon ve parklarda geceliyor

● MHP'nin ve sahte TKP'nin kurdurduğu örgütler, mültecileri kendi militan güçleri haline getirmek için faaliyet gösteriyor

Mainz'de kalan üç mülteci genç, içine düştükleri durumu ve sorunlarını muhabirimize anlattılar.

İltica için başvuran binlerce yurttaş:

"Almanya'yı umut sandık, bu da hayalmiş"

Röportaj: Hüseyin Ataibiş

AÇLIK beni yedi. Türkiye'de işsizdim, sürünüyordum. Çalışıp kazanalım, hayatımızı sürdürelim dedik, geldik buraya, Almanya'ya"

— İktidarın anti-demokratik uygulamalarına dayanamadım, geldim

— İktidar beni ırgalamaz. Ben can güvenliğimi koruyamadım. Hangi köşede, hangi kurşuna kurban gideceğim belli değildi.

— Türkiye'deki mevcut düzenden bıktım. Geçenlerde bir gazetede okudum: bir vatandaş kendi gücüyle besleyemediği çocuklarını Demirel'e vermek istemiş. 'Al sen bak' demiş. Demirel'den hiç ses çıkmamış

— İki kez ölümden döndüm ben. Bir yanda MHP'liler, öte tarafta Rusçular. Aslında ekonomik durumum da hiç iyi değildi ama ben asıl canımı kurtarmak için kaçtım geldim..

* * *

İşte Türkiye'den bir yolunu bulup kaçan insanlardan birkaçı... Buraya neden geldiklerini böyle açıklıyorlar. Yoksulluk, anarşi, ölüm korkusu, açlık, terör... Ama iş kaçmakla bitmiyor. Hatta tam tersine iş asıl bundan sonra başlıyor. Borç harç toplanan markların suyunu çekip, açlık dişlerini gösterdi mi; Alman polisi "Ausländer raus!" (Yabancılar dışarı!) deyip üzerine yürüdü mü işin rengi değişiyor.

Son bir yıl içinde Federal Almanya'ya önce turist olarak giren, sonra da sığınma hakkı isteyen binlerce kişinin ortak çilesidir bu. Alman hükümetinin, AET yetkililerinin uzun uzun tartıştığı, çözüm yolu için her kafadan bir sesin çıktığı bu macerayı Mainz'de geçici bir iş bularak çalışan bir "mülteci"den dinleyelim:

"Benim başıma gelenler, iltica hakkı talep eden binlerce yurttaşın başına gelenlerin küçük bir örneğidir. Türlü belalar atlatarak Almanya'ya kapağı atan kişi ilk gecesini bir otel ya da bir hayırseverin evinde geçirir. Birçok kişi bu imkanı da bulamaz, ve istasyonun bekleme salonunda sıralar üzerinde uyuklar. Ertesi gün ilk iş bir tercüman ve avukatın adresini arayıp bulmaktır. Bu kişiler bu işin artık uzmanı olmuşlardır. Pazarlıkta uyuşulur, mülteci cebindeki dövizin büyük bir kısmını bu kişilere bırakır. Gerekli dilekçe doldurulur ve ikametgah için başvuru yapılır. Bu, işin en zor ve önemli bölümüdür. Gerçek bir ikametgah bulmak hemen hemen imkansızdır. Ancak bazı pansiyon ve eğlence yeri sahipleri devreye girerler, 300-600 mark karşılığında polisten tastikli ikametgah kağıdı alınmıştır.

"İkametgah kağıdı ile 'Yabancılar Dairesine' yapılan başvuru sonucu pasaporta 'Misafir İşçi' damgası vurulur. Bu damga, Almanya'da bir ay, üç ay, ya da altı ay kalabilme izni demektir. 'İş ve İşçi Bulma Kurumuna' yapılan başvuru da olumlu sonuç verirse 'Sosyal Yardım Kurumundan' aylık 400 mark yardım alınmaya başlanır.

"Birçok 'ilticacı' gibi benim de yatacak bir yerim yoktu. Bir tanıdığım aracılığıyla bir otelde üç gün idare ettim. Param bitiyordu. Havanın güzelce olduğu bir haftayı da parkta yatarak geçirdim. Yağmurlar başlamıştı. İstasyonun bekleme salonuna sığındım. Salonda 14 ilticacı daha vardı. Sıraların üzerinde üçer dörder uyumaya çalışıyorduk. Hemen her gece yarısı Alman polisi salona giriyor ve 'Ausländer raus' (Yabancılar dışarı!) diyerek bizi dışarı atıyordu. Dışarıda uykulu gözlerle polisin gitmesini bekliyor, biraz sonra tekrar sıraları kapışıyorduk.

"İş ve İşçi Bulma Kurumundan ses çıkmıyordu, kendime iş

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Bu sistem yüzünden Menderes "Odunu aday göstersem milletvekili seçilir" diyebiliyordu

Tahkikat Komisyonu, çoğunluğa dayalı tek parti diktatörlüğü için sonun başlangıcı oldu

Çoğunluk sistemi, yeni bir tür tek parti diktatörlüğüne yol açtı

Seçim kanunu, toplumun ancak yarısının oylarını alabilen bir partinin Mecliste milletvekilliklerinin hemen hemen tümünü elinde tutmasına cevaz veriyordu

DEMOKRAT Parti Grup toplantısı. Tarih 7 Nisan 1960 Bu toplantılardan sonra kurulmasına karar verilecek olan Tahkikat Komisyonunun üyeliğine getirilecek olan Bahattin Dülger konuşuyor:

"İsmet Paşa ölür, ama leşi kalır ortada. Tefessüh etmiş leşi, zihniyeti kalır. Onu da bertaraf etmeye mecbursunuz" (...) "O halde tahkikat açalım. Fakat daha acil tedbir ne olur? Benim aklıma gelen şu: Biz Halk Partisinin merkez muamelatını ve merkez faaliyetini bir tahkikat mevzu yapabilir miyiz? Yılanı başından kavrıyoruz demektir" (...)

"Ben illa namuslu seçim yapacağım diye herşeye katlanayım. Böyle şey olmaz. Hadiseler böyle devam ettikçe Türkiye'de seçim yapılması ihtimali mevcut değildir."

Demokrat Parti bu konuşmaların yapılmasından tam 10 yıl önce Türkiye halkının, tek parti diktatörlüğüne karşı özgürlükleri kazanmak için açtığı mücadelenin meyvelerini toplayarak iktidara gelmişti. Ve daha iktidar yetkilerini eline aldığının ertesi yılı halkı, fikir özgürlüğüne, örgütlenme özgürlüğüne saldırmaya başlamıştı.

ÇOĞUNLUK SİSTEMİ

1950'lerin demokrasi havarisi 60'larda artık tartışmasız bir müstebit olmuştu. Bu sonuca yol açan nedenlerden birisi çoğunluk esasına dayalı seçim sistemiydi. Bu seçim sistemi toplumsal sınıfların, güçlerin ülke yönetimininde seslerini duyurmalarına imkan vermiyordu. Bir sınıf, emperyalist işbirlikçileri ve toprak ağaları iktidarı ele geçirmişler istedikleri her şeyi zorla halka dayatmak istiyorlardı. Seçim sistemine göre diktatörlük heveslerini uygulamadan önce engelleyebilmek, toplumun büyük bir kesiminin başka türlü düşündüğünü anlatabilmek mümkün değildi.

Zira oyların yüzde 56,6 sını temsil edebilen bir parti, Meclisteki milletvekilliklerinin yüzde 93'ünü elinde tutabiliyordu. Toplumun önemli bir kesimini temsil eden muhalefet ise Meclis'te küçük bir azınlık olmaktan öteye geçemiyordu. İşte bu sistem yüzündendir ki; Menderes "Odunu aday göstersem milletvekili seçilir" diyebiliyordu.

1950 ve 1954 seçimlerinde bu sonuçlara ulaşan Demokrat Parti kendisine halkın, kamuoyunun üstünde bir güç vehmetti. İşte bu noktadan sonra bu parti hızla diktatörlük heveslerine kapıldı. Ve ortaya çoğunluk sisteminden kaynaklanan yeni tür bir tek parti diktatörlüğü çıktı.

TAHKİKAT KOMİSYONUNA DOĞRU

1957 seçimleri Demokrat Parti diktatörlüğü için ilk uyanıydı. Ama bu uyarı Bayar-Menderes müstebitlerinde tam tersi tepkilere yol açtı. İktidarın emperyalist işbirlikçilerinin, toprak ağalarının altından kaydığını hissettiler. Toplumsal muhalefeti dinlemek, uzlaşma yollarını aramak yerine, hızla meşruiyetten uzaklaştılar. İktidarlarını zora dayandırarak sağlamalaştırabileceklerini zannettiler.

Demokrat Parti, on yıl öncesinin bu demokrasi havarisi, diktatörlüğünü sürdürebilmek için kamuoyunun en güçlü temsilcisi basını ve muhalefet partisi CHP'yi zorla susturmaya, kapatmaya yelt[illegible].

İşte, tahkikat komisyonu bu şartlarda kuruldu. Bu komisyonun kuruluşu, amacı ve taşıdığı yetkiler bugün yeniden gündeme getirilmek istendiği için önem taşıyor.

SONUN BAŞLANGICI

Demokrat Parti diktatörlüğü için sonun başlangıcı olan Tahkikat Komisyonu 18 Nisan 1960 tarihinde DP Milletvekilleri Mazlum Kayalar ve Baha Akşit'in Meclise verdikleri bir önergeyle kurulmuş oldu. Önerge metni DP'nin anlayışını yansıtması açısından ilginç:

"TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ RİYASETİNE

Cumhuriyet halk Partisinin gayrimeşru mücadele usullerini terk etmesi için 11 Ağustos 1958 tarihinde Demokrat Parti Meclis Gurubu bir tebliğ neşretmiş bulunuyordu. Bu tebliğden sonra CHP'liler faaliyetlerini ve hareketlerini büsbütün artırmışlardır. Bu itibarla CHP'lilerin:

a) Meşru iktidarımızı en ağır isnatlarla kötüleme ve halkı kanunları ihlale, kanuni tedbirlere karşı mukavemete, hükümete karşı galeyana ve fiili tecavüzlere tahrik ve teşvik etmek,

b) Müsait telakki ettikleri mahallerde mensuplarını silahlandırmak suretiyle iktidar mensupları üzerinde baskı yapmak ve kardeş kavgasına müncer olabilecek tertiplere başvurmak,

c) Orduyu siyasete karıştırmak,

d) Hükümetin meşruiyetinden halkı şüpheye düşürerek ve gelecek seçimleri de daha şimdiden muallelmiş gibi göstererek kurulmuş ve kurulacak hükümetler aleyhine vatandaşları tahrik etmek

e) Hücre teşkilatı kurarak yıkıcı ve kanun dışı faaliyetlerde bulunmak,

f) CHP ile aynı maksat ve gayelerle ve neşir yolu ile faaliyette bulunarak genç demokrasimizin manevi temellerini şantaj ve tehdit suretiyle işlemez hale getirmek, hakikatleri tahrif ve yalan neşriyatta bulunmak suretiyle memleketin iktisadi, içtimai hayatını tehlikeye maruz bırakmak,

Cumhuriyet Halk Partisi ile bir kısım basını ... ve yukarıda tafsil edilen hususların sebeplerini ve mahiyetini tetkik ederek elde edeceği neticeleri Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek üzere dahili nizamnamenin 177. maddesine göre 15 kişilik bir tahkikat encümeni kurulmasını ve bu encümenin mesaisini üç ayda ikmal etmesini arz ve teklif ederiz."

Yarın: Tahkikat Komisyonu iddia, yargı ve infaz yetkilerini eline geçirdi

---

örse çekiç

Gülay Göktürk

Lastik-İş Kongresi

Geçtiğimiz hafta, işçi kesiminin, basının ve kamuoyunun dikkati Türk-İş'in Ankara'daki Yönetim Kurulu toplantısında yoğunlaştığı günlerde, İstanbul'da da önemli bir kongre oluyordu: Lastik-İş kongresi.

DİSK Genel Kurulunun olağanüstü olarak toplanmasından çok kısa bir süre önce yapılan bu genel kurul, DİSK kongresinin havası ve kanatların tutumu hakkında fikir verecek, bir bakıma iyi bir gösterge olacaktı.

Genel Kurulun önemi, bu sendikanın konfederasyonun kongresine göndereceği delege sayısından ileri gelmiyordu. 11 delege önemli bir şey değildi. Ama Lastik-İş, DİSK içinde önemli yeri olan, köklü bir sendika idi. Üstelik şimdiye kadar DİSK'teki çalkantılarda, kritik dönemlerde konfederasyon içinde denge unsuru olmuş, önemli rol oynamıştı. Bu yüzden, mayısın son haftası geldiğinde, Türk-İş'li sendikacılar merakla Ankara'daki Türk-İş Genel Merkezini izlerken, DİSK'li sendikacılar da gözlerini Merter'deki Lastik-İş kongresine dikmişler, DİSK Genel Kurulu için ipuçları elde etmeye çalışıyorlardı.

* * *

Kongreye verilen aşırı önem, daha kongrenin ilk günü, gelen konukların hallerinden de belliydi.

Lastik-İş Çalışma Raporunda uzun uzun çatılan ve aleyhinde Yönetim Kurulu kararları çıkarılan Maden-İş Sendikası yöneticileri, başta Kemal Türkler olmak üzere oradaydı. Kulislerde anlatıldığına göre, Maden-İş ekibi, son bir-iki gecede, otel otel dolaşarak delege avına çıkmış, bizzat kulisin içine girmişti. Anlaşılan ön çalışmalar yine de yeterli görülmemişti ki, sonunda Maden-İş'in beyin takımı muhalefeti bizzat yönetmek üzere kongredeki yerini almıştı.

Genel Kurulun başlaması ile birlikte Türkler, Daysal ve Mustafa Karadayı üçlüsünün konuklar bölümünde oluşturdukları Genel Kunmayın, muhalefet lideri Nail Karakaş'a, bizzat direktifler vermesi herkeste şaşkınlık yarattı. Bir sendikanın bir başka sendikanın iç işlerine müdahale etmesi, DİSK'te sık sık rastlanan olaylardandı. Ama doğrusu, bu müdahalenin bu kadar kaba, bu kadar fütursuzca ve en üst seviyeden kişiler tarafından yapılmasına hemen hemen hiç rastlanmamıştı.

* * *

Lastik-İş Kongresi öncesinde yaygın kanaat, Genel Kurulun oldukca sakin bir havada geçeceği idi. Çoğunluk, DİSK'te son aylarda esen barış havasının bu kongrede de hakim olacağını ve tarafların DİSK Genel Kurulu öncesinde çelişmeleri keskinleştirmemeye dikkat sarfedeceği sanılıyordu. Ama kongrenin başlaması ile birlikte, "TKP"nin yumuşama falan takmadığı ve hiç de "barışçı" niyetler beslemediği görüldü. Daha divan seçimine geçilmemişti ki, "ilerleme", kıyasıya bir saldırıya girişti.

Taktik, her zamanki taktik, kozlar, aynı kozlardı. Mevcut yönetim yıpranmıştı. Büyük hatalar yapmıştı. Tabandan kopukluk, sendika içi demokrasinin işlemeyişi toplu sözleşme ve grevlerde yapılan hatalar ve uzlaşmacılık... "TKP"li kadro, muhalefet olmanın avantajlarından en iyi şekilde yararlanmış ve yönetimin zaaflarını kullanarak güç toplamayı bilmişti. Kongre boyunca, slogan atan, konuşan, alkış toplayan ve salonda etkinlik kuran hep, "TKP"lilerin yönlendirdiği İzmir delegasyonu oldu. Merkezi destekleyen delegeler ise, yönetimin hatalarını savunamamaktan gelen bir eziklik ve pasiflik içindeydi.

Salondaki kritik güç dengesi, divan seçiminde neredeyse başa baş çıkan oylar, TKP'nin Lastik-İş'te son bir iki yıl içinde katettiği yolun ciddiyetini gösteriyordu. Bu arada, beşinci kol sendika içinde adım adım ilerlerken ellerini kollarını bağlayıp oturanlar, "bir şey olmaz" hayalleri ile kendilerini avutanlar, şimdi şaşkınlık içinde salonun halini seyretmekteydi. Bundan iki sene kadar önce Kenan Akman ile yaptığımız bir görüşmeyi hatırladım. "TKP'liler, İGD'liler şubelerinizde cirit atıyor. Yayın organınız TKP'nin Sesi ile aynı telden çalıyor" dediğimizde, nasıl da rahattı. "Siz hiç merak etmeyin. İlerleme, Lastik-İş'te hiç bir zaman etkili olamaz. Bakmayın dışardan öyle göründüğüne, onlar topu topu birkaç kişi" diyordu. Sadece Kenan Akman değil, bütün CHP'liler aynı rehavet içindeydi. Şimdi, kendi elleriyle besleyip büyüttükleri karga gözlerini oymak için üstlerine atılınca da böyle şaşkınlığa düşmüşlerdi.

* * *

Lastik-İş Sendikasının üç gün süren kongresi, iki gerçeği bütün açıklığıyla gözler önüne serdi.

Bunlardan birincisini, "TKP"ye karşı olan bir delege şöyle ifade ediyordu: "Önümüze iki kap yemek koymuşlar. Ya bunu yiyeceksin, ya da bunu diyorlar. Ama biz bu iki yemeği de istemiyoruz. Asıl istediğimizi de bulamıyoruz. O zaman mecburen, kötü de olsa zelirli olmayan kaptan yemek mecburiyetinde kalıyoruz." Başka bir alternatif bulamadığı için merkezin listesini desteklemek zorunda kalan bu işçinin sözleri, son yıllarda sendikal alanda ortaya çıkan boşluğu ve işçilerin içinde bulunduğu devrimci alternatif arayışını ne güzel ortaya koyuyordu.

Kongrenin sergilediği ikinci gerçek ise, "TKP"nin "barış ve yumuşama" sloganlarının ne kadar sahte olduğu idi. DİSK yöneticileri istedikleri kadar "TKP"yle ateşkes imzalamak ve DİSK'te barış içinde bir arada yaşamak için gayret sarfetsinler. İşte "TKP", durumu kendisi için bir parça uygun gördüğü an, bütün o "barış ve birlik" masallarını bir kenara bırakıp dişlerini göstermekte bir an bile tereddüt etmiyordu. Lastik-İş kongresi de gösterdi ki, beşinci kol için uzlaşma ve yumuşama, güç dengesi kendi aleyhine olduğu sürece geçerlidir. Kendisini güçlü hissettiği an ise, "detant" ninnilerinin yerini derhal serhat türküleri alacaktır.

---

işçi sendika

MERKEZİ KOMİSYON

DELEGE SAYILARINI TESPİTE BAŞLADI

Genel Kurul yaklaştıkça, DİSK'te kanatlararası mücadele şiddetleniyor

DİSK'in eski ve yeni Başkanları, Baştürk ve Türkler, 1977 Aralığındaki olaylı kongreden sonra yeniden karşı karşıya gelmeye hazırlanıyorlar. Şimdi her ikisinin kafası da delege hesapları ile meşgul.

● **DİSK yönetimi kongrenin "birlik" kongresi olacağını söylerken, Türkler ekibi hesaplaşma hazırlığı içinde.**

● **Sahte TKP'nin Lastik-İş kongresinde aldığı sert tutumun DİSK kongresini etkileyeceği belirtiliyor.**

İŞÇİ SERVİSİ

DİSK'in 25 Haziranda başlayacak olan genel kurulu yaklaştıkça, konfederasyon tarafından sürdürülen delege tespiti çalışmalarının hızlandığı ve oluşturulan merkezi komisyonun sendikaların konfederasyon genel kuruluna gönderecekleri delege sayılarını belirlemeye başladığı bildiriliyor. Merkezi komisyonun tespit edeceği delege sayılarına sendikalardan itirazlar gelmesi ve tartışmanın yoğunlaşması bekleniyor.

Öte yandan, kongrenin yaklaşması ile birlikte, DİSK'te son aylarda hakim olan kanatlararası "birlik" havasının kaybolduğu ve gerginliğin arttığı gözleniyor.

DELEGE HESAPLARI

Konuştuğumuz DİSK yetkilileri, DİSK'in bu genel kuruluna katılacak toplam delege sayısının tam olarak belli olmadığını, sayının 460 ile 518 arasında değişebileceğini belirttiler. Kurulan merkezi komisyonun önce sendikaların DİSK'e ödedikleri aidatları dikkate alarak delege sayısını saptayacağını söyleyen yetkililer, itirazlar olduğu taktirde, işyerlerinde incelemeler yapılacağını da sözlerine eklediler.

Yapılan ilk hesaplamalara göre, geçen kongreye 64 delege ile katılan Maden-İş Sendikasının uğradığı üye kaybı yüzünden bu kongreye katılacak delege sayısı düşecek. Buna karşılık, TKP'nin geçen genel kuruldan bu yana yönetimini ele geçirdiği Petkim-İş, Devrimci Toprak-İş, Yeni Haber-İş, Tümko-İş, Likat-İş gibi bazı küçük sendikalardan gelecek delegeler yüzünden, toplam delege sayısında bir artış görülebileceği belirtiliyor.

Öte yandan, DİSK'e bağlı sendikaların en büyüğü olan Genel-İş Sendikası, 147 delegesi ile, bu genel kurulda da belirleyici bir rol oynayacak. Geçen genel kuruldan bu yana büyüme gösteren Genel-İş'in 147 delegesinden 96'sının CHP'ye kayıtlı üyelerden oluştuğu ve bu kesimin TKP'ye karşı kesin tutum almaya hazırlandığı ifade ediliyor.

DİSK içinde yer alan CHP ve sahte TKP dışında kalan siyasi akımların toplam delege güçlerinin ise 70 civarında olduğu öğrenildi.

HAVA GERGİNLEŞİYOR

DİSK genel kurul tarihinin yaklaşması ile birlikte, sahte TKP yanlısı sendikaların tutumlarını sertleştirdikleri ve tek başına iktidara gelmek için hazırlıklarını yoğunlaştırdıkları görülüyor.

Son birkaç aydır, DİSK içinde "birlik ve yumuşama", "faşizme karşı güç birliği" propagandasını hızlandıran ve Baştürk ekibi ile çelişmeleri keskinleştirmemeye dikkat gösteren Türkler ekibinin son günlerde bazı sendikalarda kazandıkları mevzi başarılardan da cesaretlenerek kongrede "başa güreşmek" niyetinde oldukları izleniyor. Bu ekibin Lastik-İş genel kurulunda takındıkları sert tutumu, bu gerginleşmenin bir belirtisi olarak değerlendiren DİSK çevreleri, DİSK yönetiminin özellikle de Fehmi Işıklar'ın, bu kongrenin yumuşak bir hava içinde geçmesi için çaba harcadıklarını ancak, Türkler ekibinin tutumunun bunu zorlaştırdığını kaydediyorlar.

Türkler ekibinin, delege sayıları kesinleştikten sonra tek başına iktidar olabileceğini hesapladığı takdirde kesin bir hesaplaşmaya gideceği görülüyor. Ancak, kongredeki güç dengesinin kendi aleyhine olması halinde, Türkler ekibinin yürütme kuruluna, biri genel sekreter olmak üzere, üç kişi sokmak için pazarlık yürüteceği ifade ediliyor.

Sendikal çevreler, CHP'nin DİSK genel kuruluna ilişkin siyasetinin henüz kesin olarak belirlenmediğini TİP ve TSİP'in ise TKP ile birlikte hareket etmesinin beklendiğini belirtiyorlar. Bu arada, bazı CHP'li sendikacıların, DİSK genel kurulundan önce Abdullah Baştürk ile Ecevit'i görüştürmeye çalıştıkları da gelen haberler arasında.

Birikmiş kıdem tazminatlarının ödenmesinde Zonguldak maden işçilerine öncelik tanınacak

● **Devalüasyondan önce kıdem tazminatını alamayan emekçiler büyük gelir kaybına uğradı.**

● **Türk-İş 4 Hazirandan itibaren başlayacak ödemelerin bir takvime bağlanmasını istiyor.**

İŞÇİ SERVİSİ

Başbakan Demirel'in kamu kesiminde işçilerin birikmiş kıdem tazminatlarının 4 Hazirandan itibaren ödenmeye başlayacağını ve önceliklerin Türk-İş'le birlikte saptanacağını açıklaması üzerine Türk-İş'in bu konuda yürüttüğü çalışmalar hız kazandı.

Şimdiye kadar çözülemeyen bu sorunun yeniden sürüncemede bırakılmasından çekinen Türk-İş yöneticilerinin bir "ödemeler takvimi" hazırladıkları ve hükümetten buna uymasını isteyecekleri bildirildi.

Öğrenildiğine göre, kıdam tazminatı ödemelerinde, Zonguldak maden işçilerine öncelik tanınacak. Zonguldak Maden İşçileri Sendikası üyeleri arasında, 1977 yılında emekli olup hala kıdem tazminatını tam olarak alamamış işçiler olduğu bildiriliyor. Tazminatı ödenmemiş işçilerin büyük bir kısmını, kömür işletmelerinde çalışanlar oluşturuyor. Başbakan Demirel'in Türk-İş Yönetim Kurulu toplantısına katıldığı sırada Maden Federasyonu Genel Başkanı Kemal Özer' in bu konunun bir an önce çözülmesini istediği belirtiliyor. Bilindiği gibi bu kesimdeki işçilerin devletten alacakları 5 milyarı buluyordu ve hükümetler hazinede yeterli para bulunmadığını öne sürerek bu ödemeleri bugüne kadar yapamamışlardı.

Öte yandan, son devalüasyondan önce kıdem tazminatını toplu olarak alamayan işçiler büyük gelir kaybına uğradılar. Paranın değerinin düşmesiyle birlikte işçilerin eline geçecek toplu paranın alım gücü de yarı yarıya düştü. İşçiler şimdi yapılacak ödemelerin de takside bağlanmadan toplu olarak yapılmasını istiyorlar.

Türk-İş, tarım ve orman işçilerinin İş Yasası kapsamına alınmasını istiyor

● **Hükümetin Meclisteki yasa tasarısını geri çekmesinden sonra Türk-İş, yeni bir özel yasa çıkarılması yerine İş Yasasının genişletilmesini istiyor.**

ANKARA (ÖZEL)

Hükümetin, Türk-İş'in itirazlarını dikkate alarak daha önce Meclise sunduğu Tarım ve Orman İşçileri ile ilgili yasa tasarısını geri çekmesinden sonra, Türk-İş'in bu konuda yeni ve özel bir yasa hazırlanması yerine, İş Yasasının ilgili maddelerinin genişletilmesi görüşünde olduğu öğrenildi.

Türk-İş'e bağlı Tarım-İş Sendikası yetkilileri de daha önce yaptıkları açıklamalarda aynı görüşü savunmuşlar ve 1475 sayılı İş Yasasının 5 ve 6. maddelerinde gerekli değişiklikler yapılarak tarım ve orman işçilerinin İş Yasası kapsamına ve sosyal güvence altına alınmasını istemişlerdi. Tarım-İş yöneticileri Meclise sunulan tasarının yarı-feodal somürüyü meşrulaştıran maddeler içerdiğini; belirterek bu tasarıya karşı çıkmışlardı:

Türk-İş'in önerisine rağmen tarım ve orman işçilerinin İş Yasası kapsamına alınması sağlanamazsa demokratik bir yasa çıkması için çalışmalar yapılacağı ve Tarım-İş'in şimdiye kadarki tasarılara yöneltilen eleştiriler temelinde yeni ve kapsamlı bir tasarı hazırlayarak Türk-İş aracılığı ile hükümete ileteceği belirtiliyor.

Yıllardır her türlü sosyal güvenceden yoksun, "el Müslüman seyrine" çalışan tarım işçileri kendilerini kollayan bir yasanın derhal çıkmasını ya da mevcut yasalarda gerekli değişikliklerin bir an önce yapılmasını istiyor.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Kapalı oturum-açık oturum

Son zamanlarda özellikle Anayasa değişikliği konusunda adına açık oturum denilen bazı toplantılar yapılıyor. Bir tanesi Tarabya Otelinde, biri CHP Genel Merkezinde, biri Mülkiyeliler Birliğinde yapıldı.

Bizim bildiğimiz açık oturum, bir konuda farklı fikirler taşıyan kişilerin bir araya gelmesi ve fikir tartışması yapmasıdır. 12 Mart'tan önce yıllarca bu tür açık oturumlar yapılmış, binlerce kişi tarafından izlenmiş, bizim kuşaklar da o fikir tartışması ortamında yeni bilgilerle donanmıştık. 12 Mart, özgürlüklere balyoz indirince, açık oturumlar da ortadan kalktı. Daha sonra da toplumda fikrin yerine zorbalığı geçirenler yüzünden bu tür açık oturumlar yapılamaz oldu.

Şu Anayasa değişikliği konusunda yapılan "açık oturumlar" ise bir tuhaf. Hepsi aynı fikirde olan bazı kişiler bir araya gelip koro halinde aynı şeyleri tekrarlıyorlar. Bence bunlara açık oturum değil, "kapalı oturum" demek gerek.

Bir de perşembe akşamı TV'de izlediğimiz cinsten açık oturumlar var. Artık bunlara açık oturum mu, yoksa açık-saçık oturum mu demeli bilmem.

Ama doğrusu bizim Karagöz ile Hacivat açık oturumu izlemiş olsalar, kıskançlıklarından çatlayıp, "Ekmeğimizle oynuyorlar" diyerek mesleği bırakmaya kalkışabilirlerdi.

Dilerseniz Cumhurbaşkanı konusunda TV'de yapılan açık oturumdan bazı özet sahneler sunayım. İzlememiş olanlar da "fikir" sahibi olsunlar.

Yönetici-İlk sorumu yöneltiyorum. Cumhurbaşkanı bugüne kadar neden seçilemedi? Buyurun Sayın Öymen.

Altan Öymen (CHP Grup Başkanvekili) — AP, diyaloga, uzlaşmaya yanaşmıyor. Gecikmeden doğan avantajları kullanarak, bekleyen yasaları çıkarmayacak.

Yönetici — Sıra sizde Sayın Aygün

Oğuz Aygün (AP Grup Başkanvekili) — CHP'nin istediği uzlaşma Anayasanın 95'inci maddesinin esprisine ters düşüyor. Bunda ısrar etmek parlamentonun itibarını sarsıyor. Yapılan turlar için deli dana örneği dönen turlar deniyor. Sistemi değiştirmek ve millete gitmek lazım.

Yönetici — Buyurun Sayın Asiltürk.

Oğuzhan Asiltürk (MSP Grup Başkanvekili) — Kendi adaylarına oy vermiyorlar da ondan seçilmiyor.

Aygün — Nereden biliyorsunuz?

Asiltürk — Seçemeyince kılıf arıyorlar.

Aygün — Gizli oy var, neden konmuş o gizlilik?

Asiltürk — Sanki Sayın Bilgiç adaylığa kendiliğinden karar vermiş de, bunların haberi yokmuş. Şimdi de gizli oy var diyorlar.

Aygün — Gizliliğin manası ne Sayın Asiltürk?

Asiltürk — Bilgiç'in adaylığına uzun münakaşalar sonunda karar verdiniz. Demirel de ona oy vermenizi istedi.

Aygün — 95'inci madde...

Yönetici — Rica ederim karşılıklı tartışmayalım.

Asiltürk — AP'lilerin katılmadığı bir oturumda Bilgiç 56 oy aldı. Demek ki AP dışında 56 oyu var. 263'de AP'nin oyu var, hepsi 319 eder. Bilgiç seçilir. Demek ki siz oy vermiyorsunuz.

Aygün — Müdahale etmeyeyim ama, gizli oy var, nereden biliyorsunuz kimin vermediğini?

Asiltürk — Çok basit. Toplama çıkarma yaparak.

Yönetici — Şimdi ikinci sorulara geçiyorum. Bundan sonra ne olmalı?

Öymen — Uzlaşma olmalı. Eski Yunan'da şehir devletleri varmış, herkes bir meydanda toplanır çözülemeyen meseleleri oylarmış. 45 milyonu her gün bir meydana nasıl toplarız?

Aygün — Millete gitmekten başka çare yok. Sistem bozuk. Sistemi değiştirmek lazım.

Asiltürk — Biri Anayasa değişikliği diyor, öteki diyalog diye tutturmuş.

Aygün — 95'inci maddeyi tekrar hatırlatmam lazım...

Asiltürk — Demek ki iki çeşit adayları var, biri hakiki, öteki de şöyle hasbelkader çıkıyor...

Aygün — Şu gizli oy...
(Anlaşılmayan çeşitli konuşmalar)

Yönetici — Rica ederim beyefendiler, burası Meclis değil.

BULMACA

SOLDAN SAĞA— 1) 1973 yılında ölen ünlü halk ozanımız 2) TERSİ sene—Yüce, büyük—Giysi yırtıklarına dikilen bez parçası 3) Zonguldak'ın bir ilçesi—Gıda 4) Yabancı—Müddet 5) TERSİ darmadağınık—TERSİ gözü görmeyen 6) Vücudun herhangi bir yerinde meydana gelen iltihaplı şişkinlikler—TERSİ cins - Bir nota 7) Uyarı—Bir tür senet—Şan 8) Bir meyva—İki yanı keskin sivri uçlu bıçak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Taburdan büyük askeri birlik—Ot çimen 2) Kaprisli, çocukça davranışları olan kimse 3) TERSİ zorba, külhanbeyi 4) Geçmiş 5) Çok derinlere inen dalgıçlarda basınç yüksekliğinden doğan inme 6) Bir göz rengi—Eski dilde su 7) Yuğoslavya'nın uluslararası trafik simgesi—Ege kıyılarımızda bir körfez 8) Tüm 9) Binek hayvanlarının sırtına konan oturmalık—Aç olmayan 10) Kullanım alanı gittikçe genişleyen bir tür ışın 11) Bir nota—Hayatın son bulması 12) Doyasıya, bol bol

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA— 1) Madame Bovary 2) Adalar-Darbe 3) Kabasaba 4) aleB-Ta-Tane 5) Me-Aka-aS-Ar 6) Ala Klan 7) amrıtsaP-alE 8) Kışkırtmak

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) makamyaK 2) Adale-Mı 3) dabE-Arş 4) Alabalık 5) maS-Katı 6) Erate-Sr. 7) Ba-Kat 8) Oda-alpM 9) vA-tsA 10) Arda naK 11) rB-Na 12) Yeşermek

ARKADAŞIMIZ NURİ ÇOLAKOĞLU, İRAN PROLETARYA PARTİSİ ÖNDERLERİNDEN BEHRAM RAD İLE GÖRÜŞTÜ

«İki süper devletten Sovyetler Birliği daha tehlikeli»

Arkadaşımız Nuri Çolakoğlu, 1979 Aralık ayında kurulan İran Proletarya Partisi (Rencber) önderlerinden Behram Rad ile görüştü. Rad, partının kuruluşunu, İslam Devrimini, ülkedeki durumu, ABD ve SSCB'yi ve rehineler konusundaki görüşlerini kısaltarak sunuyoruz.

- "ABD ülkemizdeki gerici güçleri, Şahı desteklemeye devam ediyor. Artık gerçekleri anlamalı, ülkemizi yeniden yönetme hayallerini bir yana bırakmalıdır"
- "Şah döneminde 12 tümen olan (120) günlük ücret 60'a çıkarıldı. Hükümet halkın boş evlere yerleşmesini ve günlük ihtiyaçlarını sağladı".

ÇOLAKOĞLU—İran Proletarya Partisi genç bir parti. Bunun için önce bize kısaca partinin geçmişini ve doğuşunu anlatır mısınız?

BEHRAM RAD—Tudeh Partisinde revizyonizme karşı tutum konusundaki tartışma sırasında 1963'te bir bölünme oldu. Bu bölünme Tudeh Partisi içindeki Marksist-Leninistlerle, İran'da uzun yıllar oportünizm ve revizyonizme bağlı kalmış ve 1953 darbesinden sonra Doğu Avrupa'ya kaçarak, oraya yerleşmiş olanlar arasındaki bir bölünmeydi. (...)

Bundan sonra Marksist-Leninistler kendilerine İran'da gerçek bir Komünist Partisi kurma hedefi koydular. Bu nedenle, bu bölünmeden sonra, 1964'te, Tudeh Partisi Devrimci Örgütünün Birinci Kongresi yurtdışında, Arnavutluk'un başkenti Tiran'da yapıldı. (...)

Böylece, yurtdışındaki komünist hareket içindeki gerçek bir Komünist Partisi kurulması amacı 1964'te gerçekleştirilmiş oldu. Bundan sonra, Tudeh Partisinden kopan İran'daki bütün Marksist-Leninistler bu amaca ulaşmak için uğraştılar ve mücadele ettiler. (...)

1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında İran'da şehir gerillası denilen hareket başlatıldı. Yurtdışındaki, yurtiçindeki ve Şah'ın hapisanelerindeki Marksist-Leninistler bu hatalı şehir gerillası anlayışına karşı mücadele ettiler. Bu şehir gerillası hareketi "Fedailer" 5 adını almıştı. Ama Marksist-Leninistlerin esas ideolojik ve siyasi mücadelesi Tudeh Partisindeki modern revizyonizme karşıydı.

1970'lerin başında Tudeh Partisi İran'daki birkaç çevre ile esas olarak Doğu Avrupa ülkelerinde yaşayan ve Sovyetler Birliği'nin her dediğini iki etmeyen bazı insanlardan oluşuyordu. İran'da mücadeleyi sürdürenler ise Devrimci Örgüt ve diğer bazı örgütlerdi. Ülke içindeki zor koşullar mücadeleyi çok sınırlıyordu. Bu yüzden bunlar kitlelere ulaşamayanlardı. (...)

1967-1975 arasında "İran'daki Marksist-Leninistlerin temel görevi yeni bir Komünist Partisi örgütlemektir" sloganı İran'daki bütün Marksist-Leninistler tarafından kabul edilmişti, ancak İran'daki çalışmaların nasıl yürütüleceği, İran'daki sosyal yapının nasıl tahlil edileceği, ülkemizdeki toplumun ne türden bir toplum olduğu, değişik türden emperyalistlere karşı nasıl tavır alınacağı, sosyal emperyalizmin ne olduğu konusundaki tahlillerimiz, bütün bu gibi konulardaki farklı görüşler yüzünden birleşemiyorduk. (...)

Nihayet 1978 başında Devrimci Örgüt üç belge yayınladı: Bunlardan birincisi Komünist Partisinin ideolojik, siyasi, örgütsel ilkeleri; diğeri "Büyük Milli Birlik" (Devrimci İslam, ilerici milliyetçilik ve ihtilalci sosyalizm) üzerineydi; üçüncüsü ise İran'daki Marksist-Leninist Hareketin tecrübelerinin özetlenmesiydi.

Derslerle dolu bu üç belge diğer örgütler ve gruplar tarafından tartışma zemini olarak kabul edildi. Bu tartışmalar birliği beraberinde getirdi. Aslında birliğe geçiş o kadar hızlı oldu ki, ideolojik ve siyasi birlikten çok daha önce örgütsel birliği gerçekleştirdik ve birlikte çalışmaya başladık.

Bu birlik süreci, örgütsel birliğin sağlanması, dokuz örgüt ve grup için yeni bir önderliğin oluşturulması ve partinin kuruluş kongresi için bir program belirlenmesi 4-5 ay sürdü. Ve belirlenen 26 Aralık 1979 tarihinde İran Proletarya Partisi kuruldu. Böylelikle varılmak istenen hedef gerçekleştirilmiş, gerçek bir Komünist Partisi kurulmuş oluyordu.

ÇOLAKOĞLU—İran Proletarya Partisi, İran'daki gelişmeleri nasıl değerlendiriyor, kendisiyle diğer grup ve kuruluşlar arasında nasıl bir çizgi çiziyor?

RAD—Her şeyden önce ideolojik olarak partimiz, modern revizyonizm, Marksizm-Leninizm konusunda buna Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi de diyebiliriz - en berrak anlayışa sahip olan partidir. Eğer bu partiyi şu anda İran'da mevcut olan diğer grup ve örgütlerle karşılaştıracak olursak, bu diğer grupların şu ya da bu ölçüde modern revizyonizmin izlerini taşıdıklarını görürüz. (...)

Ülkemizdeki baş çelişme konusunda - Bu, ülkemizde iki süper devlete karşı kararlı bir mücadeleden geçer - bu konudaki tahlilimizin "Ne Doğu, ne Batı" diye haykırarak iki süper devlete karşı mücadele isteyen milyonlarca halkla birleştiğini tecrübelerimiz göstermiştir.

Günümüzde esas mücadele partimizle Kiyanuri kliği, yani Tudeh Partisi, Sovyet emperyalistlerinin utanmaz ajanları arasında geçmektedir. Diğer sol gruplar ve "sol" olarak adlandırılan örgütler her geçen gün yeni bölünmelerle karşılaşmakta veya gerçek Marksist-Leninist ideolojik çizgiye doğru yaklaşmakta ya da revizyonizme yönelmektedir.

ÇOLAKOĞLU—Yani hızlı bir kutuplaşma mı yaşanıyor?

RAD—Evet, gerçekten hızlı bir kutuplaşma süreci içindeyiz. Örneğin, şu anda Fedai'ler arasında bir bölünme görüyoruz. Bunların bir kısmı Sovyetler Birliği'ne karşı tavır alıyor ve onu sosyal emperyalist bir devlet olarak görüyor. Bazıları ise Sovyetlerin sosyalist bir ülke olduğunu savunuyor. (...)

İran Proletarya Partisini oluşturan en büyük örgütlerden biri de Devrimci Örgüttür. Bu örgütün bir çok yöneticisi ve kadrosu, Şah diktatörlüğüne karşı verilen mücadelede şehit düştü. Afişte, örgütün şehit olan önder kadroları görülüyor.

ÇOLAKOĞLU—Yani ifade ettiğiniz gibi, kutuplaşmanın sizinle Tudeh arasında olduğunu söylüyorsunuz?

RAD—Evet, tam sizin ifade ettiğiniz gibi, kutuplaşma bizimle Tudeh Partisi arasında.

ÇOLAKOĞLU—İran'daki devrim konusunda sizin değerlendirmeniz nedir? Devrimin ilk yılında ne gerçekleştirilmiştir?

RAD—Biz ülkemizdeki İslam devrimini, İran'da milli burjuvazi küçük burjuvazinin bazı kesimlerinin önderliğinde başlatılmış olan anti-emperyalist ve demokratik devrimin bir devamı olarak görüyoruz. Bugün bu devrim İslami devrim biçimini almıştır.

Bugünkü bu devrimin önderliği milli burjuvazinin geçmiş tecrübelerini özümlemiştir. Bu milli burjuvazinin geçmişte bir ideolojisi olmadığı için zafere ulaşamadığı söylenmektedir. Bu kısmen doğrudur, çünkü bizim milli burjuvazimiz yetmiş yıldır berrak bir ideolojik-siyasi programa sahip olmamıştır. Daha çok kabaca anti-emperyalist, ancak, Batıya yönelen ya da en azından Batıyla ilişkili bir hareket olmuştur. Bu yüzden de milyonlarca kitleyi harekete geçirememiştir. (...)

ABD emperyalizmine karşı mücadele alanında, bu devrim bugünkü anti-emperyalist mücadele konusunda berrak ya da az çok berrak bir anlayışa sahiptir ve güçlerini iki süper devlete karşı mevzilendirmiştir. Bu devrim sadece ABD'yi değil, aynı zamanda Sovyetler Birliği'ni hedef almaktadır. (...)

İran'daki İslam devrimi, emperyalizme karşı mücadelede büyük katkısı olan kendine güven ilkesine büyük bir önem vermektedir. Bu bakımdan banka sisteminin, emperyalist tekellere ve İranlı bağımlı kapitalistlere ait birçok fabrikayı millileştirerek, ABD ile anlaşmaları geçersiz sayarak ve hatta Rusya'yla İran arasında 1921'de yapılmış olan anlaşmanın 5 ve 6. maddelerinin yürürlükten kaldırıldığını açıklayarak, İran'da iki süper devletle mücadelede önemli adımlar attı. Bilmiyorum Sovyetler Birliği ile İran arasındaki 1921 anlaşmasını biliyor musunuz? Bu anlaşmanın 5 ve 6. maddeleri ülkemiz için bir tehlikenin ortaya çıkması halinde Sovyetler Birliği'ne İran'a müdahale hakkı veriyordu. (...)

Özgürlük konusuna gelince, biz ülkemizdeki durumu tahlil ederken özgürlüğün arttığını tespit ediyoruz. (...)

Örneğin, bizim partimiz bir komünist partisidir ve hükümet de, Devrim Konseyi de bizim bir Komünist Partisi olduğumuzu, İran'da sosyalizmin kuruluşu için mücadele ettiğimizi biliyor, ama gazetemizi çıkartmakta, programımızın propagandasını yapmakta, her yerde çalışmakta, ülkede neyin doğru neyin yanlış olduğu konusunda eleştirilerimizi açıklamakta, hükümeti ve diğer siyasi partileri eleştirmekte özgürüz. (...)

En demokratik ülkede bile, bir siyasi partinin silahlanmasına ve ülkenin siyasal, sosyal hayatına silahlarla müdahalesine izin verilebileceğini sanmam. Bu türden hareketler demokratik bir toplumda bile engellenir ve buna faşizm denilemez. (...)

Bir şeylerin yapılabileceği alanlarda, işçilerin, köylülerin lehine bazı şeyler gerçekleştirildi. Örneğin, Şah döneminde 12 tümen (yaklaşık 10 TL) olan işçilerin günlük asgari ücretini 60 tümene çıkaran bir yasa kabul edilmiştir.

Bugünkü hükümet, özellikle şehirlerdeki, büyük şehirlerdeki yoksullara yardımcı olmaya çalışıyor. Halkın boş olan evlere yerleşmesi mümkün kılınmış, geniş ölçüde açlıktan kurtulmaları sağlanmış ve onlara günlük ihtiyaçları sağlanmıştır. Elbette bu da çok kolay bir şey değildir. Çünkü İran günlük ihtiyaçlarının yaklaşık yüzde 30'unu dışarıdan almak zorundadır. Yabancı bazı güçlerin çabaları yüzünden bu yüzde 30'u elde etmede güçlükler çekilmektedir. (...)

Özetleyecek olursak, son bir yılın tecrübesi göstermiştir ki, bu yeni İslami devrim anti-emperyalist demokratik bir devrimdir ve komünist güçlerin görevi onunla birleşmek, onu ilerletmek için onu desteklemektir. Bu ilkelerden uzaklaştığı zaman ise onu eleştiririz, bu yüzden bir birlik-mücadele-birlik ilişkisi içindeyiz.

ÇOLAKOĞLU—Biraz da İran'ın bugünkü sorunlarına değinelim. Sizce bugün İran'da temel görev nedir?

RAD—İran'ın karşısındaki baş mesele bağımsızlık sorunudur. Afganistan'ın başına gelenler, bize bu bölgedeki diğer ülkelerin geleceklerinin de tehlikede olduğunu göstermiştir.

Biz bugün uluslararası alanda, iki süper devlet arasındaki mücadelenin bir dünya savaşına yöneldiğini düşünüyoruz. İran gibi, Sovyetler Birliğine komşu ülkeler büyük bir tehlike içindedirler. Bununla birlikte gerilemekte olan ABD tehlikesini de küçümsememeliyiz. Ancak, Afganistan tecrübesi, Sovyetler Birliği'den gelen tehlikenin daha da büyük olduğunu göstermiştir.

Ben, iki süper devletten Sovyetler Birliği'nin ülkemiz için daha tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Uluslararası alandaki, bölgedeki gelişmeler ve mücadeleler Sovyetler Birliği'nin bu bölgeye yöneldiğini ortaya koymaktadır.

ÇOLAKOĞLU—Baş meselenin bağımsızlık sorunu olduğunu söylediniz. Bugün bağımsızlık nasıl korunabilir?

RAD—Her şeyden önce biz devrimci İslam, ilerici milliyetçiliği ve ihtilalci sosyalizmi "Büyük Milli Birlik"e çağırıyoruz. Biz, bunlardan oluşan bir milli cephenin birleşip, ülkemizin bağımsızlığını koruyabileceğine inanıyoruz. (...) Milli meseleye adil bir çözüm bulunması gereğine dikkat çekiyoruz. Bölgesel farklılıkların giderilmesi ve halkın günlük sorunlarının çözülmesi de bağımsızlığın korunması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca biz İmam Homeyni'nin ortaya attığı "20 milyonluk ordu" fikrini savunuyor ve destekliyoruz. Halkın seferber edilmesi anlamına gelen "20 milyonluk ordu" çeşitli düzeylerde kurulmalı ve geliştirilmelidir. (...)

Ayrıca ülkemizin bütün Üçüncü Dünya ülkeleriyle, özellikle ortak sınıra sahip olduğumuz, bölge ülkeleriyle birleşmesi gerektiğine inanıyoruz. Bizimle dost olmak isteyen, içişlerimize karışmaktan kaçınan bütün ülkelerle de birleşmeliyiz.

ÇOLAKOĞLU—Peki ya ABD, İran'ın ABD ile ilişkileri nasıl olmalıdır? Geçmişte ABD ile İran halkı arasında büyük meseleler olmuştu. Bugün de ABD elçiliği işgal altında ve ABD'li diplomatlar rehin alınmış durumda...

RAD—Dün İmam Homeyni, devrimin birinci yıldönümü dolayısıyla dün yayınladığı mesajda da belirttiği gibi, ABD'nin ülkemize karşı yıkıcı ve emperyalist girişimleri sona erdirmesinden sonra İran ile ABD arasındaki ilişkiler normal diplomatik ilişkiler olacaktır. Biz diğer bütün ülkelerle normal ekonomik ve diplomatik ilişkiler kurmak isteriz. Ancak iki süper devlet arasındaki çelişme bakımından, bir gün Sovyetler Birliği bizim ülkemize saldıracak olursa, veya üzerimizdeki tehdidi artarsa, ABD ile ilişkimiz ne olacaktır?

Bu durumda, biz emperyalistler arasındaki çelişmeden yararlanarak iki cephede çarpışmaktan kaçınmanın bir yolunu bulmalıyız. Eğer ABD bize karşı savaşmak istemiyorsa, bu iyi bir şeydir. Bizim onlarla illa çarpışmak isteğimiz yoktur.

Bir gün gelebilir, Sovyetler Birliği genel bir saldırıya geçebilir. Tıpkı İkinci Dünya Savaşında Hitler'in yaptığı gibi bir saldırı başlatabilir. O koşullar altında somut tahlil yapmak gerekecektir. Somut olarak ABD karşısındaki durumumuzu, ilişkilerimizi gözden geçirmemiz gerekir. Ülkemizdeki objektif durumu göz önüne almalıyız.

Bugün ABD'nin ülkemize karşı dostça bir tutumu yoktur. İran'a karşı geçmişteki baskıcı politikalarını sürdürüyor. Hâlâ ülkemizdeki gerici güçleri, Şahı desteklemeye devam ediyor. Ülkemizi ekonomik boykotla tehdit ediyor. Bunlar oldukça normal ilişki korulması imkansız olacaktır. Artık ABD İran konusunda gerçekleri anlamalı, ülkemizi yeniden yönetme hayallerini bir yana bırakmalıdır.

ÇOLAKOĞLU—Son olarak da İran-Türkiye ilişkileri konusundaki görüşlerinizi rica edeyim.

RAD—Bu konudaki görüşlerimizi Partinizin 1. Kongresine gönderdiğimiz mesajda anlatmıştık. Özetle yeniden anlatacak olursam, İran halkı sizi bir dost ve silah arkadaşı olarak görmektedir. İki süper devlete ve ortak düşmanlara karşı mücadele ediyoruz. İran halkı, dünyanın bütün diğer ezilen halklarıyla olduğu gibi Türkiye halkı ile de birleşmek istemektedir. Bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi böyle bir birlikten geçmektedir.

Hegemonyacılık ne demektir?

sorular? cevaplar

Büyük emperyalist devletlerin dünya hakimiyeti mücadelesine hegemonyacılık denir. Hegemonyacılığın iksitadi temeli tekelci kapitalizmdir. Batı kapitalizminin emperyalizm aşamasına nasıl ulaştığını anlatırken, rekabetin nasıl tekeli yarattığını ve emperyalizm döneminde rekabetin ortadan kalkmayıp, tekellerarası rekabet şeklinde daha derin ve daha yıkıcı bir biçimde sürdüğüne değinmiştik. Sosyal emperyalizm sorusunu cevaplandırırken de Sovyetler Birliği'nde daha merkezi ve tekelci bir yapı olduğunu belirtmiştik. Ayrıca emperyalizm dönemiyle birlikte sermaye ihracının ön plana çıktığını, dünyanın emperyalist ülkeler arasında paylaşıldığını, emperyalist ülkeler arasında yeniden paylaşım mücadelelerinin cereyan ettiğini söylemiştik.

Hegemonyacılık, bir ülkenin içindeki tekellerin halka ve zayıf kapitalistlere karşı uyguladığı baskı ve şiddetin dışa yansıması, tekelci kapitalist ülkelerce diğer ülke ve halklara yansımasıdır. Bir ülke içindeki tekelciler aynı zamanda kendi ülkelerinin hakim sınıfı durumundadırlar ve devlet iktidarını ellerinde tutarlar. Tekellerin dünyanın her yanına yayılma arzusu ve aralarındaki rekabet, uluslararası düzeyde tekelci kapitalist ülkeler arasında rekabet ve çatışma şeklinde tezahür eder. Tekeller hakimiyet mücadelesinde devlet iktidarını ve devletin askeri gücünü bir araç olarak kullanırlar. Hegemonya mücadelesinin böyle bir iktisadi temel üzerinde yükseliyor olması emperyalist ülkelerin izlediği baskı ve şiddet politikalarının, bu ülkelerin yöneticilerinin iradeleri dışında olduğunu, bizzat bu yöneticilerin davranışlarının içinde yaşadıkları toplumun yapısının belirlendiğini gösterir.

Bütün emperyalist ülkeler hegemonyacı mıdır? Bu soruya hayır cevabını veriyoruz. Hegemonyacılık yapabilmek, yani dünyanın tek hakimi olmaya çalışmak her emperyalistin harcı değildir. Hegemonyacılık bir güç meselesidir. Örneğin, bir Hollanda dünya hakimiyeti mücadelesine girebilir mi? Veya askeri güçleri kendi güvenliklerini dahi sağlamaya yetmeyen Avrupa ülkeleri, hegemonyacılık yapabilirler mi? Avrupa'nın emperyalist ülkeleri, hegemonyacılık yapmak bir yana kendileri hegemonya mücadelesine sahne olmaktadırlar. Bu ülkeler uzun süre iktisadi ve askeri bakımdan ABD'nin denetimi altında kalmışlardır. Bugün ise Sovyetler Birliği' nin tehdidi altındadırlar. Emperyalist ülkelerin gelişmeleri de eşit olmamaktadır. Bir zamanlar "topraklarında güneş batmayan" İngiliz İmparatorluğu bugün büyük zorluklar içinde bulunmaktadır. Emperyalistler arasındaki eşit olmayan gelişme ve rekabet dünya hakimiyeti için mücadeleye kalkışabilecek iki büyük emperyalist bırakmıştır: Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği. Bu iki büyük emperyalistin gerek iktisadi zenginliği, gerekse askeri gücü diğer kapitalist emperyalist ülkelerinkinden kat kat üstündür.

Hegemonyacılığın ancak büyük ve güçlü emperyalistlerce yürütülebileceği olgusu, aynı zamanda hegemonyacılığa karşı mücadele cephesinin de günümüzde genişlemiş olduğunu göstermektedir. Ayrıca, iki hegemonyacı gücü de eşit olarak ele almak hatalıdır. İki süper devletten Sovyetler Birliği'nin niçin daha tehlikeli olduğu ve baş hedef alınması gerektiği üzerinde ileride duracağız.

Almanya'yı...

(Baştarafı 3. sayfada)

bulmak zorunda idim. İşin en zor yanı da, başka bir şehire gitme olanağımın olmaması idi. İkametgahın alındığı yerden başka yere gitmek yasaktı. Dilini, yolunu, usulünü bilmediğim bu ülkede, aracı büroların eline düşmüş, bütün paramı bitirmiştim. İş bulma ümidim de gittikçe azalıyordu. Bir hemşerimin verdiği 1000 mark borç parayı da iş bulacağını söyleyen bir aracıya vermiştim. Bu böylece iki ay sürdü. Sonunda işte bu işi buldum. Elime geçen para yine çok az. Ama işte şimdilik aç gezmekten kurtuldum. Ama yarın ne olur, hiç, ama hiç bilmiyorum."

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mülteciler sorunu konusunda her kafadan bir ses çıkıyor. İltica hakkı için başvuran binlerce insanın toplama kamplarına konmasını önerenler bile var. Birçok kişi ve kurum ise, gerçekten siyasi iltica hakkı olanlarla, durumu buna uygun olmayanların dikkatle birbirinden ayrılmasını istiyor. Alman hükümeti de ne yapacağını bilemiyor. Birçok yetkili ilticayı toptan yasaklamak eğiliminde. Ancak Alman kapitalistleri, mültecinin ucuz emeğini elinden kaçırmak istemiyor. Hükümetin kararsızlığı esas olarak bu kapitalistlerin baskısından kaynaklanıyor. Konunun uluslararası görüşmeler yoluyla çözülmesi ise daha da güç. Demirel "Onlar bizi sevmiyorsa, biz de onları sevmeyiz" diyerek konunun görüşmelerle çözümünü büsbütün imkansızlaştırıyor.

PUSUDA BEKLEYENLER

Mülteci işçiyi bekleyen büyük tuzaklardan biri de, onu kendi militanı haline getirmek için faaliyet gösteren bazı kuruluşlardır. Özellikle Ecevit hükümeti zamanında Almanya'ya gelip yerleşen MHP'li çeteciler Alman Nazi artıklarından da destek alarak kurdukları ADTÜDF (Almanya Demokratik Türk Ülkücüler Dernekleri Federasyonu) aracılığıyla bu kişileri tuzaklarına düşünüyorlar. İşçi hakları, demokrasi, milliyetçilik gibi sloganlarla ava çıkan bu örgüt mülteci işçileri zehirliyor. Alevi-Sünni, Kürt-Türk gibi ayrımlarla işçilerin birliğini parçalıyor ve onları faşistleştirmeye çalışıyor. Bu tuzağa düşen birçok genç, Türkiye'ye dönerek MHP'nin cinayet çetelerine katılıyor.

"FİDEF" VE "KOMKAR" AĞI

Mülteci işçiyi bekleyen diğer bir tehlike ise, sahte TKP'nin güdümündeki FİDEF'tir. Demokrasi, adalet, eşitlik gibi sloganlarla ava çıkan bu örgüt de esas olarak kendine militan bir güç yaratma peşinde koşuyor.

Almanya ya gelen Kürt yurttaşları bekleyen bir tehlike de yine Rus güdümündeki KOMKAR adlı örgüttür. Bu örgüt, özellikle Kürt işçilerin işlerini takip etmek, tercümanlık yapmak yoluyla işçilere yaklaşıyor. Ve Türkiye'de Rusya hesabına bir bölücü hareket için şartlandırmaya çalışıyor.

ADTÜDF, FİDEF ve KOMKAR dışında, işçileri kendi karanlık emellerine alet etmek için kurulmuş irili ufaklı birçok fesat yuvası daha var.

Bunlara karşılık mülteci işçilerin birliğini ve "kaçmanın bir çare olmadığını" savunan Halk Birlikleri Federasyonu (HBF) mülteciler ve işçiler arasında bir ayrım yapmadan onların menfaatlerini savunmaya çalışıyor.

HAYAL OLAN UMUT

Tunceli'nin Değirmentaş ve Elazğ'ın Akyokuş köylerinden gelerek siyasi sığınma hakkı isteyen Serancan Bazan, Niyazi Ateş ve Fevzi Sarıkaya'nın başlarına gelenler "kaçarak kurtulmak" isteyen 60 bin yurttaşımızın durumunu bütün acılığıyla gözler önüne seriyor:

— '1977'den beri buradayım. 78'de iltica için başvurdum. Bir yıldan beri de bir doğrama atölyesinde çalışıyorum. İşveren bize normal işçi ücreti ödemiyor. Elime ayda 1300 mark geçiyor. Bu parayla geçinilir mi? Memleketim, anam babam burnumda tütüyor. Şimdi ne yapayım? Kalsam kalamam, dönsem dönemem. Bizim durumumuz herkese ibret olsun. Türkiye güzel memlekettir. Orada yapılacak şey, bizi buraya kaçmak zorunda bırakanlara karşı birleşmektir.

— Ben 6 aydır buradayım. Altı aydır da işsizim. Ev bulamadım. Bir hemşerimin yanına sığındım. Türkiye'de zaten borçlanmıştım, burada da borca battım. Ne yapacağım bilemiyorum. Bizi geri iade edecekleri söyleniyor. O zaman ne yapacağım. Bu borcu Türkiye'de çalışarak da ödeyemem. Diken üzerinde oturuyorum. Rahatım, huzurum yok.'

— "Buradaki asalak avukatlar bile iltica dilekçesini 200 marka dolduruyorlar. Ve bunun ardı arkası kesilmiyor. Polisten cevap gelmeden iş bulmak da mümkün değil.

Bu arada birkaç bin mark borçlanıyoruz. Köyde toprağım yoktu, işim yoktu, MHP'liler saldırıyordu. Kaçıp kurtulayım dedim. İşte bu duruma düştüm.

Almanyayı bir kurtuluş olarak gördük. Bizim gibi yapmak isteyenlere sesleniyorum. Vazgeçin, güçlüklere Türkiye'de göğüs gerin. Biz yandık, siz de yanmayın.

"Çocukları...

(Baştarafı 1. sayfada)

tiler.

Bazı konuşmacılar, Genel Merkez olsun, İl örgütü olsun CHP'nin faşist saldırılar karşısında yeterince aktif tutum almamasını da eleştirdiler.

İSTANBUL'DA BİR KAHVEDE OTURANLARA BASKI YAPILDI

Öte yandan, İstanbul Gültepe'de, Yahya Kemal Mahallesindeki Doğu Kıraathanesi bir yüzbaşının emrindeki asker ve polisler tarafından basıldı. İçerdeki yurttaşlar çeşitli hakaretlere maruz kaldılar. Buna karşı çıkan Dursun adındaki yaşlı bir yurttaş ise dışarı çekilerek dövüldü ve karakola götürüldü. Karakolda da dövülen yurttaş daha sonra, karakola telefon eden yüzbaşının emriyle serbest bırakıldı.

CHP...

(Baştarafı 3. sayfada)

Bu arada Köyceğiz ilçe Kaymakamının, "Peki Sayın Şimşek, bunların üzerine nasıl gideceğimizi açıklar mısınız?" şeklindeki sorusu üzerine de Şimşek şu görüşü savundu:

"Örnek olarak dışarıda bir saldırı yapıldı. Öğrencisiyle, öğretmeniyle, velisiyle, partilisi, partisiziyle herkes bunları kulaklarından tutmalı, halka teşhir etmeli ve kendi eliyle adliyeye teslim etmelidir. Bunların üzerine böyle gidilmelidir. Hepimiz Rusya'ya ve MHP'ye karşı birleşmeliyiz."

Toplantıya katılan herkesin coşkun alkışlarıyla karşılanan bu öneriden sonra Kaymakam Akif Tığlı kapanış konuşmasında toplantı sonuçlarını şöyle özetledi:

"1. Her üç parti de; saldırı nereden gelirse gelsin, ister sağdan, ister soldan gelsin, suçlu cezasını bulmalıdır. Sayın Şimşek'in de belirttiği gibi, saldırganlar kulaklarından tutulup adliyeye teslim edilmeli ve halka teşhir edilmelidir.

"2. Ortaca halkı, huzur barış ve rahat bir nefes almak istiyor. Ben de ilçe kaymakamı olarak her türlü kanunsuzluğun karşısındayım. Saldırı nereden gelirse gelsin karşısındayım. Görevini yapan öğretmenlerin sürülmesinden yana değilim, fakat görevini kendi çıkarları doğrultusunda kullanırsa, gerekli işlemler yapılacaktır.

"3. Bu tip toplantıları devam ettireceğiz. Hepinize teşekkür ederim."

Toplantının bitiminden sonra TİKP İlçe Başkanını tebrik eden AP'liler bundan sonraki toplantılara daha büyük sayıda halkla katılacaklarını vadederek "Huzuru bozanlar bazı Kurtuluşçular ve MHP'lilerdir" dediler.

Toplantıya katılanlar "Ortaca'da Anarşiyi Önleme kurmayı kararlaştırarak, bundan sonraki toplantılara daha büyük bir halk kitlesiyle katılacaklarını vadettiler.

ABD...

(Baştarafı 3. sayfada)

lerini söyledi.

Carter, Camp David Anlaşmalarını tehdit edecek ve Birleşmiş Milletlerin 242 Nolu kararını zayıflatacak girişimlere karşı duracağını belirtti. Bilindiği gibi 242 Nolu karar, Filistinlileri bir göçmen meselesi olarak ele almakta ve İsrail'in güvenliğini garanti altına almaktadır.

Carter ayrıca gerekirse BM'deki veto haklarını kullanacaklarını de söyledi. İyi haber alan kaynaklar, AET ülkelerinin Güvenlik Konseyine yeni bir karar tasarısı sunabileceklerini, kararda Filistinlilerin kendi kaderini tayin hakkına yer verileceğini belirtiyorlar. AET Dışişleri Bakanları konuyu haziran ortasında yapacakları bir toplantıda ele alacaklar.

Carter, Mısır'la İsrail arasındaki görüşmelerin iki hafta içinde tekrar başlayacağını ve bu kez ilerleme kaydedileceğini sandığını açıkladı. Carter, görüşmelerde bir ilerleme ihtimali bulunduğundan Avrupalı müttefiklerinden işe karışmamalarını istediğini de duyurdu.

SEDAT-İSRAİL ELÇİSİ GÖRÜŞMESİ

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, İsrail'in Kahire Büyükelçisiyle bir görüşme yaptı. İsrail Büyükelçisinin Begin'in İsrail kuvvetlerinin Sina Yarımadasından çekilmesi konusunda yaptığı açıklama hakkında bilgi verdiği bildiriliyor. Görüşme hakkında bir açıklama yapılmamakla birlikte, Mısır Dışişleri Bakanı Kemal Hasan Ali, Sedat'ın, Elçinin anlattıklarını kabul ettiğini ve meselenin kapandığını söyledi.

Begin cumartesi günü bir açıklama yaparak bölgede güvenliği sağlayacak çok uluslu bir kuvvet oluşturulmadıkça İsrail'in Sina'dan çekilmeyeceğini söylemişti.

MHP...

(Baştarafı 3. sayfada)

ki Sami Batumoğlu ve Süleyman Bulduk isimli komandolar tarafından tehdit edildi.

Bu olaydan birgün sonra da, Haliç Tersanesi Makina Atölyesinde çalışan MHP'li komando Tayfun İlhan ve Tersane dışından gelen Denizcilik Bankası Salıpazarı Bakım Atölyesinde çalışan komando Sadık Çelikcan öğle paydosunda dinlenen işçileri tehdit ettiler. Dok Gemi-İş Kasımpaşa Şube Temsilcisi Nazım Söğüt'ün araya girerek olayı yatıştırmaya çalışmasına rağmen komandolar silahlarını çekerek tehditlerini sürdürdüler. Silahları ellerinde işyerinden ayrılan saldırganlar hakkında gerekli işlemin yapılmasını isteyen işçiler, can güvenliklerinin olmadığını bildirerek, saldırganların iş akitlerinin feshedilmesini istediler.

Olayı basına açıklayan Türkiye İşçi Köylü Partisi Beyoğlu İlçesince, "İlçemiz sınırları içindeki bu olayın Tersane işçilerinin birliğine zarar verecek, terörün Tersane içine sızdırılmak istenmesini nefretle kınarken, olayın büyüyerek geniş boyutlara varmaması için yetkilileri görev başına çağırıyoruz" denildi.

«Doğa yasaları»nın tepkisi

(Baştarafı 1. sayfada)

Bu millet, MHP'ye bu kadarcık bir hakkı da çok görmemeli. 32 yurttaşımız, aileleri, arkadaşları, hemşehrileri bir nebze olsun şu fedakarlığı göstersinler. Dükkanını kapatmak zorunda kalan, okuluna, işine gidemeyen, partisinin camları kırılan, bomba konulan yurttaşlarımız bu kadarcık bir eziyete katlanıversinler.

Çorum'da Milönü Mahallesinde gece gündüz, MHP'nin saldırısını bekleyen Alevi yurttaşlarımızı da uyaralım bari. Endişeye mahal yok. Size bir saldırı olabilir. İçinizden ölenler olabilir. Ama mazur görünüz. Herhangi bir kasıt yoktur. MHP Gün Sazak'ın öldürülmesine karşı "doğa yasaları"nın tepkisini gösteriyor.

Keşke MHP Genel İdare Kurulu üyesi Taha Akyol şu açıklamayı ta başından yapsaydı da, Doğan Öz'ü, Bedrettin Cömert'i, Abdi İpekçi'yi, Ümit Kaftancıoğlu'nu öldürenlerin, Maraş katliamını yapanların, Sevinç Özgüner'i evinde katledenlerin amacını anlasaydık. Ve günde ortalama 15 kişilik ölü bilançosunun nedenini anlasaydık.

Tevekkeli, Demirel demişti. Yurt çapında bazı olaylar oluyor ama bunlar üzüntü ile, yas ile yapılmış hareketlerdir, diye.

Diyarbakır'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

tutumundan cesaret alan MHP'lilerin, bu polislere karşı giderek baskıları artırdıkları görülüyor. Polisleri gözaltına alan Asb. Başçavuş Kemal, çevrede MHP eğilimli olarak biliniyor.

BUCAK'IN EVİNİ ARAYAN POLİSLER HAKKINDA SORUŞTURMA SÜRÜYOR

Öte yandan, geçtiğimiz yıl, yaz aylarında Siverek'te başlayan olaylar üzerine AP Urfa Milletvekili Mehmet Celal Bucak'ın evinde arama yapan polisler hakkındaki soruşturmanın da sürdüğü öğrenildi. Siverek olayları nedeniyle, Bucak'ın evinde arama yapan ve evde silah yakalayan polisler daha önce Demirel hükümeti tarafından çeşitli yerlere sürgün edilmişlerdi. Daha sonra, bu polisler hakkında, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığınca bir soruşturmaya geçilmiş ve bu amaçla bir süre önce Sadık Şimşek adlı bir polis memuru gözaltına alınarak, 10 gün gözetim altında tutulmuştu. Öğrenildiğine göre, aynı amaçla Siverek'ten çeşitli yerlere dağıtılan diğer polisler de telsiz emriyle gözaltına alınarak Diyarbakır'a getirildiler.

Köylüleri...

(Baştarafı 1. sayfada)

Assubay Mehmet Göçmen ve Uzman Çavuş Fevzi Akdeniz'in Sorgu Hakimliğindeki duruşmaları 4 Haziran Çarşamba günü yapılacak. Bu arada, Türkiye İşçi Köylü Partisi İlçe Örgütünün telgrafla olayı duyurması üzerine, Çanakkale Valiliği Bayramiç Kaymakamlığından idari soruşturma yapılmasını istedi. Edindiğimiz bilgilere göre, Bayramiç Kaymakamlığı köylülerin savunmasını aldı. Önümüzdeki günlerde TİKP ilçe Başkanı Celal İmren'in de ifadesine basvurulacak.

OECD...

(Baştarafı 1. sayfada)

İki gün sürecek olan Bakanlar Konseyi yıllık toplantısında uluslararası ekonomik durum ve gelişme yolundaki ülkelerle ilişkiler üzerinde durulacak. Ayrıca, OECD'nin ticaret politikası konusundaki bildirileriyle enerji alanındaki çalışmaları gözden geçirilecek.

İran...

(Baştarafı 1. sayfada)

dım yapmaya başlayacaklarını açıkladı.

Kutbzade, Tahran'da yayınlanan bir gazeteye verdiği demeçte Sovyet işgal birliklerine karşı silahlı mücadele veren Afganlı direnişçilere yardım edilmesi için bir komisyon kurulacağını söyledi.

Bu komisyonun bir İranlı, bir Pakistanlı ve bir de Afganlı direnişçilerin temsilcisinden oluşacağını kaydeden Katbzade, bu önerinin ilk kez nisan ayında İslamabad'da yapılan İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları Konferansında yapıldığını bildirdi.

Bu arada İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları Konferansında, Afganistan konusunda çalışmalar yapmak üzere kurulması kararlaştırılan komitenin çarşamba günü Tahran'da ilk toplantısını yapacağı açıklandı.

Komitenin üyelerinden ve Pakistan Dışişleri Bakanı Aga Şahi, Tahran'da yapılacak bu toplantının hazırlık niteliğinde olacağını Afganistan sorunu konusunda takip edilecek yöntemlerin belirleneceğini kaydetti.

AYAKLANMA

"Amerika'nın Sesi" radyosunun bildirdiğine göre, Sovyet yanlısı Babrak Karmel yönetimine bağlı askerler ayaklanarak bir eyaleti ele geçirdi.

Olaydan sonra bölgeye Sovyet işgal birlikleri gönderildi. Sovyet birliklerinin gelmesinden sonra Karmel'e isyan eden Afgan askerleri dağlara çekildiler.

32 yurttaşın...

(Baştarafı 1. sayfada)

den ve jandarmayla vuruşmaktan çok daha müthiş 'doğa yasaları' nın bir tepkisidir. Bunlar yeni bir kışkırtma atmosferi meydana getirmek isteyenlerin nitelediği bir "organize" olaylar değildir, tepkidir."

Sürgüncü Milli Eğitim müdürvekili, öğretmenler toplantısında konuşturulmadı

KÖYCEĞİZ-ORTACA ÖZEL)

SORUNLARINI görüşmek üzere 22 Mayıs günü Köyceğiz ilçesinde toplanan 400 kadar ilkokul öğretmeni, toplantıda konuşmak isteyen Muğla Milli Eğitim Müdürvekili MHP yanlısı Fazlı Tekmen'i protesto ederek konuşturmadı.

Yaklaşık 400 öğretmen, yıl sonunda düzenledikleri mesleki sorunlarla ilgili toplantıda konuşmak isteyen Fazlı Tekmen'i "Sürgünlere, kıyımlara son", "Faşist vekil dışarı" diyerek konuşturmadılar. Öğretmenler protestolarını sürdürünce MHP yanlısı Fazlı Tekmen salonu terketmek zorunda kaldı.

Muğla Milli Eğitim Müdürvekilliğine atanmasından sonra, başta Fethiye ilçesi öğretmenleri olmak üzere yüzlerce öğretmeni hazırladığı listelerle sürgün eden MHP taraftarı Fazlı Tekmen, Fethiye, Milas, Ula, Marmaris ilçelerinde de konuşturulmadı.

Olaylardan sonra Milli Eğitim Müdürvekilinin misillemeye girişerek yeni sürgünlere başvurması bekleniyor. Muğla il ve ilçelerinde çalışan yüzlerce öğretmen, Milli Eğitim Müdürvekili MHP yanlısı Fazlı Tekmen'in istifa etmesini istiyor.

Polatlı'nın iki köyüne iki aydır elektrik bağlanmıyor

ANKARA (ÖZEL)

POLATLI'nın Türktacir ve Tüfekçioğlu köylerine bütün tesisatın tamam olmasına rağmen elektrik bağlanmıyor.

Bir an önce elektriklerinin bağlanmasını isteyen Türktacir köylüleri sorunlarını şöyle anlatıyorlar: "Köyümüz Polatlı'da elektrik olmayan iki köyden biridir. Nisanın 20'sinde elektrik bağlanması gerekirken bugüne kadar bağlanmadı. Evlerimizde, sokaklarımızda bütün tesisatlar tamam. Biz elektrik bağlanması için müteahhidin yapması gereken direk çukurlarını elbirliği ile açtık. Çukur başına 500 lira cebine koydu. Biz bundan vazgeçtik, müteahhit ise direklere 45 lamba yerine 25 lamba taktı."

Müteahhidin köylüler arasına ikilik soktuğunu da söyleyen köylüler, köyün bir kısmına sanayi hattı çeken müteahhidin bir kısmına çekmediğini ve müteahhidin bunu yapmak için rüşvet istediğini, bunun ise köylüler arasında huzursuzluk yarattığını belirttiler.

TİKP Mersin İl Başkanına saldıran İGD'li tutuklandı

MERSİN (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Mersin İl Başkanı Fatih Atilla'ya bir süre önce saldırarak yaralayan İGD'lilerden Cemal Akın tutuklandı.

Saldırıya karışanlardan Kenan Alev ise bir süre önce serbest bırakılmıştı.

Meksika'da 46 tarım işçisi, toprakağaları tarafından öldürüldü

MEXİCO CİTY (AA)

MEKSİKA'da en az 46 tarım işçisinin toprakağaları tarafından öldürüldüğü, Sosyalist İşçi Partisi tarafından açıklandı. Açıklamada, öldürülen işçilerin sözkonusu partinin üyesi oldukları da belirtildi.

Katliamla ilgili haberler, Chiafas'taki bir resmi görevli tarafından da doğrulandı. Yetkili, olayın Hacienda Bolanchan kentinde meydana geldiğini söyledi. Toprak reformu yapılmasını isteyen tarım işçilerinin, bölgedeki binlerce hektar araziyi işgal ettikleri, toprakağalarının ise işçilere gözdağı vermek amacıyla, adamları aracılığıyla işçilerin üzerine ateş açtırdıklarını ifade etti.

Diyarbakır YSE 12. Bölgeyi soyanların AP Milletvekili Ensarioğlu'nun adamları olduğu öğrenildi

DİYARBAKIR (ÖZEL)

DİYARBAKIR'da YSE 12. Bölgedeki soygunları AP Diyarbakır Milletvekili Abdüllatif Ensarioğlu'nun adamlarının gerçekleştirdiği belirlendi.

Bu işyerindeki soygun olaylarının gelişmesi şöyle oldu: YSE 12. Bölgedeki YSE-İş Sendikası kooperatifi geçtiğimiz ocak ayında soyulmuş ve kooperatifin 170 bin lirası çalınmıştı. Bu soygun olayı örtbas edilmeye çalışılırken, bu kez de nisan ayında, ingiliz anahtarlar, su pompaları metresi 3000 lira olan çok miktarda kablo çalındı.

Hırsızlık ve soygun olaylarının artması üzerine YSE-İş Sendikası tedbir olarak kooperatif binasında geceleri 3 kişiyi nöbet tutmakla görevlendirdi. Sendikaca görevlendirilen kişilerin nöbet tutmakta oldukları kooperatif binası 13 Mayıs 1980 günü gecesi yeniden soyulmak istendi. Ancak kooperatif binasına giren üç kişi görevlilerce farkedildi. Bunun üzerine kooperatifi soymaya gelenler silahlarını çekerek kaçtılar. Görevlilerin takibi sonucu soyguncuların YSE 12. Bölge Müdürlüğü bekçi kulübesine giren gece bekçileri Ali Aykuş ve Mehmet Aykurt oldukları açığa çıktı.

YSE 12. Bölgedeki son soygun olayı ise 26 Mayıs akşamı meydana geldi. Bu kez de YSE Bölge Atölyesi soyuldu.

Soygunda çalınan marş motoru, akü, sellektör gibi malların piyasa değerinin birkaç milyon lirayı bulduğu öğrenildi.

AP VE ENSARIOGLU'NUN ROLÜ

YSE 12. Bölge Müdürlüğündeki soygunların AP yetkililerinin ve özellikle Diyarbakır Milletvekili Abdüllatif Ensarioğlu'nun adamlarınca yapıldığı öğrenildi.

YSE-İş'e ait kooperatifi soymak isterken ortaya çıkarılan bekçiler Ali Aykuş ve Mehmet Akkurt, Ensarioğlu'nun adamlarıdır. İkinci olarak da, bugüne kadar zaman zaman cereyan eden soygun ve hırsızlık olaylarının araştırılması ve gerekenin yapılması işyerinde bulunan AP'li çevrelerce engellenmiştir. AP'li çevreler olayların araştırılmasını engelledikleri gibi, suçluların ortaya çıkarılmasını güçleştirmek için de bazı tertipler düzenlediler.

Kooperatif soymak isteyen iki bekçinin ortaya çıkarılması ve bekçilerin Ensarioğlu'nun adamları olduklarının anlaşılması üzerine AP'liler, zan altından kurtulmak için sahte bir soygun daha yaptırarak, "İşyerinin yolgeçen hanına döndüğünü, isteyen herkesin soygun yapabildiği" havasını yaymaya çalıştılar. Bu amaçla bir gece bekçisinin silahının ve 3 bin lira parasının alınmasıyla sonuçlanan bir soygun daha yaptırıldı.

Öte yandan YSE 12. Bölgeye işçi alımını AP'lilerin kendi denetimlerine aldıkları, Demirel hükümetinin işbaşına gelmesinde bu yana yeni işçi alındığı, buna karşılık kendilerinden olmayan 20 eski işçiye de işbaşı yaptırılmadığı öğrenildi.

Tarihi eser diye yıkımına izin verilmeyen evlerin sahiplerine onarım için yardım da yapılmıyor.

Her an çökebilecek evlerde yaşayanlar ölümle burun buruna

Tarihi eser ilan ettiler ama ne yıktırıyorlar ne de onarıyorlar

AYTEN ERBAY

RUMELİHİSAR'daki eski ahşap evlerin tarihi eser oldukları gerekçesiyle ne yıkımına müsaade ediliyor ne de onartılıyor. Her an yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan evler, içinde ve çevresinde yaşayanlar için tehlike yaratıyor.

Oturdukları ev her an çökebilecek durumda olan ve can güvenliklerinin bulunmadığını söyleyen Ayten Tokay adlı ev kadını şöyle diyor:

"Evi yıkıp bina yapması için müteahhite verdik, ama imar iznini alamadığı için yıkamıyor. Tamir ettirmemize izin veriyorlar ama ona da gücümüz yok. Ufacık bir tamir için usta en az elli bin lira istiyor. Evde tek kişi çalışıyor ve sekiz kişiye bakıyor. Bu kadar parayı nereden bulabiliriz."

Elektrik tesisatının her an yangına yol açabileceğini belirten Ayten Tokay, evin durumunu şöyle anlatıyor:

"Duvar kabardı. Üst kattaki banyo yakında aşağı kata çökecek. Nemden duvarlar yarıya kadar su içinde. En ufak bir dokunmada sıvalar dökülüyor.

"Madem ki tarihi eserdir, devlet para yardımı yapsın da yaptıralım. Tarihi esere bakılırsa kalır, böyle giderse bir sene dayanmaz. Neymiş efendim turistler görecekmiş. Turist bu evleri görünce kırk metre kaçıyor. Pislik, koku ne istersen hepsi var."

Mardin Bayındırlık Müdürlüğünden 45 işçi sürüldü

DİYARBAKIR(ÖZEL)

MARDİN Bayındırlık Müdürlüğünden 45 kişi sürüldü. Görevlerinden alınan 45 işçi yerine derhal 48 yeni işçi alındığı öğrenildi.

Mardin Bayındırlık Müdürlüğünden sürülenlerin isimleri şöyle:

Beşir Durakbaşı (Amasya), Fahrettin Akan (Erzurum), Nimet Taşkın (Erzurum), İsmail Demir (Kastamonu), Ahmet Demir (Kütahya), Ahmet Biharoğlu (Sakarya), Tahsin Aksu (Samsun): Hasan Alpergil (Kırklareli), Mehmet Aslan (Amasya), Müslim Ertaş (Erzurum), Bedran Kuzu (Konya), Kerim Temel (Tekirdağ), Alaattin Çiçek (Tekirdağ), Şehmus Alpergin (Kırklareli), Abdurruhman Aksu (Burdur), Alaattin Laçin (Muğla), Mehmet Gönenç (Muğla), Mehmet Dağ (Erzurum), Hüseyin Yeşilmen (Erzurum), Ahmet Acar (Nevşehir), Selahattin Varol (Gümüşhane), Şerif Acar (Tokat), Hasan Demir(Kütahya):, Ramazan Çağlar (Balıkesir), Süleyman Düzkaya (Eskişehir), Zübeyr Bora (Konya), Süleyman Akbalak (Konya), M. Salih Taşkın (Edirne), A. Raman Aslın (Birecik), Adnan Boyacı (Bursa), M. Hakkı Gün (Gümüşhane), Nuri Baş (Isparta), M. Emin Acar (Tokat), Şehmus Taşkın (Samsun), Münir Elci (Tunceli), Suna Balıkcı (Balıkesir), A. Raman Acar (Bursa), Edip Güven (Kırşehir), Haşim Elçi (Tunceli), Muhittin Akyol (Burdur), Mehmet Kaylan (Isparta), Ömer (Çanakkale), ve Ata Bilen Kırşehir

Mardin Bayındırlık Müdürlüğünden sürgün edilen 45 işçi toplam 24 şehre dağıtıldılar.

Adana...

(Baştarafı 1. sayfada)

nı Korgeneral Nevzat Bölügiray, Adana Belediye Başkanı Selahattin Çolak, askeri erkan ve emniyet mensuplarıyla geniş bir halk topluluğu katıldı. Erin cenazesi törenden sonra memleketi olan Trabzon'un Çaykara ilçesine gönderildi. Merkez Komutanı Albay Fikret Emiroğlu, törende yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Hain ellerin kullandığı namludan çıkan kurşunlar bu sefer de bir evladımızı kahpece yakaladı. Bu sefer de bir başka hainin alçakça şehit ettiği evladımız Mehmet Aygün kimdi, neydi suçu? Bir asker olarak vatanımıza göz diken düşmanlarla çarpışan bu güzide evlatlarımızdan kaybettiklerimiz oldu. Göreve başlarken şahadeti en yüksek rütbe sayan bu evlatlarımızın kaybında yanan içimize rağmen başımız dimdik idi. Ve gözlerimizden süzülen yaşlarda bile bir gurur vardı, kalplerimizi serinleten. Şimdi ise yurdunda kahpece kurşunlanan şehitlerimizin yüzünde kalmadı bu asude duruş. Gözlerimizden akan yaşlarda artık kalplerimizi ferahlatan serinlik yok.

"Lanet olsun kardeşi-kardeşe vurduranlara, lanet olsun babayı evlattan soğutan, anaların göz çukurlarında yaş bırakmayan hainlere... Lanet olsun ızdırap içinde kıvranarak bir medet uman koca bir ulusun feryatlarına hâlâ kulak tıkayan ve dış düşmanların yıllardır yapamadıklarını çok kısa bir sürede ve onlarında ummadıkları bir genişlikte icra edenlere.

"Bin yanda güzel vatanı vatandaşlar arasında çeşitli bölücülük tahrikleri ile parçalayarak şanlı bayrağının gölgesinde mübarek ezanları dinlemekten bir ulusu mahrum etmek isteyen hainler, öte yanda Türklüğe, bayrağa, İslamiyete saygılı olduklarını söylerken insanları acımasızca katleden insanlık düşmanları...

"Bir grup hain, her şekliyle her türlü hainliği ortaya koyarken, vatanı bunlardan kurtarmakta olduklarını, devletin yanında bulunduklarını söyleyen fakat aynı silahlar ve eylem biçimleriyle ortaya fırlayanların birbirlerinden farkları nerede? Vatana, bayrağa, Türklüğe, İslama saygı duymakla halkına, askerine, polisine silah sıkmak arasındaki mantık tezadı nasıl izah edilebilir? Bırakın hainleri kendi hainlikleriyle başbaşa. Bu millet büyük felaketleri emsalsiz dayanışmasıyla kısa zamanda atlatmasını bilmiştir. Yeter ki bazı beyinler ve körpe dimağlar üzerinde oynanan oyunlara artık son verilsin."

MHP'lilerin...

(Baştarafı 1. sayfada)

5-6 kişiyi çevirerek kimliklerini sordular. Kimliklerine bakıldıktan sonra Necati Kandemir bir kurşunla ensesinden vurularak öldürüldü. Meslektaşımız Necati Kandemir AP yanlısı bir kişi olarak biliniyordu. Onun tek suçu ise Hacettepe'de çalışmaktı."

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ BAHÇESİNDE HERHANGİ BİR PANKART YOK

Öte yandan Hacettepe çalışanları, üniversitenin bahçesinde ve çevresinde "Gün Sazak cezasını buldu, Dev-Yol" yazılı bir pankart bulunmadığını açıkladılar. Çalışanlar yayının uydurma olduğunu söyleyerek, Hürriyet'in yayınını Hacettepe çalışanlarının "hedef gösterilmesi" olarak nitelediler.

Emniyet görevlileri ise, Hürriyet gazetesinin "polise göre Sazak'ı Dev-Yol öldürdü" yayınının doğru olmadığını, kendilerinin böyle bir şey açıklamadıklarını bildirdiler.

Boğaziçi Spor Bayramına, Münih Üniversitesi sporcuları da katıldı

İSTANBUL (ÖZEL)

GELENEKSEL Boğaziçi Üniversitesi spor bayramı 30-31 Mayıs Cumartesi günleri Boğaziçi Üniversitesi kampüsünde yapıldı.

Bu yıl atletizm, basketbol, voleybol, tenis ve masa tenisi olmak üzere, 5 dalda yapılan müsabakalara, birisi Almanya'dan olmak üzere 7 üniversiteden sporcular katıldı. Boğaziçi Üniversitesinden 89, Hacettepe Üniversitesinden 48, İstanbul Üniversitesinden 44, ODTÜ'den 43, İTÜ'den 36, Ege Üniversitesinden 25, Münih Üniversitesinden 17 sporcu olmak üzere toplam 302 sporcu bayramda yarıştı. 30 Mayıs Cuma günü, Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy, İstanbul Valisi Nevzat Ayaz ve çeşitli tanınmış simaların katıldığı açılış töreni, sporcuların yerini almasından sonra, bando eşliğinde İstiklal Marşı söylenerek başladı.

Konuşmalardan sonra, yarışma ve maçlara geçildi. 2 gün süren spor bayramı toplu sonuçları şöyle: Basketbol kızlarda Münih Üniversitesi, erkeklerde Boğaziçi Üniversitesi, voleybol erkeklerde Boğaziçi Üniversitesi, kızlarda Ege Üniversitesi, masa tenisi erkeklerde ODTÜ, kızlarda Hacettepe Üniversitesi birinci oldular. Teniste ise, Hacettepe Üniversitesi gelmediğinden Boğaziçi Üniversitesi şampiyon oldu.

MEHMET SEYDA

ROMANCI GÜNLÜĞÜ

İyimser-Umutlu çocukluk

"Çocukluk Yılları"nda çocukluğunu anlatırken şunları diyor Sulhi Dölek:

"Oldukça zengin bir düş dünyam vardı. Akşamları yatağa yattığımda tavanda renkli ve belki de sinemaskop olarak görebilirdim istediğimi. Gerçek arkadaşlarım, günlük olaylar, benimle aynı odada yatan üç kardeşim (sonradan sayıları daha da arttı), her şey silinirdi kafamdan. Tavandaki kişiler —aralarında ben de vardım— sırf benim istediğim gibi davranırlardı.

"(İlkokul sıralarında bana abuk sabuk sorular soran Cemal'in babası memurdu.) O zamanlar memurların gelir düzeyleri daha da yüksekti sanırım. Ona karşı duyduğum eziklikten kurtulmak için, çocukluğumun en büyük yalanlarından birini Cemal'e söyledim. Bir tabancam vardı sözde ve altı değişik renkte fişek atıyordu. Geceleyin gökyüzüne doğru sıktınız mıydı, kentin dört bir yanından görülebilirdi. Parlak namlusunu, işlemeli kabzasını öyle ayrıntılı, öyle ballandırarak anlattım ki, Cemal inandı iyice. Daha ilginci, buna kendim de inandım. Bugün bile tabancayı gözümün önüne getirebiliyorum, hiç böyle bir tabancam olmamasına karşın."

Sulhi Dölek'teki bu imgelem gücü, canlandırma yeteneği sonradan romanlara dönüşünce, onun karşımıza 1974 Milliyet Roman Yarışması üçüncülük ödülü kazanan "KORUGAN"ı ile, Kültür Bakanlığı'nın geçen yıl açtığı roman dalındaki yarışmada birinciliği kazanan "YEŞİL BAYIR"la çıktığını gördük.

KORUGAN'daki küçük Vedat da, büyüklerinden baskı gördüğü, işlerin ters gittiği zamanlar tavana gözlerini dikip düşler kurar. O, ayrıca, yaramazlıklarından ötürü papara yerse, bir köpek kendisini korkutursa, hemen kendi "korugan"ına çekilir. Sözgelimi, "kepçe kulaklarını, çalı saçlarını" çekmekle tehdit eden arkadaşı Erkan'ın annesini bir hindi gibi görmeye başlayarak, ona bakışlarıyla mermiler yollayarak, hem kendini savunur, hem de tehditlerin can sıkıcılığını en aza indirir.

Kadın bu bakışlardan sinirlenmiştir. "Bakma diyorum be! Aptal mıdır nedir?" diye bağırır. Küçük Vedat "Korugan"ındadır artık: "İlk atımda Erkan'ın annesinin açılıp kapanan ağzı gagaya dönüştü. İkincide başının üstünde öfkeden kıpkırmızı kesilmiş bir ibik belirdi. Basma entarisinin yerini tüyler, telekler aldı, söylediği sözler anlamsızlaşıp tekdüze bir ötüş oldu. "Gulu gulu gulu gulu!" Kabaramassın Kel Fatma!"

Gene aynı romanda Vedat, hoşlandığı "Mavi Sabahlıklı Kadın"a açıklayacaktır bu gizini: "-Benim koruganım var, biliyor musun? —Koruganın ne demek olduğunu biliyor musun sen? —Biliyorum elbet! dedim. Taştan yapılmış yapılar. Kocaman topları var. Çanakkale'dekiler gibi. Resimlerini görmüştüm bir kitapta. — Peki senin koruganın nerede? diye sordu ilgiyle. En güç bölüme gelmiştik. Duraksadım. Ölüm yoktu ya ucunda. Söyleyiverdim: — Burada, kafamın içinde! Gülmedi. —Yalnız sen değilsin, dedi. Herkesin bir korugani var."

KORUGAN Bir çocuk romanı değil tabii, çocukluğun ilginç, iyimser, umutlu, zaman zaman çok umarsız iç dünyasını başarıyla yansıtan bir roman. YEŞİL BAYIR'sa, açık-kısa tümcelerle, çocukluk düzeyi gözetilerek, tam çocuklar için yazılmış bir romandır. Atay'la mahalle arkadaşlarının, ameliyat olması gereken Hüseyin'in yoksul annesine para bulma yolundaki çırpınışlarını anlatır. Çocukların daha bozulmamış dünyalarından pırıltılar, umutlar getirir. "Tam çocuklar için yazılmış" dedim. Ben, kendi payıma, zevkle, ilgiyle okumuştum. Demek, biz yaşlılara da seslenen bir yanı var. Sulhi Dölek'in bu başarıları daha güçlenerek sürecek kanısındayım. Yeni, özgün bir ses, bir katkı olacak yazınımız için...
(17 Nisan 1980)

DEĞİNMELER necati güngör

Orhan Kemal adına ödül...

Orhan Kemal dünyamızdan ayrılalı tam on yıl oldu. 1970'in Haziran başından 80'in Haziran başına on yıl...

On yıl önce bugünlerde, çiçeği burnunda bir "lise mezunu" olarak üniversite giriş sınavlarına çalıştığım akşamların birinde, anam odama girdi "sana acı bir haber vereyim" dedi. "Şimdi radyo söyledi, Orhan Kemal olmüş!..." Sonra kapının önüne oturup ağlamaya koyuldu... İyi insanların, yararlı insanların, vakitli vakitsiz ölüp gitmesini sineye çekemiyordu anam. Ona Orhan Kemal'in kitaplarını okurdum. Ben okurken, o gene ağlardı. Üniversite için İstanbul'a gidince Orhan Kemal'i bulup tanışacağımı söylerdim. Buna da sevinirdi anam. O, insanları ağlatan kitapların yazarıyla tanışmak bir mutluluktu. Ama... İstanbul'a yollanmaya birkaç gün varken daha, Orhan Kemal'i ölümün alıp götürmesi, hiç de sineye çekilecek bir olay değildi! (Çok zaman sonra, onu tanımadığına sevindim; çünkü şu yargıya vardım: Sanatçıları uzaktan sevmek, aşkların en güzeli!)

Yazınımızın bu çok önemli kilometretaşı adına, ölümünden biri iki yıl sonra, ailesi tarafından, anlamsal değeri para değerinden çok daha büyük olan bir ödül konuldu: Orhan Kemal Roman Ödülü... Ve birkaç yıldan beri ustanın Orhan Kemal adına konulan bu ödül, gerçekten "evsaf" yazarlara (Yılmaz Güney, Çetin Altan, Erdal Öz, Dinamo, F. Baykurt, Başaran, Adalet Ağaoğlu...) veriliyor. Seçiciler Kurulunun, Orhan Kemal açılına ters düşmeyecek yazarları ve yapıtları özenle seçtiğini görüyoruz.

Bu yılki Orhan Kemal Roman Ödülünü alan Adalet Ağaoğlu'na, bilindiği gibi, iki ödül daha verildi, "Bir Düğün Gecesi"nin yazarı olarak... Simavi Vakfı Ödülü ve Madaralı Roman Ödülü. Ağaoğlu'nu içtenlikle kutlarız! Bu yıl için, Adalet Ağaoğlu yılı denebilir. Bir yapıtla üç ayrı ödüle değer görülmek, öyle sıradan, öyle küçümsenebilecek bir olay değil... Şunu da söyleyelim ki, Ağaoğlu'nun tüm yapıtları, özellikle de "Fikrimin İnce Gülü" romanı ödüllere değer! Ve sanırım yalnızca "Bir Düğün Gecesi" değil; bu roman dolayısıyla yazarın kendisi ödüllendirilmiştir. Çünkü Adalet Ağaoğlu, insan gerçeğine yaklaşımındaki zeka pırıltıları, okurunu anlattığına inandırma yeteneği, bireysel olanla toplumsal olanı organik bütünlük içinde ele alışı ve bütün bunların yanında usta roman kurgusuyla usta diliyle saygın bir yere ulaşmıştır yazınımızda bugün.

Kısaca söylemek gerekirse, Orhan Kemal Ödülünün seçicileri, bu yıl da tartışmaların, dedikoduların gölgesinden uzak yerinde bir seçim yapmışlardır, "Bir Düğün Gecesi" ile.

Ancak, ödül vermede bunca tutarlı, ilkeli bir çizgi izlemiş olan seçici üyelerin Orhan Kemal'in sanatına sahip çıkma söz konusu edilince, aynı tutarlı davranışı —nedendir, bilinmez!— esirgediklerini görüyoruz... Nereden varıyorum bu yargıya? Şuradan:

Geçen yılın hangi ayıydı, anımsamıyorum; Dünya gazetesinin sanat sayfasında Orhan Kemal'i yadsıyan, küçümseyen bir yazı çıkmıştı. (Kimin yazdığı önemli mi? Kişilerden çok olguların önem taşıdığı kuşkusuz.) Hem Orhan Kemal çizgisinin bir izleyicisi, hem de bir gazete çalışanı olarak, seçici kurul üyelerinden bazılarını (Nurer Uğurlu, Rauf Mutluay'ı) arayarak, olayı bildirmiş ve görüşlerini almak bu görüşler çevresinde Orhan Kemal gerçeğine sahip çıkmak istemiştik... Ama çabamız sonuçsuz kaldı. Birkaç kez başvurmuş olmamıza karşın, kimseden ses-soluk çıkmadı!

Olayı, bir zaman sonra, Orhan Kemal dostlarından Demirtaş Ceyhun'a anlattım. "Orhan Kemal ölüp gitmiş..." diye yorumladı, "o yazıyı yazan kişi yaşıyor bugün; ola ki bir gün, bir çıkar ilişkisi olur.. kimin nesine gerek Orhan Kemal?"

Orhan Kemal'i yitirişimizin onuncu yılında bu konuyu bir kez daha gündeme getirmekte ve kimi şeyleri okur önünde konuşmakta yarar var sanıyorum. Orhan Kemal'in yakınlığıyla, dostluğuyla övünüp, kitaplar dolusu anılar, mektuplar yayınlayıp; daha sonra onun adına her yıl bir romana ödül vermek, pek o denli zor değil. Önemli olan, haksız bir saldırıyı, uzak ilişkilerin hesabına düşmeden, göğüsleyebilmek. Orhan Kemal'i savunmayan insanların, onun adına ödül vermeye ne hakkı var? Doğrusu, bilemiyorum...

Edirne'den bir müezzin ressam

TUNCER AŞKAN (EDİRNE)

Edirne deyince, Selimiye akla gelir. Edirne'ye yolu düşüp Selimiye camisini görmeden gidenine rastlanmaz Selimiye, Edirne'nin sembolü sayılır. Görkemli, başlı başına bir tarihi yansıtan bu yapıtın 12 yıllık bir de müezzini var: Yusuf Karabıyık.

Yusuf Karabıyık, birçok yönü ile az rastlanan bir müezzin. Çok yönlü bir kişi. Resim yapar, ney çalar, kendi yöresinin ezgilerini okur.

22.5.1980 günü Edirne İl Halk Kütüphanesinin salonunda Yusuf Karabıyık'ın bir resim sergisi açıldı. Sergi, tamamen Selimiye'yi konu edinmiş. Edirne ve Kırkpınarla ilgili birkaç tablosu da var. Selimiye'nin bazı tarihsel dönemlerini canlandırmaya çalışmış, III. Selim'in oğlunun sünnet düğünü için caminin tamamını yağ kandilleri ile ışıklandırılması kubbe üstlerini, meşalelerle aydınlatmasını resmetmiş. Selimiye'nin tarih ve mimari özelliklerini anlatan yazılı panolar düzenlemis.

Yusuf Karabıyık çok yönlü bir insan dedik, geceleri Edirne'nin Söğütlü, Bülbül Adası ve Sarayiçi semtlerine giderek ney çalıyor ve bülbül seslerini banda kayıt ediyor.

Resim konusunda hiç bir eğitim görmediğini söyleyen Yusuf Karabıyık resme başlayışını şöyle anlatıyor: "Bir asker geldi, Selimiye'yi gezdikten sonra benden Selimiye'ye ait bir resim istedi. "Yoksa el yapması bir resim de olsa olur" dedi. Ben de kendi kendime, acep böyle bir resim yapamaz mıyım diyerek karakalemle Selimiye'nin resmini yaptım. Sonraları yağlıboya çalışmaya başladım."

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● İSTANBUL Sinema-Televizyon Enstitüsünde, 14.00 ve 16.30'da Charles Chaplin'in 1914-1917 arasında yaptığı kısa filmlerden derlenmiş iki program sunuluyor. 14.00'de "The Champion", "The Immigrant", "Work" ve "A Woman", 16.30'da "The Count", "Mabel's Busy Day", "Charlie The Sailor" ve "A Night Out" izlenebilir.

● İSTANBUL Avusturya Kültür Ofisinin Teşvikiye'deki merkezinde 17.30'da Giacomo Puccini'nin "La Boheme" operasının TV filmi (renkli, 180 dakika) sunuluyor.

"Yeni İnsan" dergisinin "En iyi 10 Türk romanı" soruşturması sürüyor

Mart ayından beri Ankara'da yayımlanmakta olan ve Yıldırım Türker tarafından yönetilen yazın dergisi Yeni İnsan'ın "Başlangıcından Günümüze En İyi 10 Türk Romanı" soruşturması sürüyor.

Derginin soruşturmasında, romanların yazıldığı dönemin koşulları ve edebiyat düzeyinin kendi döneminde ya da daha sonra yerine getirdiği işlevin, Türk romancılığına ve edebiyatımızın gelişmesine yaptığı katkıların ölçüt alınması istendiği belirtiliyor.

Derginin önümüzdeki sayılarında soruşturmaya verdikleri yanıtları yayınlanacak olan yazarlar şunlar: Yaşar Kemal, Murat Belge, Aziz Nesin, Kemal Bilbaşar, Selim İleri, Turgut Uyar Doğan Hızlan, Metin Erksan, Mehmet Başaran, Adnan Binyazar, Adalet Ağaoğlu, Nijat Özon, Sevda Şener, Samim Kocagöz, Tomris Uyar, Ferit Edgü, Güzin Dino, Talip Apaydın, Tarık Dursun K. vb...

Nihat Ziyalan İkinci şiir kitabını çıkarıyor

Tiyatro ve sinema oyuncusu, şair Nihat Ziyalan, ikinci şiir kitabı "Güvercin Uçuşu"nu, haziranın ilk haftası içinde Cem Yayınlarından çıkaracak.

Daha önce çeşitli dergilerde yayımlanmış şiirleriyle henüz yayımlanmamış şiirlerini bu kitabında biraraya getiren Ziyalan, yeni kitabı hakkında şunları söylüyor: "İnsanların acılarını kendinde birleştirmeye çalışan şiirler bunlar. Öte yandan her çeşit şiir çalışmamda kendime özgü bir dil tutturmaya çalışıyorum."

"Güvercin Uçuşu", 64 sayfa ve şairin 50'ye yakın şiirini biraraya getiriyor.

1936 Adana doğumlu Ziyalan'ın ilk şiir kitabı, 1963'te Uğrak yayınlarından "Asık Yüzlünün Biri" adıyla çıkmıştı.

Haldun Naziker'in resim, batik gravür sergisi bugün açılıyor

İstanbul, Tünel'deki Galata Sanat Galerisinde bugün 17.00'de yeni bir serginin açılışı yapılıyor.

Haldun Naziker'in resim, batik ve gravür çalışmalarını biraraya getiren sergi, 17 Haziran tarihine kadar açık kalacak.

Metin Gürel ve Fuat Kırcalı'nın karikatür sergileri 9 Haziranda açılacak

Karikatürcüler Derneği kurucularından Metin Gürel ile derneğin Eskişehir Bürosu temsilcisi Fuat Kırcalı, gelecek pazartesi, Taksim Sanat Galerisinde bir karikatür sergisi açıyorlar.

1941 doğumlu Gürel ile 1959 doğumlu Kırcalı'nın sergileri 23 Haziran tarihine dek açık kalacak.

İtalyan Endüstri Dizaynı Sergisi yarın DGSA'da açılıyor

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile İstanbul İtalyan Kültür Merkezi, İtalyan Endüstri Dizayní Sergisi adlı bir sergi düzenlediler.

Yarın 16.30'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde açılacak olan sergi 12 Haziran akşamına dek izlenebilecek.

Işıl Özgentürk'ün yeni yapıtı "Yokuşu Tırmanır Hayat" yayımlandı

Son yıllarda çocuk yazınıyla ilgili yazdığı yazı ve yapıtlarıyla dikkat çeken Işıl Özgentürk'ün yeni öykü kitabı "Yokuşu Tırmanır Hayat" geçtiğimiz günlerde yayımlandı.

Toplam 11 öyküden oluşan "Yokuşu Tırmanır Hayat" için Işıl Özgentürk şöyle diyor: "Tüm acılara, aşağılanmalara karşın ayakta kalmayı başaran insanların, hayatı nasıl omuzladıklarını, onu ağır ama güvenli adımlarla daha güzele, daha iyiye nasıl ulaştırdıklarını anlatan öyküler, bu kitapta topladıklarım. Sevgi, direnç, umut ve sevinç, bu öyküleri oluşturan temel taşlardır, diyebilirim."

Işıl Özgentürk, bilindiği gibi, bir başka çocuk kitabı olan "Hayat Okulu"yla da 1979 Türk Dil Kurumu Çocuk Yazını Ödülünü kazanmıştı.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Güle Oynaya

18.50

Program, sözleri Tahsin Saraç'a , müziği Yalçın Tura'ya ait olan Haftanın Şarkısı "Çocuklar Kardeş Oldu mu?" adlı parçanın okunmasıyla başlıyor. Memduh Güven yönetimindeki jimnastik grubunun "Elden Ele Top Verme" oyunuyla devam edecek olan yayın, Ayın Konseri ile sona erecek. Ayın Konserinde Televizyon Çocuk Korosu şu şarkıları seslendirecek: Annemize Türkü, Bayrağım, Okul Türküsü, Çocuklar Kardeş Oldu mu?

Forsyte Efsanesi

21.10

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan 9. bölümünde Jolyon Forsyte'nin ölümü ve vasiyetnamesinde Ayrini'ye yer vermesi çeşitli dedikodulara sebep olur. Jo Forsyte'nin karısı Helen eskiden beri tutulduğu bir hastalık sonucu ölür. Jo Forsyte'nin çocukları Holi ve Joli artık büyümüşlerdir.

Türk Halk Müziği

22.00

BEDİA AKARTÜRK'Ü DİNLEYECEĞİZ

Türk Halk Müziği programında sanatçı Bedia Akartürk şu türkülerle ekrana geliyor: Sunayı Deli Gönül, Varip Neylemeli, Şu Şile'nin Sokakları, Bir Kararda Durmayalım, Gesi Bağları, Kullar Ola.

Önce Sağlık

19.15

Naim Akgün'ün hazırladığı ve Oya Seymen'in sunduğu programda beyin ve sinir sistemini ilgilendiren iki konu ele alınacak.

Birinci bölümde, uykusuzluk, uyurgezerlik ve diş gıcırdatmaları anlatılacak. Bu konudaki soruları Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Nöroloji Kürsüsü Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Ayhan Arguner cevaplandıracak. İkinci bölümde ise, halk arasında "sara" olarak bilinen epilepsi konusu işlenecek. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Nöroloji Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Nedim Zembelci epilepsinin nedenlerini, tedavisini ve epilepsinin ilk yardımı konusundaki görüşlerini açıklayacak.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 63

İttil Hanlığında saray içinde göçebe çadırı yaşantısı sürdürülürdü

'Tasavvur buyrulsun ki, biri ağzıyla saman yiyip, gerisiyle altın çıkarmaktadır. Birinin, "Ben dururken Yasak Han'a söz düşer mi?" diyerek anırtısı afakı tutmaktadır. Bir diğeri, en oynak kısraklar üzerine aşırtılan, ayıptır söylemesi, dölünden saf kan Arap ve İngiliz atları türetilen çok nadide bir hayvandır. Hülasaten, bunlar İttil kabilesinin başına bela ve safadır!"

Bakireler bakiresi:

"Üstadım, dünya sahibine altın veren, döl üreten, durup durup anıran eşeklerle doludur!"

Diyecekken, patronundan:

"Aman sus gözümün nuru, ağızından yel alsın! Bu konu aramızda ekonomi ve politikaya bulaşmadan kalsın!"

Yollu hızlı ve sıkı bir papara yiyip, ilikleri gevşeyip, sesini kesmek zorunda kalmıştı.

SARAY VE ÇEVRESİ:

Mübarek cumayı perşembeye bağlayan gece yarısı, Yasak Han'ın özel olarak yolladığı sekiz kanatlı, çift kapılı büyük eşek arısı bunları alıp Kazablanka'ya indirdi. Oradan ötesi 5 saat, 3 çeyrek, 2 buçuk dakika ve 6 saniye nai ne çekmekteydi. Develere binildi. Çöl menazırı latifi ve letaifi Leydi Gönülalma'nın pek hoşuna gitmekle, onun her bakımdan doymazlığını kamçılamıştı. Gerek sorumlu namlı Hırtoğlan, gerekse kervan sürücüleri, onun bu durumuna şaşıp apışıp kaldılar. Leydi Gönülalma: *"Şu ölümlü dünyada kim öle, kim kala?"* diyor, hoşlaştığı adamı çadırına çekiyor, hoşlanmadığının sadece suyunu içiyor, aşını yiyordu.

Nice sonraydı ki, Sorumlu Pehlivan uyanmakla, aklına parlak ve örnek bir düşünceyi getirmekle: *'Ey sevgilim! Sen sırtındakileri çıkar, ben de sırtımdakileri çıkarayım, birbirimizin kılığına girelim, herkese şaşırtmaca verelim!"* demekle işin önünü almış, devecileri ve kendini kızın saldırılarından korumuştu. Ve hatta bu kılık değiştirilerek yapılan yolculuk ve ve İttil Hanlığı'na bu kılıklarla varılması kararı ilk olumlu sonucunu, deveden inmesine yardımcı olduğu Hırtoğlan'ı kucaklayıp kantarladığında, devecinin yanılmasıyla vermişti.

Adam, Saray Başkapıcısı'na:

—Ben Seydi Ahmed-i bin Mahmud'u ibni Mehned efendim. Allah inandırsın, hayatımda hiç bu kadar okkalı karı görmedim!"

Demekten kendini alamamıştı. Çünkü kucaklayıp deveden indirdiği Leydi Gönülalma değil Hırtoğlan iken o, Leydi Gönülalma'yı indirdim sanmıştı.

İttil kabilesine hükmeden Yasak Han, konuklarını sarayının bahçesinde, bahçenin de giriş kapısında: *"Allah inandırsın, gözlerimiz yollarda kaldı!"* larla karşılamıştı. Hırtoğlan'la (yani Leydi Gönülalma ile) kucaklaşıp dünya ahret kan kardeşi, can yoldaşı olduktan sonra, Leydi Gönülalma'nın (yani Hırtoğlan'ın) saygılı bir tavırla elini öpmüştü. O dahi eli öperken duralamış: *"Bu Amerikan erkeklerinin yumuşak, pamuk ellerine karşılık, karılarının amma da kıllı ve iri elleri var!"* deyip hayretlere düşmüştü.

İttil Hanlığı'nda, saray içinde göçebe çadırı yaşantısı sürdürülürdü. Dolayısıyla, Han'ın sünnet edilecek çocukları için hasbahçede ak çadırlar, gelin olacak kızları için çatı katında al çatırlar, deve ve horoz dövüşleri için salonlarında pembe çadırlar kurulurdu. Konukları şölende ağırlamak için de büyük ve havuzlu salona atlas çadırlar kurulmuştu. *"Amerikan mutfağı Arap mutfağına benzemez!"* diyenlerce, Mehpare Hanım'la Cılk Kamber'e salyangoz tatlısının arkasından fare kuyruğu garnili dondurmalar, en pişmişinden horoz ibiği kızartmaları sunulmuştu. Şunu ayrıca belirtmiş olalım ki, Çelebi'nin tatlı tatlı anlattığı bu mezhepsiz kavimde, konuklardan daha çok yemek yemek büyük ayıp sayılırdı. Binaenaleyh, gerek Yasak Han, gerekse kabilenin şölende hazır bulunması şart olan kimseleri, karıncıklarını sini başına çökmeden önce, karga ve akbaba leşleriyle tıka basa doldurmuşlardı.

(DEVAM EDECEK)

Direnenler TİKP'ye, dönekler TKP'ye katıldı

● Alkaya direnmekte ısrar eden kadın tutuklulara, "İdam tehdidi altında olanlar siz değilsiniz, tutumunuzla bizim başımızı yakacaksınız" dedi

● Aktolga-Küpeli ve Kürkçü, tutuklular arasında bir kampanya başlattılar, insanları ikna etmeye çalıştılar. Nabza göre şerbet veriyorlardı. Kimisine, önderlerinin reddettiği mirası savunmak sana mı kalmış?" diyorlar, kimisine "Az cezayla kurtulursun, direnenler sizin başınızı yakmak istiyorlar" diyorlardı ●

● Hatice Alankuş'un ölümü, mahkemede ayağa kalkmayarak protesto edildi. Ama ön sıralardaki teslimiyetçiler harekete geçmişlerdi bile. Ayağa kalktılar ve öteki sanıklara ayağa kalkmaları için baskı yaptılar. Hatice, her türlü tehlikeyi göze alarak bunları en zor günlerinde haftalarca evinde saklamış, yardım etmişti

2. THKP-C davası duruşmalarının başlamasından iki ay kadar önce Kürkçü, Küpeli, Aktolga ve THKO'dan Nahit Tören Selimiye'nin "ünlü" 6. koğuşunda biraraya geldiler. O günden sonra da bu 6. koğuş gerek THKP-C davasında, gerekse o dönemde İstanbul'daki bütün siyasi mahkumlar arasında yılgınlığın, teslimiyetin ve her türlü entrikanın merkezi oldu. Bu dörtlü arasında birçok çelişme vardı ve birbirlerinin arkasından bin türlü dolap çeviriyorlardı. Ama ideolojik ve siyasi çizgide ve mahkemede tutum konusunda esas olarak birleşmişlerdi.

«Abdülhamit'in anti-emperyalistliği»!

TÜRKIYE'de geçmişten beri bütün ilerici akımların gerici, Abdülhamit, Prens Sabahattin, 31 Martçılar, Serbest Fırka, Menderes ve Demirel'in ise ilerici olduğu görüşünde fikir birliğine vardılar, bu "gerçekleri" duruşmalarda açıklamaya karar verdiler. O kadar ki, aralarında "gerçekleri kim önce açıklayacak" yarışı bile başlamıştı ve Nahit Tören en önde olma heyecanı içinde ilk çıktığı duruşmada "gerçekleri açıkladı." Abdülhamit'in anti-emperyalistliği iddiası hemen gazetelere geçti. Kamuoyunda büyük bir tepki doğmuş, Tören bütün şimşekleri üzerine çekmişti. Bu tepki onları ürküttü ve duruşmalarda bundan böyle Abdülhamit'ten pek sözedilmedi. Tören çok bozulmuştu. Sonraları çevresine "adamlar tabansız çıktı, beni ortada bıraktılar" diye yakınıyordu.

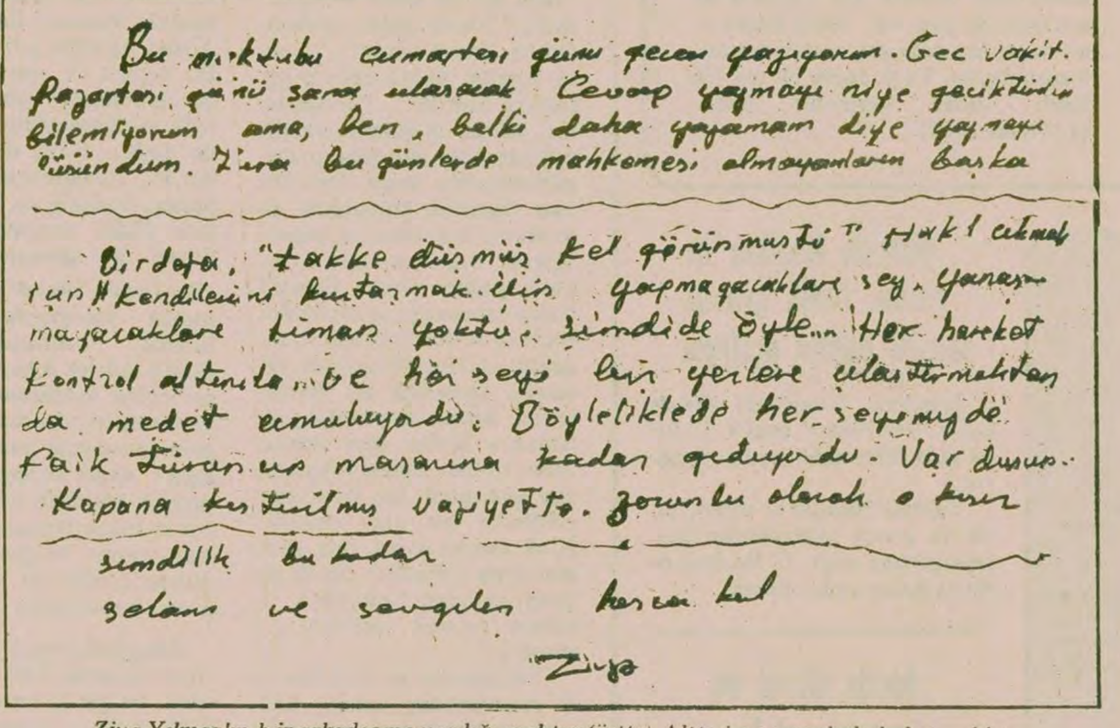
Mahkemedeki tutum konusunda bu dörtlü, THKP-C'nin hayatta kalan öteki önderlerini de ikna ettiler. "THKP ve THKC diye bir örgüt yoktur, hiç bir zaman da olmamıştır" diyeceklerdi. Poliste ve savcılıkta örgüt konusunda verdikleri yüzlerce sayfa ifadeler vardı, örgüt yoktur görüşünü kabul ettirmeleri hiç de kolay değildi gerçi. Ama onlar, "THKP-C diye bir örgüt hiç olmamıştır" görüşünü mahkemede takınacakları teslimiyetçi tutumla, verecekleri tavizlerle bir bütün olarak ele alıyor, siyasi teslimiyetleri sayesinde bu görüşü mahkemeye kabul ettirip az cezayla kurtulabileceklerini hesaplıyorlardı.

Direnenlere karşı alınan tavır

HEMEN THKP-C tutukluları arasında bir kampanya başlattılar, insanları ikna etmeye çalıştılar. Nabza göre şerbet veriyorlardı. Kimisine "Önderlerinin reddettiği mirası savunmak sana mı kalmış" diyorlar kimisine "Az cezayla kurtulursun, direnenler sizin başınızı yakmak istiyorlar" diyorlardı. Önemli ölçüde etkili oldular da. En büyük korkuları faşizme karşı direnmekte ısrar edenlerdi. Onları yıkmak için denemedikleri yol kalmadı. Alkaya direnmekte ısrar eden kadın tutuklulura, "İdam tehdidi altında olanlar siz değilsiniz, tutumunuzla bizim başımızı yakacaksınız" diyordu. Direnmek isteyenleri "Kahraman olma sevdasında küçük burjuvalar, ün düşkünleri" diye suçluyorlardı. Bunlar da yetmeyince dedikodu mekanizmasını çalıştırarak, bu insanları yıldırmaya çabaladılar. Sonra ajan ithamları başladı. Geçen yıl Apocu çetelerce vurulan TİKP Nazımiye İlçe Başkanı, yiğit devrimci Hasan Erkılıç da bu dava sanıklarından ve faşizme karşı direnenlerdendi. Erkılıç 1979 baharında gazetemize şunları anlatıyordu:

"Ben o sıralar devrime inanan bir işçiydim ve 12 Martçıların aradığı bütün devrimcilere yardım etmekten çekinmiyordum. Bunun için Yusufları da sakladım. ...Yusuf mahkemede hakimlerden bana şunun sorulmasını istemişti: 'Evin sarılmış olduğunu bilmak istediğini izah etsin". Bu soruyla benim ajan olduğumu izah etmeye çalışıyordu. Hapishanede de başkalarına evin basılmasından bir süre önce soba tamir etmemi dışarıya işaret vermek olarak açıklıyor, gece vardiyasına işe gitmemi ajanlığıma kanıt olarak ileri sürüyormuş. Mahkemede bu soru üzerine kavga çıkmıştı. Hakim bana bu soruyu sordu. Ben 'Yusuf'un tavrı ortadadır, başka verilecek bir cevabım yoktur' diye cevap vermiştim. Sonra Yusuf'a dönerek 'Ben sizin gibi halkın davasına ihanet edecek kadar alçalmadım' dedim. Ertuğrul Kürkçü de ayağa kalkarak 'Sen bize nasıl hain dersin diye bağırmıştı. Bunun üzerine ben tekrar 'Sizin gibi satılmadım' dedim. Kavga büyüdü. Bazıları araya girdiler

"Bunlardan biri daha önce bana neden direndiğimi sormuş, 'Çıkma durumun var, sen ötekilere uyma, onlar herkesin hapiste kalmasını istiyorlar, yine CIA solculuğu yapıyorlar, biz sakin ve sessiz durursak buradan çıkarız, aksi taktirde hiç çıkamayız.' demişti. Önce bu tür bir propagandayı deniyorlardı. Tutmazsa başka yollara başvuruyorlardı. Hepten ümitlerini kaybettikleri hakkında ise ajanlık suçlamasına girişiyorlardı. Bana yaptıkları gibi."

Bu mektubu cumartesi günü gece yazıyorum. Geç vakit. Pazartesi günü sana ulaşacak. Cevap yazmaya niye geciktiğini bilemiyorum ama, ben, belki daha yazamam diye yazmaya üşendim. Zira bu günlerde mahkemesi olmayanların başka

Birdefa, "takke düşmüş kel görünmüştü" Hakl... Kendilerini kurtarmak için yapmayacakları şey, yanaşmayacakları liman yoktu. Şimdide öyle... Her hareket kontrol altında, ve her şeyi bir yerlere ulaştırmaktan da medet umuluyordu. Böylelikle de her şeyimiz de Faik Türün'ün masasına kadar gidiyordu. Var düşün. Kapana kıstırılmış vaziyetteyiz. Zorunlu olarak o kısa

şimdilik bu kadar
selam ve sevgiler [illegible]

Ziya

Ziya Yılmaz'ın, bir arkadaşına yazdığı mektup (üstte). Altta ise cezaevinde bakımsızlıktan ölen Hatice Alankuş.

Hatice Alankuş ölüyor

BÜTÜN bu çabalara rağmen mahkemede direnme tutumunu sürdürenler vardı. Yaşayan önderlerin hepsi teslimiyetçi bir tutum içindeydi. THKP-C'nin diğer önde gelenleri de daha önce hüküm giymiş ve Anadolu cezaevlerine gönderilmişlerdi. Direnenlerin siyasi tecrübesi çok azdı. Buna rağmen faşizme karşı mücadeleyi bütün güçlükleri göğüsleyerek sürdürdüler.

Hatice Alankuş Sağmalcılar Cezaevinde hastalanmış, sıkıyönetim yetkililerince günlerce oyalanmış, hastaneye götürülmemişti. Bilerek ölüme terkediliyordu. Hastaneye götürüldüğünde artık çok geçti. Hatice o gece öldü. 12 Mart faşizmi bir yurtsever ve demokrat insanı daha katletmişti.

Ertesi gün duruşmada arkadaşları heyet salona girdiğinde ayağa kalkmayarak Hatice'nin öldürülmesini protesto ettiler. Ama ön sıralardaki teslimiyetçiler harekete geçmişlerdi bile. Ayağa kalktılar ve öteki sanıklara da ayağa kalklamaları için baskı yaptılar. Hatice her türlü tehlikeyi göze alarak bunları en zor günlerinde haftalarca evinde saklamış, yardım etmişti. Onun bilerek ölüme terkedilmesi bile bu teslimiyetçileri etkilemiyordu.

Bir başka gün Sağmalcılar Cezaevinde kalan kadın tutuklulardan biri (bir başka dava tutuklusu) cezaevinden alınarak Kontr-gerillada işkenceye götürülmek istendi. Kadın tutuklular bu yasa-dışı uygulamaya karşı çıktılar ve arkadaşlarını vermediler. Ertesi gün THKP-C duruşmasında bu yasa-dışı uygulamayı kamuoyuna açıklamak isteyen Ülkü Ahmet'i yargıç engellemek isteyince, birçok sanık bu tutumu protesto etti. Kolluk kuvvetleri sanıklara saldırıp, coplamaya başladılar. Ertuğrul Kürkçü bir sandalyenin üzerine çıkmış, sanıkları yatıştırmaya, protestoyu önlemeye çalışıyordu. Birisi onu sandalyeden aldı

Kürkçü'nün tavrı

MAHKEMEDE çıkan olaylardan birinin ardından Kürkçü yargıca "Provokasyonun kaynağı Sağmalcılar Cezaevidir, orasını dağıtın. Eğer dağıtmazsanız provokasyonun devamını siz istemiş olursunuz" diye bağırıyordu. Nitekim bir süre sonra Sağmalcılar'daki tutukluların çoğu Selimiye'ye nakledildiler.

Duruşmalar ilerledikçe 2. THKP-C davasında teslimiyetçilik güç kazanmaya başladı ve giderek davada hakim yön haline geldi. Bunun çeşitli nedenleri vardı. Birincisi maceracılık teslimiyete dönüşüyordu. THKP-C'nin ideolojik ve siyasi çizgisinin baskılar karşısında teslimiyete dönüşmesi kaçınılmazdı. Halk kitlelerinden kopuk, haksız zemindeki bir eylem çizgisinin kaderi daima budur. İkincisi, bu davada önderlerin tümü teslimiyetçiydi ve bu direnmek isteyen birçok kişiyi olumsuz etkiledi. Üçüncüsü, faşizmin önünde yerlere kapananların tutumunu benimsemeyen bazı THKP-C önderleri direnmeye karşı ve liberal bir tutumu savundular, "bırakınız yapsınlar" felsefesini sanıklar arasında yaymaya çalıştılar. Bu önderlerden biri tutumlarını eleştiren bir THKP-C'liye daha sonra şunları yazıyordu:

"Bu itiraf ve inkar furyasına mani olmak çılgınlıktı. Bunu yapmak değil, inkar ve itiraflarını yapabilmeleri için her türlü baskıyı kaldırmak gerekti ve öyle yaptık. Her şeyi kendi öz iradeleriyle yaptılar. Kimseyi suçlayamazlar..."

Gerçekten de faşizmin önünde yerlere kapananlar kimseyi suçlayamazlardı. Ama bu tutumun sanıklar arasında yaygınlaşmasını bir başarı gibi gösterenleri tarih suçlayacaktı.

Direnenler de vardı

2. THKP-C davasında teslimiyetin hakim yön haline gelmesini bir başka nedeni direnenlerin sekter tutumlarıydı. THKP-C'nin maceracı çizgisinden kaynaklanan bu sekter tutum, onların dava sanıklarının çoğunluğuyla birleşmelerini önledi ve teslimiyetçilerin işlerini kolaylaştırdı. Dava sanıklarının önemli bir kesimi direnme tutumu benimseyememekle birlikte, onurunu korumuştu. Bu kesimle birleşmek ve onların teslimiyete karşı tavır almalarını sağlamak gerekirdi. Oysa direnenler, değil bu kesimle birleşmek, faşizme karşı direnen, aynı zamanda da THKP-C'yi eleştirenleri bile karşılarına almışlardı. Bu zaafı ve sonucunu Feyyaz Kurşuncu gazetemize şöyle anlatıyor:

"Direnişçilerin çok sekter ve başkalarıyla birleşmeyen tutumları da teslimiyetçilerin işini kolaylaştırmıştı. Daha sonra mahkeme tamamen teslimiyetin hakim olduğu bir yer olmuştu. Direnen unsurlar bundan böyle tek tek devrimci namuslarını koruyan bir tutum alarak mevcut olguyu kabullendiler. Yani önce sekter bir tutumla tecrit edilmemize fırsat vermiş, sonra da geri çekilmiştik. Gerçi bunda tecrübesiz oluşumuzun da payı vardı, ama esas olarak bu tutum maceracılıktan kaynaklanıyordu."

Tören'in MIT'e girme istemi

TESLİMİYETÇİLER battıkça batıyorlardı. Bir zamanların ünlü maceracı liderleri 12 Martçılara ajanlık yapmakta yarışıyorlardı. Ziya Yılmaz o günlerde Selimiye'den Sağmalcılar'a yazdığı mektupta bu gerçeği şöyle dile getiriyordu: "Kendilerini kurtarmak için, yapmayacakları şey, yanaşmayacakları liman yoktu. Şimdi de öyle... Her hareket kontrol altında, ve her şeyi bir yerlere ulaştırmaktan da medet umuluyordu. Böylelikle de her şeyimiz de Faik Türün'ün masasına kadar gidiyordu. Var düşün..." Selimiye'deki herkes Bingöl Erdumlu ve Nahit Tören'in ihbarçılıkta en önde geldiklerini biliyordu. Hatta Tören çevresindekilere, bir başkasının kolayca MİT'e kabul edildiğini, kendisinin ise o kadar istediği halde kabul edilmediğini söyleyerek küfrediyordu.

Bir de çıldırmalar ve çıldırma taklitleri vardı. Duruşmalar ilerledikçe birkaç sanık akli dengesini yitirdi. Bir kısmı da böyle kurtulabileceğini umarak çıldırma taklidi yaptı. Ayrıca idealizm en revaçtaki ideoloji idi. Teslimiyetçilerin başucu kitabı dönek Aclan Sayılgan'ın kitabı ve Kuran'dı. Bingöl Erdumlu yazdığı bir mektupta şöyle diyordu: "GERÇEĞİ BULDUM BEN, yedi bin yıldır pislenen ve benliğimin en ücra köşelerine çekilen, saklanan fakat asla yok edilemeyen gerçek ÖZÜME İNSANLIĞIMA kavuştum ben... 1972'nin ŞUBAT'ında bir kişinin beyninde DEVRİM oldu binlerce birikimin sonucu ve daha sonra birçoklarının ve nihayet binlerin, milyonların beyninde çünkü. ...1970'lerin dünyasında ve Türkiye'sinde 'şer ve ihanete' karşı en azından bir denge kuruldu çünkü..."

İşte '71 maceracılığının düşündürücü ve öğretici sonucu buydu. Teslimiyetçiler böylece çürüyüp yok mu oldular? Hayır! '74'lerde baskılar hafifleyince, bu teslimiyetçiler yavaş yavaş Kuran ve tesbihlerini bir köşeye saklayıp, yumruklarını sıkmaya başladılar. Önünde eğilecekleri yeni bir efendi bulmuşlardı: Sovyetler Birliği. Kısa süre sonra topluca sahte TKP'ye katıldılar.

Ama THKP-C'de sadece bu teslimiyetçiler yoktu. 12 Mart faşizmine karşı direnen devrimciler de vardı. Bunların birkaç kişi dışında hepsi bugün Türkiye İşçi Köylü Partisi saflarında mücadele ediyorlar.

Aradaki unsurlara gelince, teslimiyetçilere en yakınları, Kurtuluş grubunda birleştiler. Direnenlere yakın olan aradaki unsurlar ise, direnenlerin küçük bir kesimiyle birleşerek Devrimci Yol grubunu oluşturdular.

BİTTİ

DÖNEKLER VE DİRENENLER

THKP-C önderlerinin mahkemelerde hangi görüşleri savunduklarını dizi boyunca kendi ağızlarından vermeye çalıştık. Şimdi de 2. THKP-C davasında önderlerin neleri savunduklarını yine kendi ağızlarından aktaracağız.

Teslimiyetçilerin ortak görüşü Türkiye'de bütün ilerici akımların, bütün devrimcilerin Amerikan emperyalizmine hizmet ettiği görüşüydü. Mahkemede bir sanık bunu şöyle dile getiriyordu: "Beynimin bütün hücreleri ve bedenimle ABD emperyalizminin Türkiye'de iktidar mücadelesine nefer olarak hizmet ettim."

Aynı görüşü teslimiyetçilere katılmayan, ama onların etkisindeki bir önder de şöyle dile getiriyordu: "İyi niyetleri ve yurtseverlikleri yanısıra, bastığı toprağın gerçeklerinden uzak ve yıllarca emperyalizm patentli teorilerle düşünceleri kontrol altına alınan yüzlerce yurtsever kişiyi Anayasayı ortadan kaldırmak ve Marksist-Leninist bir düzen kurmayı amaçlamakla suçlayan ithamların gerçeklerle bağdaşmadığı bugün artık bilinmektedir."

THKP-C Merkez Komitesi Üyesi Münir Ramazan Aktolga sorgusuna şu sözlerle başlıyordu: "ABD emperyalizminin ihraç malı 'solculuğu' işçi sınıfının ideolojisi sanarak benimsediğim günden bugüne kadar hangi niyet ve istekle olursa olsun, objektif olarak vatana, insanlığa ihanet hareketinin içinde yer aldım. Bu nedenle bugüne kadarki ideolojik politik olarak bütün yazdıklarımı, çizdiklerimi, konuştuklarımı, kafamın içinden geçen bütün düşünceleri ve bu hareketin üzerimdeki bütün sıfatlarının hepsini inkar ediyorum. Bugün dünün tam karşıtı olma çabası içindeyim. Bunu başardım, başardım. Başaramazsam en azından normal bir insan olabilmeye çalışacağım. İlerde Türkiye halkı bize isim takacaktır."

Ertuğrul Kürkçü de şunları söylüyordu: "Emperyalizm, Türkiye'de özellikle son yirmi yıldan beri Amerika Birleşik Devletleri emperyalizmi bu tarihsel devrimci eğilimleri kendi kontrolü altına soktu. Ve Türkiye'de Marksizm sanıldığı gibi Sovyetler Birliği aracılığıyla değil, bu batıcı tarihsel devrimci geleneğe yaslanmak isteyen ABD emperyalizmi aracılığı ile ve fakat tahrif edilerek sokuldu. Milli Demokratik Devrim stratejisi kısaca bu gelenek üzerine yerleştirilmek istenen emperyalist müdahalenin ideolojik saptırma aracı olarak ortaya konulmuştur."

Aktolga bu tezi tarihi olarak da açıklıyordu: "Halkımız yüzyıllardır Türkiye toplumunu mahvetmek isteyen güçlerle altalta üstüste mücadele etmektedir. Bu mücadelede 1950'lere kadar altta kalan Türkiye halkı 1950'de tarihi birikiminin doruk noktasına varmış ve nihayet zembereğinden boşalmıştır. Menderes'in kişiliğinde kendi tarihsel ilerleme isteğini bulan halkımız önüne dikilen bütün engellere rağmen bugün de başdöndürücü bir hızla ilerlemektedir."

THKP-C şeflerinin kimisi 12 Mart muhtırasının "Türkiye'nin en yurtsever evladı Demirel'e" verildiğini söylüyor, kimisi de 12 Mart'ı Avrupa'ya yakınlaşan Demirel'in ABD'ce devrilmesi olarak açıklıyordu. Küpeli'yi dinleyelim: "Avrupa Ortak Pazarı ile yakınlaşmaya doğru bir gidiş vardı ve bunu temsil eden siyasi iktidarın devrilmesi gerekiyordu." "Bizler sadece devlet üzerinde oynanar bu oyuna farkında olmayarak alet olduk."

Aktolga şunları ekliyordu: "Aynı dönemde bir Demokratik Parti provokasyonu düzenlenmiştir. CIA bütün güçlerini seferber etmektedir. Sağlı sollu saldırılar başlamıştır... DP provokasyonu yetersiz kalınca Erbakan provokasyonu düzenlendi. Sahte İslamcı Erbakan'ın MNP'si kuruldu"

Küpeli ülkemizdeki devrimci hareketi de şöyle açıklıyordu: "Türkiye'de de bu ....hareketler, TİP'in bir kanadı dışında Amerikan emperyalizmine... hizmet etmiştir." "Bu söylediklerimin dışında kalan tek kişi Doktor Hikmet Kıvılcımlı'dır. Onu da bizler anlamamışızdır. Bu oyun anladığım kadarıyla şu şekilde oynanmıştır. 27 Mayıs hareketi sonrası Türkiye'de sol olarak aydınların, gençlerin, kitlenin karşısına Sosyalist Kültür Derneği, Yön, Türk Solu ve Devrim gazeteleri, Kırmızı ve Beyaz Aydınlık çıkmıştır ....provokasyon diye bir mekanizma vardır ...emperyalizm de bu mekanizmayı, provokasyon çarkını son derece usta kullanmaktadır."

Koroya Dev-Genç'i reddeden Kürkçü katılıyordu: "Dev-Genç'in eylemleri ne Türkiye halkının gidişatını doğrudan etkileyecek olan, ne de gerçekte halkın özlemlerinin ifadesi olan eylemlerdir ...aslında eylemlerimizle Türkiye'deki demokratik gelişme sürecinin karşısına çıkmışızdır."

15-16 Haziran işçi mücadelesinden de "15-16 Haziran provokasyonu" diye söz eden Aktolga şunları ekliyordu: "Beynelmilel CIA devrimciliği bugün 'Milli kurtuluş hareket'leri kılığına da girebilmektedir. Tıpkı dün Cezayir'de ya da başka yerlerde yapıldığı gibi."

2. THKP-C davasında sadece bunlar yoktu. Bunlar davada hakim yön haline gelebilmişlerdi, ama faşizme karşı direnenler de vardı. O zor şartlarda boyun eğmeyen bu yürekli insanların sorgu ve savunmaları elimizde yok. Ne yazık ki, bunları veremiyoruz. Ama THKP-C eleştirisi ile faşizme karşı direnme tutumunu birleştirmeyi başaran Sina Çıladır'ın sorgusu elimizde ve sözlerimizi bu sorgudan bir alıntıyla bitirmek istiyoruz:

"Sorumlu durumdaki arkadaşların burada benden önce yaptıkları politik değerlendirme ve açıklamalara kesinlikle katılmıyorum... THKP olayı uluslararası burjuvazinin, yerli hakim sınıfların özellikle 1970'lerde yoğunlaşan, temelde ekonomik amaçlarla giriştikleri beyaz teröre karşı bir tepkidir. Bu açıdan bu hareket, ideolojik ve politik muhtevası işçi sınıfı damgasını taşımasa da, oluşumu itibarıyla haklı bir harekettir. THKP hareketi sınıfsal yapısından ileri gelen yanlış perspektifleri yüzünden daha çok kendi kendini çıkmaza sokmuştur... Kısaca THKP olayı bir politik intihardır, bir avuç yurtsever gencin sömürüyü, beyaz terörü protesto amacıyla giriştikleri bir intihar olayıdır... Sınıf mücadelesinin süregiden akışı içinde bu bildiriden gereken yaratıcı dersi çıkaracaklar bulunacaktır.."
bulunacaktır..." Siyasal inancımı saklayacak değilim, Marksistim, Leninistim... Kitle tabanından kopuk silahlı eylemlerin yanlışlığı üzerinde durdum. Ters anlaşılmasın, ben de devrimci mücadele yöntemlerine inanırım. Marksist-Leninist olduğunu söyleyen bir kimse, eğer bir ajan provokatör değilse, devrimin devrimci şiddet yoluyla yapılacağı temel ilkesini de samimiyetle benimsiyor demektir. Ancak Mahir'in kafasındaki şiddet anlayışı, ...Marksist şiddet anlayışına bence ters düşüyordu... Sonuç olarak şunu söylemek isterim, ...Bence THKP deneyi tek başına olumsuzdur. Ama bir bütün içinde olumlu bir deneydir. Çünkü devrim başarısız deneylerin gitgide olgunlaşan birikiminden bir nitelik değişikliği olarak ortaya çıkar. Bu açıdan devrimci mücadele yolunda ölenler boşuna ölmemişlerdir."

Televizyonda bugün

Saat	Program
17.00	HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU
19.15	GOLE OYNAYA
19.30	ÖNCE SAĞLIK
20.00	HABERLER
20.50	MİNİK BALE
20.55	TARİHTE BU HAFTA
21.10	FORSYTE EFSANESİ
22.00	TÜRK HALK MÜZİĞİ
22.20	SPOR
23.20	HABERLER